

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra germanistiky

Diplomová práce

**Analýza souladu deklarované úrovně učebnic německého jazyka
pro ZŠ se Společným evropským referenčním rámcem pro jazyky z
hlediska lexika**

**Analysis of the Compliance of the Declared Level of German
Textbooks for Primary Schools with the Common European
Framework of Reference for Languages in Terms of Lexis**

Vypracovala: Bc. Eva Kolářová

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Hana Andrášová, Ph.D.

České Budějovice 2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem autorem této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

České Budějovice 26. 4. 2024

Bc. Eva Kolářová

Poděkování

Mé poděkování patří paní doc. PaedDr. Haně Andrášové, Ph.D. za odborné vedení, trpělivost, čas a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování diplomové práce věnovala. Dále pak děkuji paní Mgr. Lence Králové za pomoc s provedením dotazníkového šetření a panu Mgr. Přemyslu Rosovi za pomoc při statistickém vyhodnocení výzkumu.

Anotace

Cílem diplomové práce je ukázat, zda učebnice německého jazyka obsahují slovní zásobu, která je adekvátní pro žáky druhého stupně základních škol a zda jsou v souladu se Společným evropským referenčním rámcem pro jazyky. Úvodní teoretická stať obsahuje informace o rozsahu a tematickém zaměření slovní zásoby na úrovni A1 dle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky a poukazuje na změny v pojetí výuky, ke kterým došlo v Dodatku k SERR z roku 2018. Empirická část diplomové práce je sepsána na základě detailní analýzy rozsahu slovní zásoby v učebnicových souborech na úrovni A1, které jsou aktuálně nabízeny pro výuku německého jazyka. Obsahuje popis metodologie výzkumného šetření a interpretaci výsledků s ohledem na výstupy pro Další cizí jazyk, které uvádí Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. V závěru práce jsou uvedena kritická místa výuky Dalšího cizího jazyka, která mohou zapříčínovat přetěžování žáků.

Klíčová slova: německý jazyk, jazyková úroveň, učebnicové soubory pro německý jazyk jako cizí jazyk, přetěžování žáků v hodinách německého jazyka, SERRJ

Abstract

The aim of the diploma thesis is to show, whether the German language coursebooks contain vocabulary which is adequate for primary school pupils and whether they follow the Common European Framework of Reference for Languages. The introductory theoretical part contains information about the range and thematic focus of the A1 vocabulary according to the Common European Framework of Reference for Languages and points to the changes in the concept of teaching that occurred in the CEFR in 2018. The empirical part of the diploma thesis is based on a detailed analysis of the range of vocabulary in A1 level coursebooks that are currently offered for German language classes. It contains a description of the research methodology and the interpretation of the results regarding the outputs for another foreign language that are presented by the Framework Education Programme. In the conclusion of the thesis, there are some critical points of foreign language teaching that may lead to overloading pupils.

Keywords: German language, level of a foreign language, coursebooks of German language as a foreign language, overloading pupils in German classes, CEFR

Annotation

Das Ziel der Masterarbeit ist zu zeigen, ob die ausgewählten Lehrwerke dem Niveau der zweiten Stufe der Grundschule adäquaten Wortschatz aufweisen und ob die Lehrwerke im Einklang mit dem Gemeinsamen Europäischen Referenzrahmen für Sprachen (GER) stehen. Der einleitende, theoretische Teil beinhaltet Informationen über den Umfang und die thematische Spezialisierung des Wortschatzes auf dem Niveau A1 nach dem GER und weist auf die Veränderungen im Unterricht hin, die sich mit dem Begleitband zum GER im Jahr 2018 ergeben haben. Der empirische Teil der Masterarbeit basiert auf einer detaillierten Analyse des Wortschatzes in den ausgewählten Lehrwerken, die für das Niveau A1 bestimmt sind und aktuell für den Deutschunterricht angeboten werden. Die Masterarbeit enthält auch eine Beschreibung der Methodik der Forschungsuntersuchung und der Interpretation der Ergebnisse im Hinblick auf die vorgegebenen Leistungen durch den GER. Am Ende der Arbeit werden die kritischen Punkte im Fremdsprachenunterricht erwähnt, die zu Überforderung der Schüler/Schülerinnen führen können.

Schlüsselwörter: deutsche Sprache, das Sprachniveau, Lehrwerke für Deutsch als Fremdsprache, Überforderung von Schülern im Deutschunterricht, GER

OBSAH

ÚVOD	9
1 KLÍČOVÉ KURIKULÁRNÍ DOKUMENTY	11
1.1 SPOLEČNÝ EVROPSKÝ REFERENČNÍ RÁMEC PRO JAZYKY (SERRJ)	11
1.1.1 Vymezení pojmu a historie.....	11
1.1.2 Tematické zaměření slovní zásoby na úrovni A1 dle SERRJ.....	13
1.1.3 Dodatek ke Společnému evropskému referenčnímu rámci z roku 2018	15
1.2 RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM	16
1.2.1 Vymezení pojmu a historie.....	16
1.2.2 Vzdělávací oblasti Rámcového vzdělávacího programu	17
1.2.2.1 Cizí jazyk.....	18
1.2.2.2 Další cizí jazyk.....	20
1.3 STANDARDY	22
1.3.1 Vymezení pojmu.....	22
1.4 EVROPSKÉ JAZYKOVÉ PORTFOLIO.....	23
1.4.1 Vymezení pojmu a historie.....	23
2 REVIZE RVP ZV – AKTUÁLNÍ PROBLÉMY Z HLEDISKA VÝUKY CIZÍCH JAZYKŮ	25
3 LEXIKÁLNÍ KOMPETENCE	27
3.1 PRODUKTIVNÍ A RECEPTIVNÍ SLOVNÍ ZÁSoba	28
3.2 ROZSAH SLOVNÍ ZÁSoby	29
3.2.1 Rozsah SZ pro jednotlivé jazykové zkoušky	30
3.2.1.1 Goethe Zertifikat Fit in Deutsch A1 Prüfung für Kinder und Jugendliche.....	30
3.2.1.2 Goethe Zertifikat A1: Start in Deutsch 1.....	31
3.2.1.3 ÖSD Zertifikat A1 (dříve Grundstufe Deutsch 1).....	31
3.2.1.4 ÖSD KID Zertifikat.....	32
3.2.1.5 The European Language Certificate Deutsch.....	32
3.3 POROVNÁNÍ POŽADAVKŮ NA ZNALOSTI KE STANDARDIZOVANÝM ZKOUŠKÁM Z ANGLICKÉHO A NĚMECKÉHO JAZYKA.....	33
3.3.1 A1 Cambridge English Certificate Movers	33
3.3.2 TOEIC Bridge™	34
3.3.3 Pearson Tests of English Young Learners-Springboard	34
3.3.4 The European Language Certificate English	35
4 VYUČOVÁNÍ SLOVNÍ ZÁSoby V HODINÁCH CIZÍHO JAZYKA.....	37
5 PRAKTICKÁ ČÁST	40

5.1 CÍLE VÝZKUMU.....	40
5.2 DESIGN VÝZKUMU	41
5.3 VYHODNOCENÍ VÝZKUMU.....	48
5.3.1 Vyhodnocení z hlediska rozsahu SZ ve zkoumaných učebnicových souborech	48
5.3.2 Vyhodnocení z hlediska komunikační hodnoty SZ použité ve vybraném učebnicovém souboru podle žáků.....	59
5.4 DOPORUČENÍ K VÝBĚRU SLOVNÍ ZÁSOBY DO UČEBNICOVÝCH SOUBORŮ.....	66
5.4.1 Doporučení k rozsahu SZ do učebnicových souborů	66
5.4.2 Doporučení k výběru lexikálních jednotek do učebnicových souborů	68
ZÁVĚR.....	76
RESUMÉ.....	78
SEZNAM LITERATURY	81
INTERNETOVÉ ZDROJE	82
PŘÍLOHY	88

ÚVOD

Téma „Analýza souladu deklarované úrovně učebnic německého jazyka pro ZŠ se Společným evropským referenčním rámcem pro jazyky z hlediska lexika“ jsem si pro psaní mé diplomové práce vybrala z důvodu, že jsem si několikrát jako žačka pokládala otázku, z jakého důvodu se ve škole musíme učit určitá slovíčka a často mi některá připadala až moc složitá. Jsem přesvědčena, že se s podobnými pocity potýkala i spousta dalších osob. Proto jsem se rozhodla, že detailně projdu aktuálně nabízené a často používané učebnice v hodinách německého jazyka na druhém stupni základních škol či nižších ročníků víceletých gymnázií a zaměřím se na slovní zásobu, kterou obsahují.

Z mnou třech zvolených učebnicových souborů se věnuji analýze veškerých slovíček, která jsou v nich obsažena, a to pomocí programu zvaného Profile Deutsch. Tvořím tak přehled zaměřený na to, zda jsou slovíčka vhodná pro jazykovou úroveň A1 jak po stránce receptivní, tak i produktivní.

V diplomové práci uvádím dotazník, ve kterém jsou česky vypsána jednotlivá slovíčka vybraná z jednoho ze třech analyzovaných učebnicových souborů a ve kterém se respondentů ptám, zda daná slovíčka používají v běžném životě a zda jsou, dle nich, důležitá pro výuku německého jazyka. Jelikož si myslím, že žáci jsou zbytečně přetěžováni, předpokládám, že velký počet slovíček nepovažují za důležitá a že některá z nich ani v dnešní době během každodenní komunikace nepoužívají. Slovíčka totiž mohou být dnes již zastaralá či ne tak často používaná. Naopak si myslím, že za více důležitá slovíčka respondenti považují taková z okruhu slovní zásoby zaměřené na IT technologie, elektroniku či slova převzatá z angličtiny, a to nejen do němčiny, ale např. tzv. internacionalismy, které jsou používány téměř po celém světě.

Dotazník je v další části vyhodnocen a k výsledkům jsou znázorněny přehledné grafy představující, jak moc jsou jednotlivá slovíčka frekventovaná, která jsou pro žáky důležitá a dále pak uvádím podrobný přehled všech slovíček, která deklarované úrovni odpovídají a zároveň jsou pro dnešní žáky a výuku německého jazyka potřebná. Přehled

je vhodný např. pro budoucí učebnicové soubory, jelikož je založen na osobních názorech a zkušenostech dotazovaných i mě samotné.

V závěru shrnuji mnou zjištěná data. Určuji v něm, zda se má domněnka o přetěžování žáků ve školách potvrdila a vyvozuji tak závěr, v němž buď vyvracuji mé názory či naopak znázorňuji nové možné řešení pro výuku slovní zásoby, na které by v budoucnu případně bylo možné navázat, a to např. v hledání vhodných cvičení pro práci se slovní zásobou či dokonce v tvorbě nových cvičení.

1 KLÍČOVÉ KURIKULÁRNÍ DOKUMENTY

1.1 SPOLEČNÝ EVROPSKÝ REFERENČNÍ RÁMEC PRO JAZYKY (SERRJ)

1.1.1 Vymezení pojmu a historie

Společný evropský referenční rámec pro jazyky je dokument určující pravidla důležitá pro „vypracovávání jazykových sylabů, směrnic pro vývoj kurikulí, zkoušek, učebnic atd. v celé Evropě.“ Popisuje také jednotlivé úrovně jazyka, které napomáhají k rozlišení jazykových dovedností jednotlivých studentů a pokroku, kterého během studia dosáhli a „co se musí studenti naučit, aby užívali jazyk ke komunikaci a jaké znalosti a dovednosti musí rozvíjet, aby byli schopni účinně jednat. Popis se rovněž jedná kulturního kontextu, do něhož je jazyk zasazen.“ (Council of Europe, 2006, s. 1)

Švýcarská vláda odsouhlasila návrh pro vznik dokumentu, který by sloužil k zjednodušení vzájemného uznávání kvalifikací a komunikace. Dokument byl nejdříve publikován v angličtině, francouzštině a němčině. Následně byl přeložen do dalších 37 jazyků.

Nutno podotknout, že Společný evropský referenční rámec pro jazyky je důležitým dokumentem sloužícím především pro: „usnadnění spolupráce mezi vzdělávacími institucemi v různých zemích; aby se vytvořil solidní základ pro vzájemné uznávání kvalifikačních osvědčení a aby se pomohlo studentům, učitelům, tvůrcům učebnic, zkušebními orgány a školským administrativním pracovníkům v tom, jak budou směřovat a koordinovat své snahy (Council of Europe, 2006, s. 5).“ Pro naplnění všech funkcí musí dokument obsahovat všechny potřebné náležitosti jako úplnost, srozumitelnost a musí být koherentní. Má tedy být co nejvíce konkrétní, pochopitelný pro všechny uživatele a jednotlivé složky by na sebe měly navazovat. Mezi jednotlivé složky patří: „identifikace potřeb; určení cílů; definice obsahu; výběr nebo tvorba materiálů; zavádění programů učení a vyučování; výukové a učební metody; evaluace, testování a hodnocení“ (Council of Europe, 2006, s. 5)

Dokument je sestaven tak, aby s ním bylo možno pracovat v různých kontextech a aby jej jeho uživatelé případně mohli v praxi používat a upravovat dle konkrétních situací, které vyvstanou. (Council of Europe, 2006, s. 6)

V prosinci 1954 došlo k podpisu Evropské kulturní úmluvy. Již od té doby tedy Rada Evropy podporuje výuku moderních jazyků a pomáhá tak všem členským státům přijímat opatření, díky kterým je občanům umožněno získání komunikační kompetence v několika jazycích. Díky tomu se usnadní sebevzdělávání, mobilita a mezinárodní spolupráce.

Oficiální stránka Common European Framework of Reference for Languages, (dále jen SERR) uvádí, že veškeré dění kolem vývoje SERR začalo již v šedesátých letech dvacátého století, a to zjištěním, že by se měl vytvořit dokument společný pro všechny, kteří se zajímají o cizí jazyky a který by se zaměřoval na reálné komunikační situace. (URL2)

Vytvořila se tedy malá pracovní skupina, která měla za úkol ověřit realizovatelnost systému kreditů ve vzdělávání dospělých. K jejímu vzniku došlo ve Švýcarsku roku 1971.

Období sedmdesátých a osmdesátých let přineslo první důležité dokumenty, např. Threshold Level (URL1). Jedná se o dokument, který vznikl v roce 1975 a o rok později byl následován podobným dokumentem, sloužícím pro francouzský jazyk, nazývaným Un Niveau Seuil. Oba spisy poté následovaly další, jim podobné, ovšem zaměřené na jiné cizí jazyky a díky nim se začaly rozlišovat jednotlivé jazykové úrovně, později SERR úrovně, známé jako A1, A2, B1, B2, C1, C2. (URL2)

V devadesátých letech se ve Švýcarsku začalo pracovat na výše uvedeném rozlišování jednotlivých jazykových úrovní. Čtyři členové týmu, kteří se rozdělením jazykových úrovní zabývali, byli dále vybráni, aby se stali autory SERR. S příchodem nového milénia se objevila nová publikace, tedy SERR, který byl přeložen do 40 jazyků a rozšířil se téměř do všech evropských zemí. Dle průzkumu z roku 2007 se jednalo o jeden z nejlivnějších dokumentů v oblasti jazyků, který se rozšířil po celém světě a začal být považován za

relevantní pro všechny světové jazyky a vhodný jak pro výuku cizích jazyků, tak i pro podporu interkulturality. (URL1)

V roce 2013 se začalo uvažovat o drobných změnách dokumentu a jeho aktualizaci. Za další dva roky se věnovala pozornost především revizi vícejazyčnosti, plurikulturalismu a literatury. COE (Council of Europe-Rada Evropy) uvádí, že se zmíněných oblastí revize účastnilo 189 institucí a více než 1300 osob. (URL1)

Rok 2018 přinesl tzv. Dodatek SERR, který je zaměřen na změny jednotlivých jazykových úrovní a úpravy různých definic jednotlivých pojmů, které dokument SERR obsahuje, protože se od doby vzniku a praxí ukázalo, že je třeba zmíněné body upravit a přizpůsobit nové době. (URL1)

1.1.2 Tematické zaměření slovní zásoby na úrovni A1 dle SERRJ

Žák, který zvládá ovládat jazyk na úrovni A1, se dle SERRJ řadí mezi tzv. uživatele základů jazyka a dokáže představit sám sebe a ostatní. Zvládne také tvořit jednoduché otázky, ovšem převážně z ohledu na informace ohledně dané osoby, např. místo bydliště, rodina atp. S pomocí a při usnadněných podmínkách (např. mluví-li partner pomalu a srozumitelně) je žák schopen utvořit i jednoduchý rozhovor. (Council of Europe on Publication in English and French, 2006, s. 24)

Mezi nejčastěji probíraná témata při výuce cizího jazyka, dle SERRJ, řadíme:

1. osobní údaje;
2. dům a domov, okolí;
3. každodenní život;
4. volný čas, zábava;
5. cestování;
6. mezilidské vztahy;
7. péče o tělo a zdraví;
8. vzdělání;

- 9. nakupování;
- 10. jídlo a nápoje;
- 11. služby;
- 12. různá místa;
- 13. jazyk;
- 14. počasí. (Council of Europe on Publication in English and French, 2006, s. 54)

Uvedená témata lze i dále rozdělovat do různých podkategorií/podtémat. SERRJ uvádí, že např. kategorii 4, „volný čas a zábava“ lze dále rozšířit o podkategorie jako např.

- 4.1 volný čas;
- 4.2 koníčky a zájmy;
- 4.3 rádio a televize;
- 4.4 kino, divadlo, koncert atd.;
- 4.5 výstavy, muzea atd;
- 4.6 intelektuální a umělecké činnosti;
- 4.7 sporty;
- 4.8 tisk. (Council of Europe on Publication in English and French, 2006, s. 54)

Podkategorie lze ještě rozvést do tzv. „specifických pojmů“, které je upřesňují a zahrnují spíše zaměření na konkrétní slovíčka. Je samozřejmě nutno počítat s tím, že výše znázorněné uspořádání témat, podkategorií i jejich rozšíření a zkonkretizování díky specifickým pojmům není konečné a dá se i nadále různě variovat. Záleží pouze na uživateli SERRJ (může se jednat jak o učitele, tak i o žáka/studenta), která oblast témat je pro něj důležitá a která je zase na druhou stranu méně použitelná či dokonce naprosto nepotřebná.

1.1.3 Dodatek ke Společnému evropskému referenčnímu rámci z roku 2018

Níže popsaná kapitola nazvaná Lexikální kompetence je dále rozvedena v Dodatku k SERRJ z roku 2018, který navíc udává informaci, že počet slov, která by žáci měli znát, je u úrovní A1-B2 omezen a vyšší úrovně, tedy C1-C2, jsou bez jakéhokoliv dalšího omezení. (URL5)

Dokonce tabulka určující základní specifika rozsahu slovní zásoby jednotlivých jazykových úrovní je v některých částech Dodatku SERRJ pozměněna nebo došlo k přidání některých informací. Jedná se zejména o deskripci rozsahu SZ u jazykové úrovně C1, B2 a B1. Do tabulky byla mimo jiné přidána jazyková úroveň nazvaná Pre-A1, tedy úroveň, které žáci dosáhnou ještě předtím, než ovládnou jazyk na úrovni A1. V tabulce není ovšem prozatím více specifikována. Dodatek pouze uvádí, že se předpokládá, že student ještě nezískal tzv. generativní schopnost, nýbrž zná několik jednoduchých či často používaných slov a jednoduchých výrazů. (URL5)

Stejně jako u tabulky zaměřené na rozsah SZ, došlo k pozměnění i u tabulky zaměřené na ovládnutí slovní zásoby. Bohužel zatím nebyly doplněny informace pro ovládnutí SZ na úrovni A1. Na druhou stranu, ale opět došlo k přidání úrovně Pre-A1 a byly pozměněny informace u úrovně B1 a C1. K úrovni C1 autoři např. přidali fakt, že uživatel jazyka zvládá používat méně známá slovíčka či idiomy a popis ovládnutí SZ u úrovně B1 byl obohacen o informaci, že se využívá širší škály slovní zásoby. (URL5)

1.2 RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

1.2.1 Vymezení pojmu a historie

Rámcové vzdělávací programy (RVP) slouží jako základní rámec při tvorbě školních vzdělávacích programů škol všech oborů, ať už se jedná o předškolní, základní, základní umělecké, jazykové či střední vzdělávání a jsou vydávány MŠMT. Stanovují zejména konkrétní cíle, délku, formy a obsah vzdělávání, dále také stanovují podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. (URL6)

RVP samozřejmě musí být co nejaktuálnější a měl by odpovídat nejnovějším poznatkům v pedagogice, psychologii a dalších vědních disciplínách, jejichž využití má vzdělávání zprostředkovávat. (URL6)

Ke schválení prvních rámcových vzdělávacích programů došlo v roce 2004, a to RVP pro předškolní a základní vzdělávání. Nejdříve se dle nich pokoušelo řídit pouze několik mateřských a základních škol a s postupem času, s ohledem na výsledky dosažené používáním prvotního RVP v praxi, následně došlo k vzniku RVP pro další obory. (URL7)

V roce 2007 došlo k několika úpravám dokumentu RVP pro základní vzdělávání (ZV), např. k zařazení kapitoly 8.3, která pojednává o výkonu ústavní a ochranné výchově a o dětech, které potřebují léčebný režim kvůli jejich psychickým onemocněním nebo neurologickým poškozením. Doplnění o kapitolu 8.3 tak ředitelům škol umožňuje, aby mohli upravit školní vzdělávací program dle potřeb a možností žáků. (URL8) Úpravy se také týkaly Rámcového učebního plánu a kapitoly 5.9 nazvané Člověk a svět práce RVP ZV (URL9).

Do RVP ZV byla v roce 2009 zařazena Etická výchova mezi Doplnující vzdělávací obory ZV. O rok později došlo k přidání Taneční a pohybové výchovy do stejné části souboru, tedy Doplnující vzdělávací obory, stejně tak jako k přidání Filmové a audiovizuální výchovy. K dalším úpravám došlo v roce 2012, a sice k úpravě přílohy zvané 1 RVP ZV, která upravuje vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením (LMP). Příloha byla přejmenována na 2 RVP ZV. (URL9)

Rok 2013 přinesl pro RVP ZV důležité opatření týkající se vzdělávací oblasti zvané Jazyk a jazyková komunikace, jelikož se do dokumentu přidal Další cizí jazyk (URL9).

Tehdejší ministryně školství, Kateřina Valachová, uvedla v roce 2016 další opatření, které opět informovalo školy o úpravě v zdělávání žáků s LMP. Jednalo se o informaci, že školní vzdělávací programy budou v souladu s RVP ZV nejpozději do roku 2018 a že školy by měly vycházet z potřeb žáků s LMP. (URL10)

V roce 2017 přišla další úprava RVP ZV přinášející změnu týkající se výuky plavání, které bylo zařazeno mezi závazné očekávané výstupy (URL9).

Předposlední změna RVP ZV byla provedena v roce 2021. Došlo při ní k propagaci nového pojetí výuky informatiky (URL9).

Poslední změna dokumentu RVP ZV je spjata s rokem 2023 a týká se především kapitoly 5.1 nazvané Jazyk a jazyková komunikace. Jedná se v ní o žáky, kteří mají problém se znalostí vyučovacího jazyka, který je pro žáky důležitý z ohledu na školní docházku a jejich zapojení do společnosti. (URL11)

1.2.2 Vzdělávací oblasti Rámcového vzdělávacího programu

Mezi vzdělávací oblasti nejaktuálnějšího znění RVP ZV řadíme následující:

Jazyk a jazyková komunikace-zmíněnou kategorii dále dělíme na podkategorie: Český jazyk a literatura, Cizí jazyk, Další cizí jazyk;

Matematika a její aplikace;

Informatika;

Člověk a jeho svět;

Člověk a společnost-do uvedené kategorie řadíme i podkategorie Dějepis a Výchova k občanství;

Člověk a příroda s podkategoriemi Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis (Geografie);

Umění a kultura a podkategorie Hudební výchova a Výtvarná výchova;

Člověk a zdraví spolu s podkategoriemi nazývanými Výchova ke zdraví a Tělesná výchova;

Člověk a svět práce;

Doplňující vzdělávací obory, mezi které patří dramatická výchova, etická výchova, filmová/audiovizuální výchova a taneční a pohybová výchova (RVP ZV, 2023, s. 2).

Zjednodušeně se tedy jedná o předměty, které jsou na základních školách v České republice vyučovány a v dokumentu RVP ZV jsou detailně popsány všechny kompetence, které by žáci měli po jejich absolvování ovládat.

1.2.2.1 Cizí jazyk

Dokument udává informace o vzdělávacím obsahu, očekávané výstupy a jejich doporučenou úroveň pro první a druhý stupeň základních škol. Očekávané výstupy jsou u prvního stupně dle RVP ZV dále děleny na první a druhé období. U výuky cizího jazyka RVP ZV uvádí následující kompetence: řečové dovednosti; poslech s porozuměním; mluvení a čtení s porozuměním a popisuje, jak by je žáci měli ovládat.

Během prvního období výuky cizího jazyka na prvním stupni by žák měl být schopen porozumět jednoduchým pokynům učitele. Úkolem učitele je, aby žákům porozumění otázek a pokynů co nejvíce usnadnil, tudíž by měl dbát na pečlivou výslovnost a dávat jasné a srozumitelné pokyny či pokládat jasné otázky. Dále dokáže s dispozicí vizuální opory porozumět obsahu jednoduchého nepřilíš dlouhého textu.

S vizuální podporou zvládne také napsat krátké věty. U poslechu s porozuměním RVP ZV uvádí, že žáci by měli porozumět jednoduchým poslechovým textům a stejně jako u výše uvedených řečových dovedností, porozumět jednoduchým otázkám a pokynům učitele, a to opět za pomoci vizuální podpory a pečlivého vyslovování jednotlivých slov či krátkých vět.

U další jazykové dovednosti, mluvení, je důležité, aby se žáci byli schopni zapojit do jednoduchých rozhovorů, uměli popsat sebe samé a zvládli mluvit o běžně probíraných tématech, jako např. o volnočasových aktivitách či členech rodiny. Dále také, aby dokázali odpovědět na jednoduché otázky týkající se stejných témat (RVP ZV 2023, s. 26).

Typickým výstupem pro dovednost čtení s porozuměním, je v druhém období schopnost žáka orientace v jednoduchém textu, který by měl být zaměřen na témata podobná jako témata určená pro mluvení. Tudiž na témata probíraná v běžném životě. Danému textu by měl žák především porozumět. Stejná témata jsou uvedena u poslední jazykové dovednosti, kterou je psaní a v druhém období se po žácích dle RVP ZV vyžaduje, aby zvládli napsat krátký text, jenž je zaměřen na zmíněná témata a aby byli schopni vyplnit formulář, což je další činností typickou pro každodenní život (RVP ZV, 2023, s. 27).

Pro druhý stupeň RVP ZV dále specifikuje tytéž jazykové kompetence jako u očekávaných výstupů kompetencí pro první stupeň ZŠ. Na rozdíl od výstupů popsaných u prvního stupně ZŠ, zmizela informace o vizuální podpoře. To znamená, že např. u poslechu s porozuměním je po žácích vyžadováno, aby porozuměli jednoduchým poslechovým textům, ovšem tentokrát již bez zmíněné vizuální podpory.

Poslechové texty by však měly být zřetelné, zaměřené na známá témata a namluvené pomalu.

Ke kompetenci mluvení přibyla informace o tom, že žáci dokážou vhodně zareagovat na různé situace, ať se jedná o situace formální či neformální.

Jazyková kompetence čtení s porozuměním pojednává, stejně jako poslech, o porozumění jednoduchému textu, ovšem především u čtení je nutno brát v potaz, že by dle RVP ZV čtené texty měly být autentické. O autenticitě poslechových textů se RVP ZV nezmiňuje. Žák druhého stupně by měl být schopen napsat jednoduchý text o sobě nebo o rodinném příslušníkovi či dalších osvojovaných tématech zmíněných výše. Měl by rovněž dokázat zareagovat na psaný text, např. zjednodušené písemné sdělení (RVP ZV, 2023, s. 28).

Krom jazykových kompetencí RVP ZV uvádí podkapitolu zvanou Učivo, ve které detailněji specifikuje např. příklady tematických okruhů, které by na prvním a druhém stupni měly být probrány. Pro první stupeň se jedná o následující témata:

domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok, zvířata, příroda, počasí. (RVP ZV, 2023, s. 27).

Pro druhý stupeň se doporučují stejná témata, která jsou však doplněna o následující:

kultura, sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, realie zemí příslušných jazykových oblastí. (RVP ZV, 2023, s. 29).

1.2.2.2 Další cizí jazyk

RVP ZV stejně jako Cizí jazyk, popisuje vzdělávací oblast zvanou Další cizí jazyk. Na rozdíl od Cizího jazyka RVP neuvádí očekávané výstupy pro první stupeň, což je logické, jelikož Další cizí jazyk je ve školách běžně vyučován od sedmé, či dokonce osmé třídy. Tematické okruhy jsou totožné s okruhy popsány u druhého stupně pro Cizí jazyk.

Očekávané výstupy jsou podobné jako výstupy popsány u prvního stupně pro Cizí jazyk, pro poslech s porozuměním se vyžaduje, aby žák dokázal porozumět jednoduchým a jasným pokynům učitele, díky vizuální podpoře, aby porozuměl pomalu pronášeným větám a poslechové texty by měly být zaměřeny na běžné každodenní situace.

Během mluvení se žáci mají zapojovat do konverzace, přesněji rozhovorů a dokázat odpovědět na otázky zaměřené na jejich osobu a blízké. Texty určené pro čtení s porozuměním by měly být opět jednoduché a zaměřené na témata z každodenního života. Očekávaným výstupem u žáků je, aby takovému textu porozuměli.

U poslední jazykové kompetence – psaní, se uvádí, že by žáci měli být schopni vyplnit základní osobní údaje do formulářů či napsat jednoduchý text, ať už o sobě nebo o tématech vypsanych v tematických okruzích. (RVP ZV, 2023, s. 30)

1.3 STANDARDY

1.3.1 Vymezení pojmu

Standardy představují přílohu k RVP ZV. Dokument obsahuje různé typy úloh pro každou jazykovou kompetenci, u níž RVP ZV popisuje tzv. očekávané výstupy, a to u Cizího i Dalšího cizího jazyka. Úlohy jsou rozděleny na úlohy určené pro první a druhý stupeň ZŠ, stejně tak jako popis očekávaných výstupů v dokumentu RVP ZV.

Jsou v nich uvedeny i fráze, které by učitel měl v průběhu práce s úlohou používat, aby se tak mohl vyhnout složitému vysvětlování daného úkolu a usnadňují tak žákům proces pochopit zadání. Pro poslechové texty uvádí i transkripci použitých textů. Jedná se tedy o příručku vhodnou především pro učitele, aby si dokázali lépe představit, jaké typy úloh by měli v hodinách výuky cizích jazyků používat, aby tak mohli snáze splnit očekávané výstupy, které popisuje RVP ZV. (URL12)

Je důležité podotknout, že se české školy standardy pro matematiku, český jazyk a cizí jazyky závazně musí řídit, na rozdíl od standard pro ostatní obory (URL15).

Standardy pro Cizí jazyk existují pro němčinu, angličtinu, francouzštinu. Existují pak též tzv. doplňující jazykové standardy týkající se jazyků jako je španělština, italština a ruština. Po vizuální stránce si jsou standardy pro obor Cizí jazyk podobné, liší se však v jednotlivých cvičeních, která obsahují (viz příloha č. 5 a příloha č. 6). U jednotlivých cvičení je vždy uveden vzdělávací obor, ročník, pro který je dané cvičení vhodné, tematický okruh, očekávaný výstup RVP ZV (je k němu vždy poskytnuta přesnější definice, indikátory (tzn. co se od žáka při práci s úkolem očekává, aby zvládal-např. rozpoznat určitá slova, porozumět jejich významu či smyslu použitých vět atp.), dále pak ukázkou samotného úkolu a nakonec pak poznámky k úkolu (většinou se jedná o zdroje k použitým obrázkům či o transkripci textu k poslechu s porozuměním). (URL15)

1.4 EVROPSKÉ JAZYKOVÉ PORTFOLIO

1.4.1 Vymezení pojmu a historie

Jedná se o dokument, který se zaměřuje na komunikaci v Evropě. Ukazuje nám, kterých jednotlivých jazykových úrovní lze dosáhnout a vede evropské občany k tomu, aby sami dokázali zhodnotit své jazykové schopnosti dle měřítek, jež vytvořila Rada Evropy a jsou uvedena v dokumentu SERRJ. (URL13)

Slouží také k tomu, aby si do něj studenti různých věkových kategorií mohli zaznamenávat své zkušenosti s jazykem a kulturou s ním spojenou. Každý členský stát Evropské unie si tvoří své vlastní portfolio, na základě kritérií Rady Evropy. Kvůli takovému faktu existuje obrovské množství takových portfolio a jejich rozmanitost je rovněž téměř neměřitelná. (URL14)

Decke-Cornill a Küster uvádějí, že Evropské jazykové portfolio se skládá ze třech částí, a to z tzv. Jazykového pasu, Jazykového životopisu a osobního souboru dokumentů a prací. V první části si studenti daného jazyka mohou ukládat veškeré jazykové certifikáty či vysvědčení. Jazykový pas je tedy vhodné použít při změně školy, nebo zaměstnání. Druhá část znázorňuje veškeré jazykové zkušenosti studenta a Jazykový životopis mu/ji poté může usnadnit sebereflexi. Osobní soubor dokumentů a prací obsahuje, jak sám název napovídá, dokumenty popisující vše, co student v daném jazyce zvládl učinit. (Fremdsprachendidaktik, 2010, s. 149, 150)

V České republice došlo k vydání následujících portfolio:

Evropské jazykové portfolio pro žáky do 11 let;

Evropské jazykové portfolio pro žáky a žákyně ve věku 11-15 let;

Evropské jazykové portfolio pro studenty ve věku 15-19 let;

Evropské jazykové portfolio pro dospělé;

Evropské jazykové portfolio pro studenty vysokých škol. (URL13)

Již v roce 1998 vzniklo Evropské jazykové portfolio tzv. Divizí pro jazykovou politiku při Radě Evropy ve Štrasburku. Do roku 2010 došlo k vytvoření dalších dokumentů, jejichž počet přesáhl 100 kusů. Dokumenty pocházely z celkem 33 zemí. (URL16)

První Evropské jazykové portfolio, které bylo používáno v České republice, vzniklo v roce 2001 Radou Evropy a bylo určeno pro žáky ve věku od 11 do 15 let (URL14).

Na jeho vzniku se podílela Radka Perclová a dalších 53 pedagogů cizích jazyků, a to anglického, francouzského a německého jazyka. Pracovalo s ním přes 900 žáků základních škol a gymnázií. (URL16)

Nutno však podotknout, že ačkoliv se v dnešní době nejedná o hojně používanou pomůcku, jazyková portfolia vznikají neustále dále.

2 REVIZE RVP ZV – AKTUÁLNÍ PROBLÉMY Z HLEDISKA VÝUKY CIZÍCH JAZYKŮ

Poslední dobou se často diskutuje o možných změnách v oblasti výuky, především se jedná o vzdělávací obor Další cizí jazyk (DCJ), který by již na českých školách neměl být považován za povinný předmět, nýbrž za předmět volitelný.

Odborníci většinou nemluví o nedostatečné časové dotaci, která je učitelům k výuce jednotlivých předmětů poskytnuta, ovšem o předimenzování obsahu učiva a dále také o tom, že někteří žáci často mají problém se zvládnutím pouze jednoho cizího jazyka a DCJ pak pro ně bývá nad jejich síly. Jako další argument pro jeho omezení byl názor, že je v naší zemi nedostatek kvalitních pedagogů. Výuka prý bude více individualizována a žáci tak budou mít možnost rozvíjet své vlastní zájmy a nadání.

Výše zmíněnou případnou změnu podpořilo 75 % ředitelů (1622 z 2162 ředitelů, kteří se zúčastnili průzkumu).

Na druhou stranu se proti navrhované změně staví řada dalších odborníků, kteří poukazují na to, že by případné zrušení povinného DCJ znamenalo krok vzad, nikoliv krok vpřed. Fakt, že se v roce 2013 zavedl DCJ jako povinný předmět považují za významnou událost.

Každá země Evropské unie (EU) se k výuce DCJ staví jinak. Existují země, které DCJ nabízí až na středních školách, ale existují i státy, kde jsou žáci povinně vyučováni třem až čtyřem cizím jazykům. Např. nám blízké Slovensko nabízí výuku DCJ až od 15 let věku žáků a v Německu je DCJ pouze volitelným předmětem. Nabídka jazyků je ve většině států neohraničena, v České republice platí pouze pravidlo, že žákům, kteří si nezvolili angličtinu jako obor zvaný Cizí jazyk, musí být škole nabídnuta jako DCJ.

Soubor Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) však uznává, že momentálně zatím bohužel neexistuje dostatek dat, která by nám ukázala, který z přístupů je ten správný. (URL4)

Další často diskutované téma je rovněž zaměřené na předimenzování, ovšem s ohledem na slovní zásobu (SZ). V dnešní době jsou učebnice rozděleny dle jazykových úrovní (od A1 do C2), kterým mají být uzpůsobeny jednotlivé dovednosti. Např. dílčí dovednost slovní zásoba, která má být v učebnicích určených pro úroveň A1, se často zdá být na mnohem vyšší úrovni, navíc často ani neodpovídá věkové kategorii žáků, tudíž některým slovíčkům nejsou schopni porozumět nebo je sami v běžné mluvě nevyužívají, a to ani v jejich mateřském jazyce.

Vyskytují se pak značně v poslechových cvičeních, či v textech určených pro čtení s porozuměním. Ovšem jejich náročnost a výskyt pak práci s danými dovednostmi žákům dosti znesnadňují a neodpovídají pak tedy jednotlivým úrovním, jelikož je přesahují. Totéž platí i pro dovednost mluvení, při které pak učebnice často obsahují otázky, které žáci mají za povinnost zodpovědět a často pak kvůli použití složitějších slovíček, která jsou nad určitou úroveň, mají problém s porozuměním otázky i s vytvořením příslušné odpovědi.

Stejně tak např. i některé gramatické jevy bývají v dnešních učebnicích obsaženy nad rámec jednotlivých úrovní. Časová dotace pro dosažení úrovně A1 v Dalším cizím jazyce (L3) je 216 hodin a probíhá celkem dva roky. Za celou dobu jsou žáci obeznámeni s téměř všemi gramatickými jevy, což je v porovnání s výukou cizího jazyka (L2), nejčastěji angličtiny, naprosto odlišné, jelikož u L2 je většinou gramatika probírána průběžně, přesně tak, aby odpovídala daným jazykovým úrovním, a navíc je jim přiřazena paradoxně nižší časová dotace, tedy 324 hodin pro dosažení úrovně A1, což se na první pohled může zdát jako vyšší počet hodin, L2 však v porovnání s L3 bývá vyučován po dobu třech let.

Je tedy velice důležité, aby jak tvůrci učebnic, tak i učitelé, byli schopni rozlišit, která slovní zásoba přísluší dané jazykové úrovni, a aby se našly, či případně byly sepsány nové učebnice, které budou obsahovat takovou slovní zásobu, která je využitelná pro žáky v běžném životě a aby nebyla nad rámec jednotlivých úrovní stejně tak, jako gramatika, poslech a další dovednosti, které studium cizích jazyků vyžaduje.

3 LEXIKÁLNÍ KOMPETENCE

Slovní zásoba je jedním z jazykových prostředků, stejně jako např. výslovnost a gramatika. Jedná se o otevřený systém všech slovíček určitého jazyka, který se neustále vyvíjí. Nelze tedy určit jejich přesný počet, jelikož často vznikají nová slova, ať už se jedná o tzv. výpůjčky, cizí slova, internacionalismy atp. Stejně tak i některá slova z jazyků mizí, jelikož se přestávají během vzniku nových slov a celkovému postupu času používat.

Samotný referenční rámec pojem lexikální kompetence definuje jako „znalosti slovní zásoby určitého jazyka a schopnost je používat.“ (Council of Europe on Publication in English and French, 2006, s. 112)

Dle SERR se lexikální kompetence skládá z lexikálních jednotek a z gramatických slov. Ustálené výrazy skládající se z několika slov, které jsou užívány a osvojovány jako celek či jednoslovná pojmenování řadíme mezi lexikální jednotky. (Council of Europe on Publication in English and French, 2006, s. 112)

Ustálené výrazy zahrnují ustálená větná spojení jako např. pozdravy, přísloví či přežívající archaismy, stejně tak jako idiomy, ustálené větné rámce (často používané celky, do kterých se vkládají slova či fráze, aby tvořily věty, které dávají smysl), ustálené fráze (např. frázová slovesa) či ustálené kolokace. (Council of Europe, 2006, s. 112)

Mezi tzv. gramatická slova v němčině řadíme částice (např. ja, aber, doch), členy, předložky, tázací zájmena či modální slovesa. (Council of Europe, 2006, s. 113)

K lexikální kompetenci rovněž patří pojem mentální lexikon označující všechna slova a gramatická pravidla, která jedinec ovládá. Platí, že čím více pravidel a slovíček známe, tím více variací jsme schopni vytvářet.

3.1 PRODUKTIVNÍ A RECEPTIVNÍ SLOVNÍ ZÁSoba

Pojem produktivní slovní zásoba znázorňuje takovou SZ, kterou jedinec zná a dokáže ji aktivně používat při komunikaci. Jedná se tedy o slovíčka používaná žákem zpravidla během mluvení a psaní. Produktivní slovní zásobu zastupuje pro průměrného uživatele jazyka kolem 6 000 – 10 000 slovíček. Naopak receptivní slovní zásobu lze definovat tak, že s ní žáci nijak zvlášť nepracují, pouze rozumí významu slov, a proto ji využívají pouze pasivně (receptivně), nedovedeme je tedy používat během mluvení jako produktivní SZ. (URL36)

Každé slovíčko je zprvu ovládáno pouze receptivně a až s postupem času jej žáci dovedou užívat produktivně, např. tak, že ho sami dovedou vložit do věty a následně ho pak použijí i během konverzace či při psaní textu. Rodilí mluvčí tak ovládají kolem 100 000 slovíček receptivně. Pro úroveň A1 se udává, že by žák měl znát cca 200-500 slovíček, a to produktivně. Samozřejmě se do celkového počtu žákovi známých slovíček nedají započítávat ta, která zná pouze receptivně a nedovede je sám používat v průběhu konverzace. Pro lepší představu, uvedený počet 200-500 slovíček se tak dá přirovnat k počtu slovíček ovládaných rok a půl starým batoletem. (URL37)

Spolu s produktivní a receptivní SZ dále rozlišujeme také tzv. potenciální slovní zásobu. Jedná se o takovou SZ obsahující slova, která se žáci ve škole ještě neučili, avšak na základě jejich znalostí se dá předpokládat, že jsou schopni jejich smysl snadno odvodit, a to např. díky porovnání a následného odvození podobností daného slova s mateřským jazykem. Žáci se tak snadno učí nová slovíčka, jelikož hledáním spojitostí u žáků dochází k vytvoření a využití mnemotechnické pomůcky, aniž by o tom sami věděli a díky ní si daná slovíčka snadno zapamatují.

3.2 ROZSAH SLOVNÍ ZÁSObY

Jak SERRJ uvádí, žák, který ovládá německý jazyk na úrovni A1, má základní repertoár slovní zásoby vztahující se ke konkrétním situacím. Jedná se zpravidla o izolovaná slovíčka či fráze. (Council of Europe on Publication in English and French, 2006, s. 114)

Většina učebnic používaných v hodinách německého jazyka na českých školách se tak dost často SERRJ inspiruje, bere také v potaz očekávané výstupy z RVP ZV, a tudíž se v učebnicích nejčastěji vyskytuje slovní zásoba zaměřená na témata jako jsou např. rodina, bydlení, koníčky, škola atd. Pokud se taková témata ve školách vyučují, je to naprosto v pořádku, jedná se totiž o témata vhodná pro běžnou konverzaci.

Avšak hlavním problémem bývá fakt, že některá slovíčka či fráze očekávanou úroveň přesahují. Žáci se pak tedy taková slovíčka učí zcela zbytečně a v reálném životě je pak dost často ani nevyužijí. Tím následně dochází k přetěžování žáků ve školách. Zároveň tak snadno mohou nabýt pocit, že se učí zbytečnosti, takovou domněnku aplikovat na němčinu jako celek a snadno pak dojde k vyřčení názoru, že němčinu nepotřebují a vystačí si v dnešní době pouze s angličtinou.

3.2.1 Rozsah SZ pro jednotlivé jazykové zkoušky

Během zjišťování požadovaného rozsahu slovní zásoby obsažené v jednotlivých jazykových zkouškách bylo téměř nemožné zjistit, kolik výukových hodin je pro dosažení jazykové úrovně A1 u níže popsaných zkoušek doporučováno, stejně tak jako počet slovíček. Takové údaje se dají dohledat pouze pro jazykovou zkoušku Goethe Zertifikat a Cambridge English, které požadavky i slovníčky obsahující všechna potřebná slovíčka zpřístupňují online. Ostatní společnosti ani přes telefonické naléhání takové informace odmítly podat, a tak požadované okruhy SZ musely být dohledány ze vzorů jazykových zkoušek.

3.2.1.1 Goethe Zertifikat Fit in Deutsch A1 Prüfung für Kinder und Jugendliche

Oficiální a mezinárodně uznávaná zkouška z německého jazyka, která je určena pro mládež ve věku od 10 do 16 let. Vyžaduje se v ní základní znalost základů, jako jsou např. odpovědi na jednoduché otázky, tvorba jednoduchých otázek, porozumění jednoduchým textům a písemné vyjádření o sobě a blízkých. (URL17)

Požadované jazykové znalosti jsou odvozeny od stupně A1 uvedeného v SERRJ a k dosažení uvedené úrovně je zapotřebí absolvovat mezi 80 až 200 výukovými hodinami (URL18).

Pro uchazeče o certifikát Fit in Deutsch existuje online přístupný dokument vydaný přímo Goethe Institutem obsahující veškeré požadavky, příklady úloh a v závěru také seznam témat a potřebné slovní zásoby. Mezi témata patří: Person; Persönliche Beziehungen; Menschlicher Körper; Wohnen; Umwelt; Kommunikationsmittel; Reisen/Verkehr; Einkaufen; Lernen; Freizeit/Unterhaltung a Essen/Trinken. Žáci by měli být schopni aktivně používat minimálně polovinu z celkově uvedených 650 slovíček a frází. Pro certifikát Fit in Deutsch jsou důležité tři oblasti, a to oblast školství, osobního života a světa kolem nás. (URL19)

3.2.1.2 Goethe Zertifikat A1: Start Deutsch 1

Další oficiální a mezinárodně uznávanou zkouškou z německého jazyka je certifikát zvaná Start Deutsch 1 od Goethe Institutu. Na rozdíl od Fit in Deutsch 1 se jedná o zkoušku určenou nikoliv pro děti, avšak pro dospělé.

Absolvováním zkoušky účastníci prokážou znalosti němčiny na základní úrovni. Dokážou se jednoduchým způsobem dorozumět s druhými, ovšem za předpokladu, že hovoří pomalu a srozumitelně. Požadovaná slovní zásoba se týká okruhů jako práce, nákupy, blízké okolí, informace o sobě. (URL20)

Pro zájemce o zkoušku Start Deutsch byla stejně jako u certifikátu pro mládež Fit in Deutsch vytvořena online dostupná příručka obsahující potřebnou slovní zásobu, celkem se jedná o 650 slovíček a frází, rozdělenou do celkem třinácti kategorií, ze kterých jsou uchazeči zkoušeni. Jedná se o následující kategorie: Person; Wohnen; Umwelt; Essen/Trinken; Reisen/Verkehr; Einkaufen/Gebrauchsartikel; Dienstleistungen; Erziehung/Ausbildung/Lernen; Arbeit/Beruf; Freizeit/Unterhaltung. Aktivně by uchazeči měli jako u Fit in Deutsch ovládat alespoň poloviční počet z obsažených 650 slov a frází, které dokument obsahuje. Nezapočítávají se odvozená slova, jako např. das Ausland, der Ausländer a ausländisch. (URL21)

3.2.1.3 ÖSD Zertifikat A1 (dříve A1 Grundstufe Deutsch 1)

Pro absolvování ÖSD certifikátu na úrovni A1 platí podobné požadavky jako u výše uvedeného Goethe certifikátu. Kandidáti by měli být schopni komunikovat o situacích z každodenního života, a to za použití základních pravidel a slovíček. Stejně jako Goethe certifikátu se ÖSD certifikát skládá z písemné a ústní části, kdy písemná část zahrnuje poslech, psaní a čtení s porozuměním a ústní část pochopitelně kompetenci mluvení. Novinkou pro rok 2024 je možnost absolvovat zkoušku v digitální podobě. Ačkoliv ÖSD certifikát pochází z Rakouska, je uznáván ve všech německy mluvících zemích. (URL22)

Popis požadovaných znalostí odpovídajících úrovni A1 vychází ze SERRJ, uchazeči by tedy měli být schopni komunikovat s osobami, které hovoří zřetelně a pomalu, měli by se dokázat představit a mluvit o svých zálibách (URL23).

ÖSD bohužel nenabízí žádný volně dostupný soubor se seznamem požadovaných frází či jednotlivých slovíček. Nabízí však modelový test, ze kterého vyplývá, že se stejně jako u Goethe certifikátu vyžaduje znalost slovní zásoby v oblastech: záliby, cestování, služby, povolání atp. (viz příloha č. 7)

3.2.1.4 ÖSD KID Zertifikat

Certifikát zvaný KID Zertifikat, dříve známý jako ÖSD-Kompetenz in Deutsch KID 1, je určen pro děti a mladistvé ve věku od 10 let. Stejně jako ÖSD certifikát a Goethe certifikát se skládá ze dvou částí, písemné a ústní, a od letošního roku lze certifikát rovněž absolvovat v digitální podobě a je uznáván všemi německy mluvícími zeměmi. (URL24)

Požadavky na slovní zásobu opět nejsou sepsány v žádném volně přístupném dokumentu, avšak dle online vzorového testu lze vydedukovat, že požadavky jsou uzpůsobeny věku zájemců o certifikát, tudíž okruhy SZ nejsou natolik zaměřeny na povolání či služby, avšak se jedná o témata vhodnější pro děti jako např. zvířata, popis osoby, koníčky atd. (viz příloha č.8 a příloha č.9)

3.2.1.5 The European Language Certificate Deutsch

Certifikát telc, známý též pod pojmem eurocertifikát, je uznáván pouze v některých zemích Evropské unie a v Turecku. Nejčastějším důvodem jeho absolvování je získání povolení k pobytu či stejně jako u ostatních certifikátů, kvůli pracovní či studijní příležitosti. Certifikát je založen na základě požadavků SERRJ a vyvinula ho společnost telc GmbH pocházející z Německa. Zkoušku mohou absolvovat jak děti, tak i dospělí, a to na všech jazykových úrovních, které popisuje SERRJ. (URL25)

Oficiální stránka telc nspecifikuje témata SZ potřebná pro úspěšné absolvování zkoušky, zájemcům však poskytuje zdarma přístupné seznamy SZ z různých učebnic, nejčastěji překládané do ukrajinštiny, francouzštiny, turečtiny či paštštiny. Jedná se tedy především o jazyky států, ze kterých do Německa nejčastěji přicházejí lidé žádat o povolení k pobytu. Učebnicí, kterou telc v seznamu SZ uvádí nejčastěji je Einfach gut! Deutsch für die Integration. Pro úroveň A1 obsahuje SZ v oblasti představování sebe a rodinných příslušníků, nakupování, popis dne a denní činnosti. (URL26)

3.3 POROVNÁNÍ POŽADAVKŮ NA ZNALOSTI KE STANDARDIZOVANÝM ZKOUŠKÁM Z ANGLICKÉHO A NĚMECKÉHO JAZYKA

3.3.1 A1 Cambridge English Certificate Movers

Certifikát určený pro děti ovládající angličtinu na úrovni A1 je založen na požadavcích SERRJ. K certifikátu byla vydána publikace obsahující požadovanou SZ pro tři základní úrovně jazyka (Pre A1, A1 a A2, dle certifikátu pojmenované jako Pre A1 Starters, A1 Movers a A2 Flyers). Slovíčka jsou v dokumentu seřazena abecedně a jedná se především o SZ z okruhů jako jsou např. zvířata, koníčky, části dne či školní pomůcky. Žáci daná slovíčka musí umět používat při komunikaci a musí jim být schopni porozumět. Seznam SZ obsahuje i jména, která by žáci v testu měli být schopni rozpoznat a uvádí také, že by měli dokázat napsat číslovky do 100 a pak také řadové číslovky do 20 a umět je samozřejmě používat v komunikaci a rozumět jim. (URL27)

K procvičování SZ žákům slouží dokument zvaný A1 Movers Wordlist Picture Book obsahující různé obrázky a úkoly, v nichž se SZ mohou pracovat.

Pro dosažení úrovně A1 u certifikátu Cambridge English je zapotřebí absolvovat 60-80 vyučovacích hodin a měli by, stejně jako u Goethe certifikátu, znát alespoň 350 slovíček.

3.3.2 TOEIC Bridge™

Zkouška známá jako Test of English for International Communication Bridge testuje úroveň anglického jazyka pouze od úrovně A1 do B1 a nezaměřuje se na mluvení a ani na psaný projev. Je vhodná především pro osoby, které usilují o práci v zahraničí. Test není založen na principu jako většina ostatních, ale na základě počtu správně zodpovězených otázek se pak určí úroveň angličtiny daného uchazeče, tudíž testem každý projde úspěšně, a to na úrovni A1-B1. (URL28)

Dle publikace TOEIC Bridge™ je test zaměřen opět na SZ z běžného života. Publikace obsahuje SZ z oblastí jako je: škola, zábava, nákupy, cestování, rodina a přátelé, zdraví, pocity atd. Výhodou je, že jednotlivá slovíčka jsou v dokumentu uvedena v kontextu, a zároveň jsou určena pro procvičování, jelikož je uchazeči o certifikát doplňují do vět v jednotlivých cvičeních. (URL29)

3.3.3 Pearson Tests of English Young Learners-Springboard

Zkouška určená pro mladé studenty angličtiny ve věku od šesti do 13 let. Při zkoušce jsou testovány všechny jazykové kompetence jako je čtení s porozuměním, psaní, poslech a mluvení. Ke zkoušce vznikla online dostupná příručka obsahující abecední seznam slovíček, která by uchazeči měli umět ovládat a rozumět jim. Jedná se o základní slovesa a slovíčka z následujících oblastí: jídlo, zvířata, adjektiva pro popis osoby, části dne, počasí a nábytek. (URL30)

Výhodou certifikátu je, že v něm uspěje každý žák. Každý obdrží hodnocení formou úspěš, dobrý či s vyznamenáním, tudíž je absolvování takového certifikátu pro děti motivující. (URL31)

3.3.4 The European Language Certificate English

Stejně jako telc Deutsch existuje eurocertifikát zaměřený na vědomosti anglického jazyka nazývaný telc English. Certifikát telc mohou absolvovat uchazeči z více než 30 zemí, a to na všech jazykových úrovních dle SERRJ. Testovány jsou opět všechny 4 kompetence, čtení s porozuměním, mluvení, psaní a poslech. (URL32)

Z výše uvedených údajů o nejznámějších jazykových zkouškách z německého a anglického jazyka vyplývá, že ve většině případů požadavky na jazykové schopnosti uchazečů vyplývají ze Společného evropského referenčního rámce pro jazyky, a to ve všech aspektech, ať se jedná o jazykové kompetence, či témata odpovídající úrovni A1. Témata se týkají situací z běžného života, nejčastěji se jedná o témata jako jsou koníčky, nakupování, či např. cestování. Existují však certifikáty, které mají bližší zaměření, a to především na témata z oblasti práce, jelikož často bývají požadovány pro přijetí do zaměstnání v zahraničí. V takovém případě je rozsah SZ užší a zaměřen právě na téma práce. Jedná se o certifikáty telc Deutsch a telc English.

V porovnání certifikátu Goethe Zertifikat a Cambridge Certificate je zřejmé, že pro dosažení úrovně A1 je pro studenty zapotřebí absolvovat, v případě němčiny, větší počet hodin než u angličtiny, a to 80-200 výukových jednotek na rozdíl od 60-80 výukových jednotek u anglického jazyka. Avšak požadavky pro znalost slovní zásoby na úrovni A1 je pro oba jazyky stejná, a to alespoň 350 slovíček.

**PŘEHLED POŽADOVANÝCH OKRUHŮ SZ PRO UVEDENÉ JAZYKOVÉ CERTIFIKÁTY
(ÚROVEŇ A1):**

Německý jazyk		Anglický jazyk	
Název certifikátu	Požadovaná SZ	Název certifikátu	Požadovaná SZ
Goethe Zertifikat-Fit in Deutsch	jídlo/pití, životní prostředí, bydlení, lidské tělo, popis osoby, mezilidské vztahy, cestování	A1 Cambridge English Movers	zvířata, koníčky, školní potřeby, části dne, některá anglická jména, 0–100, řadové číslovky do 20
Goethe Zertifikat-Start Deutsch	práce, nákupy, bydlení, práce, mezilidské vztahy, cestování, povolání	Toeic Bridge™	škola, zábava, nákupy, rodina, přátelé, cestování, zdraví, pocity
ÖSD Zertifikat A1	koníčky, cestování, služby, povolání	Pearson Tests-Springboard	jídlo, zvířata, popis osoby, části dne, počasí, nábytek
ÖSD KID Zertifikat	zvířata, popis osoby, koníčky	Telc English	práce, koníčky, cestování, nakupování
telc Deutsch	představení sebe a rodinných příslušníků, nakupování, popis průběhu dne, denní činnosti		

4 VYUČOVÁNÍ SLOVNÍ ZÁSObY V HODINÁCH CIZÍHO JAZYKA

Slovní zásoba je základem pro komunikaci a výuku cizích jazyků a je dělena do dvou základních skupin. Jedná se o otevřenou a uzavřenou skupinu. Do otevřené skupiny patří substantiva, adjektiva a slovesa, která se často mění a většinou s příchodem nových vynálezů do nich přibývají nová slovíčka, zpravidla z jiných jazyků, v dnešní době se jedná o sloveso googlovat, bookovat atp. Do uzavřené řadíme především zájmena, členy, spojky, předložky. U takových slov moc často ke změnám či přidávání nových slov nedochází. (Janíková, 2015, s. 59)

Výuka slovní zásoby se hned po výuce gramatiky řadí mezi nejproblematictější učivo pro lektory a učitele cizích jazyků, a to především proto, že většina učebnic obsahuje nesmyslně dlouhé seznamy slovíček pro každou lekci. Ve většině případů se jedná o seznam obsahující dané slovíčko, pak jeho výslovnost za pomoci fonetického přepisu a jeho překlad. Žáci se tak často nesmyslně učí nová slovíčka bez jakéhokoliv kontextu, za použití pouhého překladu do češtiny. Takovým způsobem si slovíčka složitěji zapamatovávají a nadále je neumí použít ve větách či překládají doslovně. (Roche, 2008, s. 73)

Decke-Cornill a Küster uvádějí, že existuje tzv. vícekanálové učení, což znamená, že se učíme skrze naše smysly, tedy zrak, sluch, čich, chuť a hmat. Nejdříve během procesu učení používáme zpravidla zrak a sluch, což jsou právě tzv. kanály, skrze které se nová jednotka, v případě slovní zásoby slovíčko či fráze, dostane do naší paměti. Je dokázáno, že nejvíce nových informací, kolem 90 %, přijmeme skrze zrak, avšak zapamatujeme si pouze 30 %, zbytek snadno zapomeneme. Pokud je nová informace přijata sluchem, v naší paměti zůstane pouhých 20 % a zbytek se zapomene. Na druhou stranu, pokud člověk informace obdrží mluvením či hmatem, dokáže si zapamatovat největší procentuální poměr, a to 70 % mluvením a 90 % hmatem. (Decke-Cornill a Küster, 2010, s. 167)

Nejdůležitějším krokem při výuce SZ během hodiny cizího jazyka je výběr SZ. Učitel musí dbát na to, aby daná slovíčka odpovídala úrovni a věku žáků. Zároveň je třeba brát v potaz, zda slovíčka žáci budou moct využít v reálném životě. Dále by měl učitel danou SZ žákům vhodně uvést. Nejlepší je, aby žáci dané slovíčko slyšeli a také viděli napsané. To jim napomůže lépe si slovíčko představit a poznat jeho význam. Zároveň se s novou SZ musí v hodině pracovat, jedině tak si žáci nová slovíčka budou lépe pamatovat, stejně jako když s novou SZ pracují při mluvení. Zároveň by žáci měli s novou SZ pracovat tak, aby poté sami viděli podobnosti či naopak odlišnosti s jejich rodným jazykem. (Storch, 1999, s. 57)

Doporučuje se např., aby se učitelé řídili pravidlem nové navazovat na již známé, u SZ by tedy platilo, aby byla nová slovíčka vyučována za pomoci již známých. Lze tedy využít např. angličtinu či jiný jazyk. K tomu se nadále doporučuje využít výše uvedeného kanálového učení, a podpořit tak výuku nové SZ vizuálně. Jak již bylo řečeno, většinu nových informací přijmeme nejprve zrakem. Proto se jako jeden z nejlepších příkladů pro výuku SZ uvádí tzv. slovní obrázky (viz obrázek č. 1). Jednotlivá slova jsou napsána, jakkoliv zajímavým fontem a dekorována obrázky příslušnými k daným slovům. Žák si tak snadno spojí slovo s jeho významem, protože si ho snáze dokáže představit. (Drecke-Cornill a Küster, 2010, s. 170)

Dalším příkladem výuky SZ s vizuální podporou jsou tzv. myšlenkové mapy. Nejlépe se hodí pro výuku podstatných jmen, kdy se do středu papíru napíše téma a k němu žáci připisují různé podkategorie (viz obrázek č. 2). Dle příkladu uvedeného v knize Fremdsprachendidaktik (viz obrázek č. 3) lze vyučovat SZ v celých větách. Stačí napsat základ celé věty, např. jako v ukázce: „on jde do kavárny“ a k základu pak napojovat další možnosti, či myšlenkovou mapu rozvinout do výuky časování daného slovesa atp. Důležité je, že žáci slovíčka vidí napsaná, a to v kontextu. (Drecke-Cornill a Küster, 2010, s. 170)

Pro mladší žáky či začátečníky je pak vhodné, učit je SZ nonverbálně, tedy bez jakéhokoliv bližšího vysvětlování jejich významu či překládání do rodného jazyka. Stačí dané slovíčko, pokud možno, jakkoliv demonstrovat. Lze do hodiny např. daný předmět přinést či slovíčko ukázat na obrázku nebo jej nakreslit, avšak v takovém případě je třeba dbát na přesnost a schopnost obrázků nakreslit natolik konkrétně, aby ho žáci dokázali poznat. Samozřejmě je nejlepší, když se žáci novou SZ naučí opět v kontextu. Lze využít obrázky a k nim přidat např. otázku zaměřenou na danou tematiku, která pak žáky přiměje odpovídat celými větami a zároveň v nich použít novou SZ (viz obrázek č. 4). (Storch, 1999, s. 58)

Nová SZ by měla být vyučována v kontextu hlavně z toho důvodu, že náš mozek představuje tzv. mentální lexikon. Určité slovo je v něm uloženo tak, že se k němu napojují jeho různé gramatické vlastnosti jako je např. rod, ohýbání, slovní druh či z ohledu grafického jeho pravopis, stejně jako fonetická vlastnost, a to především výslovnost. S uvedenými vlastnostmi máme slovíčko většinou spojeno a poté jsme s ním schopni pracovat v průběhu komunikace, a to nejen při mluvení, ale např. i při psaní. (Ballweg, 2013, s. 30)

5 PRAKTICKÁ ČÁST

5.1 CÍLE VÝZKUMU

Celkový výzkum se týká analýzy slovní zásoby nabízených učebnic nejen pro druhý stupeň základních škol a pro víceletá gymnázia, ale i např. pro výuku v jazykových školách, kde na věku žáků tolik nezáleží, naopak se ale dbá na jazykovou úroveň. Hlavním cílem je zjistit, zda obsažená SZ odpovídá jazykové úrovni A1, a to na základě provedení analýzy pomocí programu Profile Deutsch a jak moc je využitelná přímo pro žáky.

Je tak třeba posoudit, zda jsou slovíčka potřebná pro užití v každodenním životě a popř. upřesnit, která slovíčka jsou nad rámec jazykové úrovně A1, dále která slovíčka žáci v běžném životě nepoužívají, a to ani v mateřském jazyce.

Praktická část je rovněž zaměřena na počet slovíček obsažených v analyzovaných učebnicových souborech, který je porovnán s počtem slovíček, jehož by žáci měli být schopni dosáhnout během jedné hodiny, při jazykové úrovni A1 a zjistit tak, zda při zjištěném rozsahu dochází k přetěžování žáků, o kterém se poslední dobou často diskutuje, či ne.

Dalším cílem je vyhodnotit taková slovíčka, která jsou nejvhodnější pro učebnicový soubor na úrovni A1, a vytvořit tak návrh komunikačně nosné slovní zásoby jako doporučení pro autory učebnic.

5.2 DESIGN VÝZKUMU

Cílem bylo zjistit, zda slovní zásoba obsažená ve vybraných učebnicových souborech odpovídá úrovni A1, kolik slovíček soubory obsahují, která slovíčka žáci považují za důležitá pro výuku německého jazyka a která sami používají v mateřském jazyce.

V prvním kroku došlo k vypsání všech slovíček obsažených ve třech výše popsaných učebnicových souborech, které jsou uzpůsobeny pro jazykovou úroveň A1 a jsou aktuálně dostupné na trhu. Následně byla jednotlivá slovíčka analyzována pomocí programu zvaného Profile Deutsch, a to z obou způsobů využití daného jazyka, tedy receptivního a produktivního.

PROFILE DEUTSCH

Profile Deutsch je příručka vhodná především pro učitele německého jazyka, která pomáhá určovat jazykové úrovně jednotlivých slovíček, plánovat a evaluovat výuku či seskupovat materiály vhodné pro zkoušení. Nejedná se však o klasickou papírovou příručku, avšak o CD-ROM s doprovodnou knihou. Příručka má odkazovat na SERRJ a Evropské jazykové portfolio, uživatelé v ní mohou např. vyhledat jazykovou úroveň jednotlivých slovíček dle SERRJ. (URL33)

Na vzniku se podíleli autoři ze třech německy mluvících zemí, a to z Německa, Švýcarska a Rakouska. První zmínka o vzniku dokumentu byla v roce 1999 a později také v roce 2001 v časopise Fremdsprache Deutsch a k vydání dokumentu poté došlo v roce 2002. (URL34)

Dokument byl vydán Martinem Müllerem, který až do nástupu do první třídy neznal nic jiného než dialekt zvaný luzernská němčina. Setkání s tzv. Hochdeutsch pro něj poté tedy bylo jako setkání se s cizím jazykem. Dalším autorem je Paul Rusch, učitel německého jazyka a autor učebnic. Další osobou, která se na projektu podílela je Helen Schmitz, tvůrkyně výukových materiálů pro Goethe Institut. (URL35)

Dále došlo k vypracování dotazníku, do kterého byla vypsána všechna slovíčka v českém jazyce z jednoho z analyzovaných učebnicových souborů, Klett Maximal Interaktiv A1.1. Soubor byl vybrán z důvodu, že jsem s ním sama pracovala při vykonávání mé průběžné pedagogické praxe na ZŠ Dukelská v Českých Budějovicích v roce 2022 a mám s ním tak vlastní zkušenosti. Nejdříve došlo k tzv. pretestaci, které se zúčastnila má sestra, žačka osmé třídy, aby došlo ke zjištění podmínek nutných pro vyplnění dotazníku ostatními členy její třídy, např. doba potřebná pro vyplnění, prvotní výsledky, jak moc rozumí jednotlivým slovům atp.

Dotazník byl poté dodán do základní školy, ZŠ Zlatá stezka Prachatice, do osmých tříd, 8.A a 8.B, právě sestřiným spolužákům. Jednalo se pouze o žáky, kteří se německy učí od nástupu do sedmé třídy a němčinu tak mají jako Další cizí jazyk. Celkem se dotazníkového šetření zúčastnilo 25 žáků, avšak z celkového počtu bylo platných pouze 15 dotazníků. Některé žáky vyplňování dotazníku pravděpodobně nebavilo, nepovažovali to za důležité, či jej vyplnit nestihli nebo špatně pochopili instrukce. Jejich úkolem bylo, aby určili, zda jednotlivá slovíčka používají v běžném životě v jejich mateřském jazyce, tedy v češtině a zda je považují za důležitá pro výuku německého jazyka, či naopak podle nich důležitá nejsou.

Dotazníky byly poté vyhodnoceny, sečtené výsledky spolu se seznamy analyzovaných slovíček z učebnicových souborů zaslány panu Mgr. Rosovi, za jehož pomoci došlo k provedení statistiky. Výsledky tak byly shrnuty do jednotlivých grafů a tabulek znázorněných v následujících kapitolách. Vzhledem k vysokému počtu slovíček, pro přehlednější vypracování grafů, byla jednotlivá slovíčka shrnuta do kategorií, dle jejich tematického zaměření jejichž nejvyšší analyzovaná jazyková úroveň byla B2.

Nakonec došlo k porovnání všech zanalyzovaných slovíček a statistických výsledků s požadavky RVP ZV, preferencemi žáků a za vlastního uvážení k vypracování tabulky obsahující takovou SZ, která se hodí pro nově vznikající učebnicové soubory určené pro úroveň A1.

ANALYZOVANÉ UČEBNICOVÉ SOUBORY

Pro praktickou část byly vybrány a následně zanalyzovány učebnicové soubory německého jazyka, které by měly odpovídat úrovni A1. Jedná se o následující:

Klett Maximal Interaktiv A1

Beste Freunde A1

Momente A1

Klett Maximal Interaktiv A1

Učebnicový soubor s názvem Klett Maximal Interaktiv A1 je rozdělen do dvou částí, a to dle dvou úrovní, A1.1 (pro úplné začátečníky) a A1.2 (pokročilejší začátečníky). Jako většina učebnicových souborů se skládá z učebnice, pracovního sešitu a metodické příručky pro učitele. K souboru lze využívat i online přístupnou verzi, kterou je pak během výuky možno promítat na interaktivní tabuli a s žáky tak vyplňovat cvičení, pracovat s poslechovými cvičeními či procvičovat gramatiku a slovíčka v digitální podobě.

Jedná se o moderní pojetí učebnicového souboru, který obsahuje úvodní dvojstránku na začátku každé nové lekce, která má žákům pomoci vžít se do nového tématu, slovníček se slovíčky na konci každé lekce, informace z oblasti reálií německy mluvících zemí a závěrečný přehled gramatiky. Na úplném začátku souboru A1.1 je tzv. lekce 0, která není soustředěna na žádnou složitou gramatiku, avšak na německé zajímavosti jako např. internacionalismy, které žákům pomohou navodit pocit, že němčina není úplně složitá a že se v ní naopak dá najít spousta souvislostí s jinými cizími jazyky, jako např. s angličtinou, což je pro Další cizí jazyk naprosto vhodné, jelikož ve většině případů přichází hned v sedmé či osmé třídě po několika letech učení se právě angličtině, tudíž si žáci mohou mnohé věci snadno pospojovat. Každý díl učebnicového souboru je rozdělen na dva moduly, pro soubor A1.1 se jedná o Modul 1 a Modul 2 a pro soubor A1.2 pak o Modul 3 a Modul 4 obsahující v každém případě tři lekce, kdy se každá z nich věnuje jiným tématům a gramatice, avšak korespondují s publikací SERRJ.

Soubor je určen pro žáky druhého stupně a mladším ročníkům víceletých gymnázií. Žáci mohou s Klett Maximal Interaktiv pracovat v případě, že německý jazyk ovládají teprve na pomezí začátečnické úrovně A1.

Mezi témata pro soubor Klett Maximal Interaktiv A1.1, v ohledu na SZ, patří:

osobní údaje; číslovky do 20; hudební nástroje; koníčky; číslovky do 2 000; jazyky a země; kontaktní údaje; místnosti ve škole; školní předměty; školní pomůcky; barvy; jídlo a nápoje (Klett Maximal Interaktiv A1.1, 2017, s. 4, 5). Pro výuku slovní zásoby je důležité barevné rozlišení členů. Pro člen der je použita modrá barva, pro člen die červená a pro člen das zelená.

Učebnicový soubor A1.2 pokračuje následujícími tématy:

rodina; povolání; domácí mazlíčci; místnosti v domě; domácí práce; nábytek; denní rutina; čas; dopravní prostředky; popis cesty; orientace ve městě; oblečení; dárky; pozvánka; příslib/odmítnutí; datum; počasí; roční období; prázdninové nabídky (Klett Maximal Interaktiv A1.2, 2018, s. 4, 5).

Pracovní sešit (dále PS) slouží ke každému dílu učebnice jako doprovodná pomůcka, která má napomáhat především při procvičování gramatiky a slovní zásoby. Jako učebnice, obsahuje na začátku každé lekce úvodní stránku daného modulu a na konci tzv. kreativní stránky určené hlavně k upevnění SZ s kreativním pojetím např. ve formě tvorby plakátů, natáčení videa apod. Slovní zásobu lze procvičovat či upevňovat díky cvičením, která jsou v PS znázorněna na posledních několika stranách, a to formou vyplňování křížovky, doplňování písmen na volné řádky, či přiřazování slovíček k obrázkům. Na úplném konci pracovního sešitu jsou vypsána všechna slovíčka, která se v něm nachází.

Beste Freunde

Další rozebíraný učebnicový soubor je stejně jako Klett Maximal Interaktiv rozdělen dle jazykových úrovní, tedy dle dělení SERRJ na úrovně A, B, C, které jsou následně rozděleny dle čísel 1 a 2, neboli A1, A2, B1, B2, C1, C2. Zmíněné dělení je však rozvíjeno ještě dále, stejně jako u předchozího učebnicového souboru, a to na A1.1, A1.2 apod. Učebnicový soubor od nakladatelství Hueber dovede žáky až na úroveň B1.2, pro další úrovně jiné vydání neexistuje. Celý soubor se skládá z učebnice, pracovního sešitu s CD-ROMem, který slouží k domácímu procvičování, příručky pro učitele, online učebnice s interaktivní podporou, extra sešitem pro procvičování gramatiky a dále také slovníky se slovíčky přeloženými do různých jazyků, např. do španělštiny, turečtiny atd. (URL38)

Soubor je určen pro žáky základních škol a víceletých gymnázií a např. analyzovaný první díl je rozdělen do devíti lekcí. Jak již název napovídá, v každé lekci žáky provází čtyři kamarádi, Laura, Anna, Nico a Simon. Jakmile dojde k prostudování třech lekcí, následuje souhrnný přehled probrané gramatiky, informace zaměřené na kulturu a realie německy mluvících zemí a závěrečnou sebereflexi žáků. Na konci učebnice se nachází velký přehled gramatiky a abecedně seřazený slovník všech slovíček z učebnice. Pracovní sešit slouží samozřejmě k procvičování, avšak na konci obsahuje různé hry související s probíranou gramatikou a slovní zásobou z učebnice.

Žáci se po prostudování všech kapitol mají orientovat v základních tématech, která jsou mimo jiné, uvedena i ve Společném evropském referenčním rámci pro jazyky. Jedná se o představování se, dny v týdnu, měsíce, roční období, číslovky od nuly do 20, dokážou německy pojmenovat barvy a ovládají německou abecedu. Členy jsou v souboru odlišeny barevně stejně jako u učebnicového souboru od nakladatelství Klett. (Beste Freunde A1.1, 2014, s. 4)

Momente A1

Poslední analyzovaný učebnicový soubor je ze všech třech nejnovější a nese název Momente. Byl vydán nakladatelstvím Hueber v roce 2020 a do výuky přišel teprve nedávno. Opět je rozdělen dle úrovní, které popisuje SERRJ a ty se dále dělí na A1.1, A1.2, B1.1 apod. Celý soubor je tvořen učebnicí, pracovním sešitem, publikací určenou pro plánování výuky. Pracovní sešit a učebnice existuje také v interaktivní podobě, kterou lze během hodiny německého jazyka používat na interaktivní tabuli či se hodí pro moderní online výuku. Soubor Momente se od předchozích učebnicových souborů liší tím, že není určen pouze pro žáky druhého stupně základních škol a gymnázií, avšak spíše pro výuku v jazykových školách či jazykové kurzy, kde na věku žáků moc nezáleží.

Učebnice obsahuje na začátku každé lekce, stejně jako soubory výše popsané, úvodní obrázek, jenž slouží k seznámení se s tématem a prvotnímu kontaktu se SZ či gramatikou zahrnutou v dané lekci. Pracovní sešit je opět určen především k procvičování či upevnování nově probraných slovíček a gramatiky. Obsahuje také testy na konci jednotlivých lekcí, díky kterým žáci mohou reflektovat, na čem ještě potřebují zapracovat a co naopak ovládají bez problémů. Obsažené lekce nejsou moc dlouhé, tudíž napomáhají navodit pocit, že žáci zvládli probrat více učiva stejně jako je tak např. u učebnic Menschen.

V publikaci Momente A1.1 je obsažena slovní zásoba zaměřená na představování se, povolání, mluvení o rodinných příslušnících, nakupování, nábytek, předměty nacházející se v kanceláři, koníčky, jídlo, cestování a dopravní prostředky, popis dne a měsíce v roce. Na základě popisu SZ pro úroveň A1 v SERRJ témata mírně přesahují, např. SZ týkající se popisu a určování nábytku, či nakupování atp., ačkoliv jsou pro běžný život potřebná.

Na rozdíl od většiny učebnic NJ neobsahuje žádný seznam SZ. Ani na konci jednotlivých lekcí, ani na konci celé učebnice. Seznam SZ je však znázorněn v pracovním sešitě, a to na konci, kde jsou vypsané některé věty, které byly použity v učebnici a pod větami jsou poté rozepsána jednotlivá slovíčka. Žáci tak mají možnost vidět slovíčka v kontextu, což

v dosavadně vydaných publikacích moc nebylo zvykem. Nezahrnuje však překlad do češtiny, uživatelé učebnice tak tedy musí význam slov vydedukovat dle uvedených vět obsahujících dané slovo či frázi v kontextu.

Učebnicový soubor, určený pro pokročilejší uživatele neboli soubor A1.2, je koncipován podobně jako soubor A1.1. Učebnice zase slouží jako dokument obsahující úvodní obrázky na začátku každé z 12 lekcí a pracovní sešit určený k procvičování a zahrnující SZ sepsanou v přehledném seznamu spolu s větami, které tak napomáhají představit si slovíčka v kontextu.

Slovní zásoba v druhém dílu souboru Momente (A1.2) je zaměřena na popis města, bytu/domu, částí těla a oblečení. Dále se žáci naučí hovořit o jejich plánech a přáních, dále také stejně jako u souboru A1.1, povolání, dokážou popsat osobnost a dovedou také hovořit o počasí či svátcích. Jak je patrné, SZ opět překračuje požadavky SERRJ. Úroveň A1 totiž nemá obsahovat vědomosti a SZ o svátcích a ani např. SZ zaměřenou na plány. Dalším, nepříliš použitelným tématem pro žáky základních škol, je popis předmětů v kanceláři. Ačkoliv některá slovíčka deklarované úrovni odpovídají, hodí se spíše pro žáky jazykových škol či pracující osoby, které se německy učí, např. z vlastní iniciativy, či kvůli požadavkům zaměstnavatele, a navštěvují tak jazykové kurzy.

5.3 VYHODNOCENÍ VÝZKUMU

Vyhodnocení výzkumu je provedeno na základě výsledků ze statistického vyhodnocení předem zanalyzované SZ použité v učebnicových souborech pro výuku německého jazyka, určených pro jazykovou úroveň A1, které jsou aktuálně dostupné na trhu. Dále je pak provedeno na základě výsledků z dotazníkového šetření, kterého se zúčastnili žáci osmé třídy ZŠ, v němž se bral ohled na komunikační hodnotu SZ použité v učebnicovém souboru Klett Maximal Interaktiv A1.1. a její důležitost pro němčinu.

5.3.1 Vyhodnocení z hlediska rozsahu SZ ve zkoumaných učebnicových souborech

Klett Maximal Interaktiv A1

Po provedení analýzy u učebnicového souboru Klett Maximal Interaktiv došlo ke zjištění, že v prvním souboru, především na začátku jsou jednotlivá slovíčka úrovně A1 odpovídající, a to receptivně i produktivně. Ovšem cirká v polovině prvního dílu souboru, slovíčka požadovanou A1 úroveň přesahují. Jedná se o SZ z oblasti IT technologií, např. slova jako CD, DVD, das Event, die Zentrale a dále také SZ pro komunikaci o školních předmětech a pomůckách. Slova jako das Lineal či die Geschichte nejsou ani na úrovni A1 ani A2, nýbrž na úrovni B1 a B2.

Popisovaná první část celého souboru obsahuje také slovíčka, která pro žáky základních škol nejsou s největší pravděpodobností téměř vůbec použitelná. Jedná se o slova jako je např. das Mensaessen. Většina českých žáků na druhém stupni nevědí, co tzv. mensa vlastně je. Častěji se jim slovíčko označující školní jídelnu totiž vysvětluje jako die Kantine, což pro ně znamená snáze představitelné označení. Slovo kantýna totiž používáme ve stejném kontextu.

Druhý díl učebnicového souboru Klett Maximal Interaktiv je opět určen pro jazykovou úroveň A1, avšak pro mírně pokročilejší uživatele jazyka, kteří již dokončili první díl A1.1. Po zanalyzování všech slovíček obsažených v souboru došlo k zjištění, že na začátku je uvedena slovní zásoba, která opět z větší části úrovně A1 odpovídá. Druhá polovina

obsahuje ale takovou SZ, která úroveň přesahuje, a to nejen o jeden stupeň. Jsou v ní obsažena slova odpovídající z větší části úrovni B1 či B2, např. adjektiva jako angenehm, anstrengend, bequem, stressig, elegant, hell atd. Dále pak slova z oblasti cestování. Kupříkladu zelten, wandern. V druhém díle rovněž nechybí slova cizího původu, která jsou opět dle programu Profile Deutsch určena pro vyšší jazykovou úroveň. Jedná se o slova jako das Camping, checken, der Cousin. Většina sloves, která ani nejsou pro běžný život moc důležitá, např. auflegen, überraschen, blühen atd. taktéž úroveň A1 přesahují. Učebnice se pak také v jedné lekci zaměřuje na téma povolání. Většina uvedených povolání je dle programu opět určena pro vyšší jazykové úrovně. Avšak na druhou stranu, je pro žáky důležité, aby jednotlivá povolání dokázali sami pojmenovat, když chtějí např. vyjádřit čím se v budoucnu chtějí stát. Povolání překračující danou úroveň z učebnicového souboru A1.2 jsou např. die Köchin, der Taxifahrer, der Polizist a die Kellnerin.

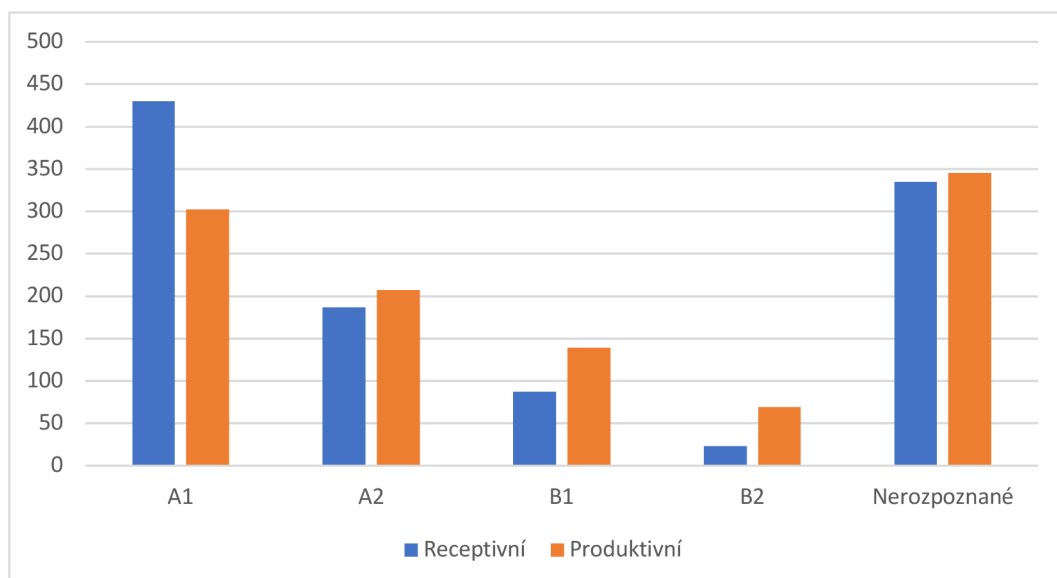
Naprosto zbytečnými slovíčky, která učebnicový soubor rovněž nabízí, jsou slovíčka der Zuckerhut, v překladu do češtiny známé jako cukrová homole a pak také die Patchworkfamilie, přeložené jako patchworková rodina.

V publikacích bylo identifikováno celkem 1 062 slovíček. Program nebyl schopen rozlišit 335 z nich v receptivní formě (31,54 %) a 345 v produktivní formě (32,49 %). Výskyty jednotlivých slov v rámci jazykových kategorií jsou zaznamenány v tabulce 1.

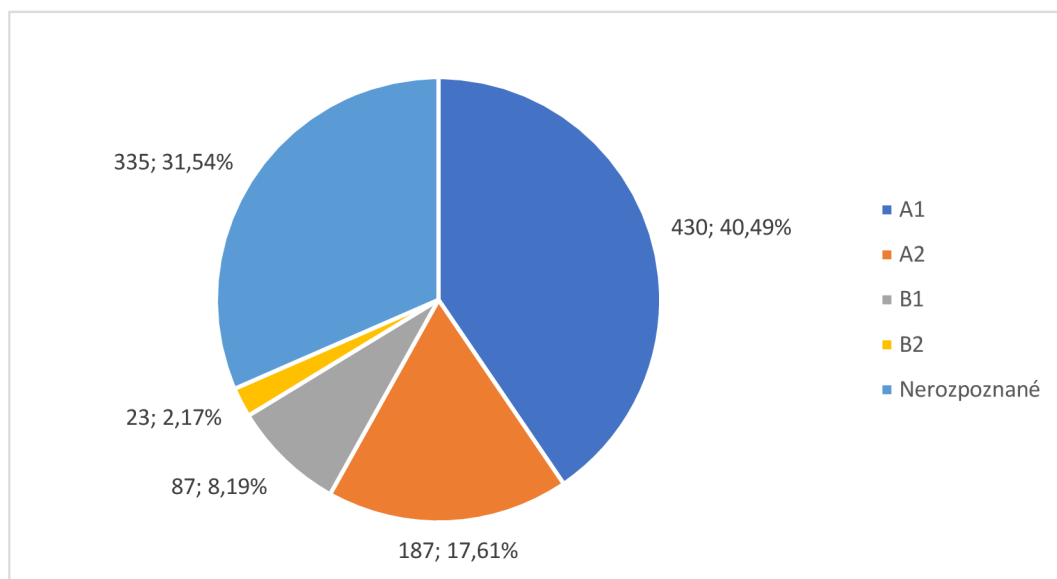
Tabulka 1: Zaznamenané výskyty slovíček v učebnici Klett Maximal

	A1	A2	B1	B2	Nerozpoznané	Celkem
Receptivní	430	187	87	23	335	1062
Produktivní	302	207	139	69	345	1062

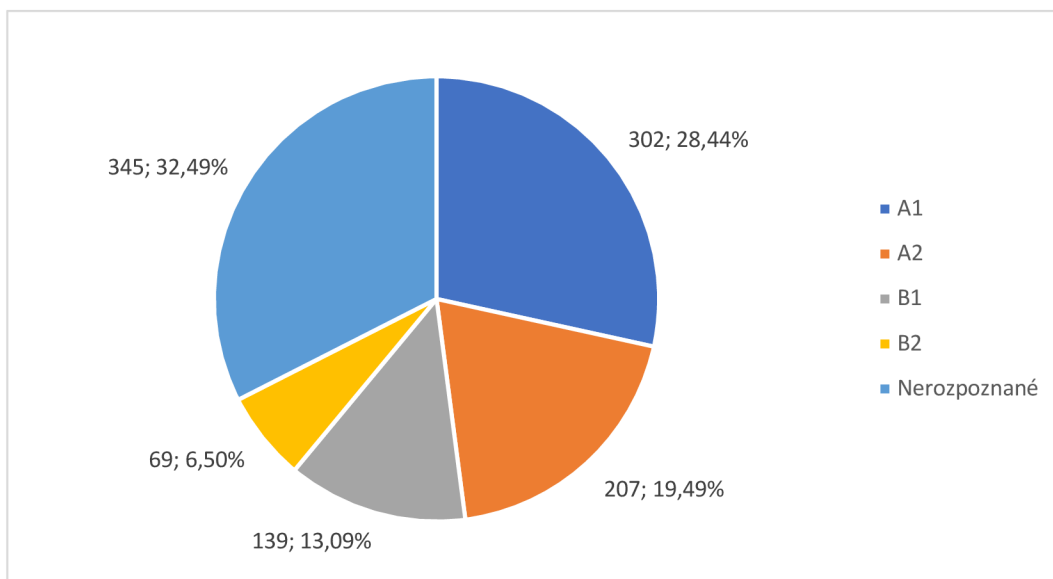
Graf 1: Znárodnění výskytu sloviček podle kategorií v učebnici Klett Maximal

Graf 2: Relativní zastoupení skupin při receptivním užití

Graf 3: Relativní zastoupení skupin při produktivním užití

Z výše uvedených grafů a tabulky je tedy patrné, že v učebnicovém souboru převažuje SZ, která odpovídá úrovni A1, a to receptivně i produktivně. Avšak obsahuje velké množství slovíček odpovídajících úrovni A2, jejichž podíl tvoří více než polovinu části slovíček odpovídajících deklarované úrovni.

Beste Freunde A1

Analýza dalšího učebnicového souboru určeného pro úroveň A1 ukázala, že velká část použité slovní zásoby úrovně A1 odpovídá, a to však opět podobně jako u předchozího souboru s názvem Klett Maximal Interaktiv, hlavně na začátku učebnice. Jedná se o první dvě lekce, které jsou zaměřené na základy jako jsou pozdravy, představování se a číslovky od jedné do deseti. Avšak třetí lekce přináší nové téma a s ním i nová slovíčka zaměřená na aktivity, o kterých se dá mluvit např. při sdílení koníčků. Obsažena jsou v ní slovíčka jako např. klettern, které odpovídá úrovni B1, a to jak z receptivní, tak i produktivní stránky ovládnutí slovíčka. Stejně tak, poměrně hojně používané, Skifahren, odpovídající úrovni mnohem vyšší, a to B2.

Zajímavé je rovněž ohlédnutí za slovní zásobou z okruhu školních pomůcek. Takovou SZ se žáci učí v osmé lekci a nutno podotknout, že některá slovíčka požadované úrovni

odpovídají, avšak kupříkladu slova jako der Füller, der Rucksack či der Spitzer výrazně vybočují a jsou opět určena pro vyšší úroveň, značenou jako B1, slovíčko der Füller po produktivní stránce přesahuje dokonce na jazykovou úroveň B2. Pro úroveň A1 taktéž nejsou vhodná slova jako anstrengend, eigentlich, furchtbar, soweit nebo sloveso hassen, neboť jejich přesah opět sahá až na úroveň B2.

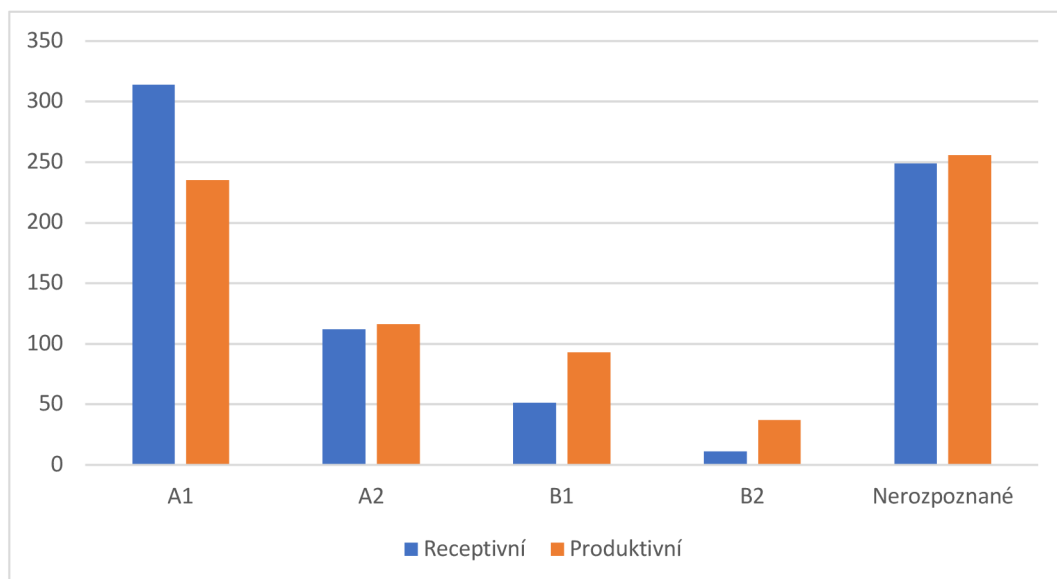
Z jiných jazyků, především z anglického jazyka, jsou pak v učebnici zahrnuta slova jako die/das E-Mail, super a die CD, der Cousin/die Cousine, která program Profile Deutsch vyhodnotil jako slova úroveň A1 přesahující, krom slova die/das E-Mail, které deklarované úrovni odpovídá jak z receptivní, tak i produktivní stránky.

V tomto učebnicovém souboru bylo nalezeno 737 slovíček. Z hlediska rozdělení slov dle užití program nerozpoznal 249 slov v receptivním užití (33,79 %) a 256 slov v produktivním užití (34,74 %). Zastoupení jednotlivých jazykových kategorií je zobrazeno v tabulce 2.

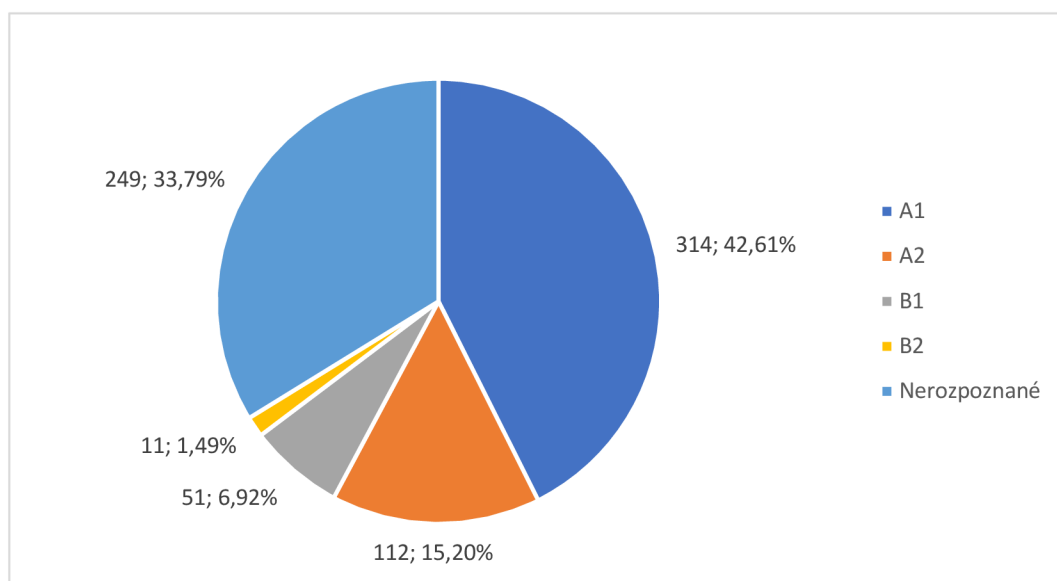
Tabulka 2: Zaznamenané výskyty slovíček v učebnici Beste Freunde

	A1	A2	B1	B2	Nerozpoznané	Celkem
Receptivní	314	112	51	11	249	737
Produktivní	235	116	93	37	256	737

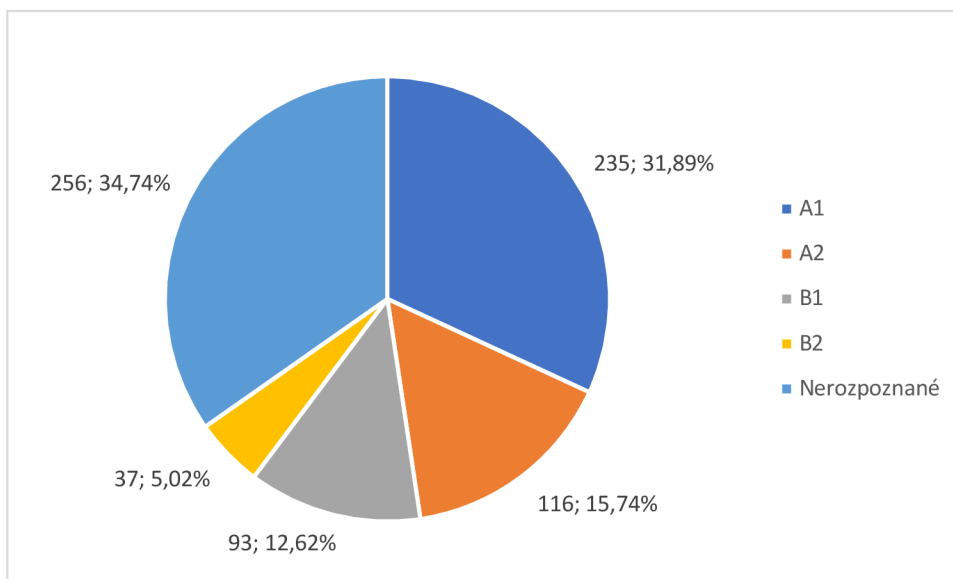
Graf 4: Znárodnění výskytu slovíček podle kategorií v učebnici *Beste Freunde*

Graf 5: Relativní zastoupení skupin při receptivním užití

Graf 6: Relativní zastoupení skupin při produktivním užití

Učebnicový soubor Beste Freunde obsahuje mnohem větší podíl SZ pro úroveň A1 při receptivním i produktivním užití. Z velké části opět přesahuje do o stupeň vyšší úrovně a pro produktivní užití obsahuje taktéž celkem vysoké procento SZ pro úroveň B1.

Momente A1

Soubor Momente je určen nejen pro žáky základních škol, ale i pro účastníky jazykových kurzů či studenty jazykových škol. Z toho vyplývá, že slovní zásoba je z velké části zaměřená i na oblast z pracovního života, tedy SZ vhodná pro konverzaci o povoláních, předmětech, které se nachází v kanceláři či také o důležitých svátcích. Taková témata jsou naprosto hodící se pro dospělé, či žáky vyšších ročníků gymnázií a středních škol. Nutno však brát v potaz, že taková slovíčka, která v učebnicovém souboru nalezneme, ve velké míře přesahují jazykovou úroveň A1, i když je samotný soubor pro zmíněnou úroveň určen.

Momente A1.1 obsahuje taková slova jako např. der Kellner/die Kellnerin, der Schauspieler/die Schauspielerin, der Verkäufer/die Verkäuferin atp. Zmíněná slova jsou pro výuku německého jazyka důležitá v případě, že se žáci učí hovořit o vysněném povolání či o povolání, které vykonávají. Jsou zároveň povolání, se kterými se v běžném

životě můžeme setkat často. Jediným problémem je, že úroveň A1 překračují a jsou určena spíše pro úroveň A2 či B2. Stejně jako povolání, přesahují jazykovou úroveň A1 slovíčka představující různé materiály. Jedná se např. o slova jako je das Plastik, které je na úrovni B1 či das Metal. Jediné slovíčko, které úrovni A1 odpovídá je das Glas. To úrovni A1 odpovídá jak receptivně, tak i produktivně.

Druhý díl souboru Momente, tedy Momente A1.2 je uspořádán naprosto stejně jako první díl. Slovní zásoba je tedy opět shrnuta do velkého seznamu obsaženého na konci učebnice, v němž jsou slovíčka uvedena jak jednotlivě, tak i ve větách, aby si je žáci lépe představili ve větách.

Stejně jako učebnicový soubor Beste Freunde obsahuje některá stejná slovíčka, přesahující deklarovanou úroveň. Jedná se např. o slovíčko doof, hassen, eigentlich atp. Jelikož se jedná o pokračování dílu Momente A1.1, pokračuje v dalších tématech, která v prvním dílu zmíněna nebyla. Věnuje se např. popisu lidského těla, kancelářskému vybavení či orientaci ve městě, a tudíž určování směrů a pojmenování jednotlivých budov, které lze spatřit ve městě. Taková témata SERRJ ani RVP ZV pro úroveň A1 neudává, tudíž by se dalo říct, že samotná témata úroveň překračují.

Je však možné, že některá slovíčka úrovni odpovídají, i když je RVP ZV pro A1 úroveň nedoporučuje. Pro téma zaměřené na popis částí lidského těla pak úrovni A1 neodpovídají slova jako die Brust, der Hals či samotné der Körper (tělo). Sahají až na úroveň B2, např. die Brust jak receptivně, tak i produktivně, zbylá dvě slovíčka receptivně na B1 a produktivně na úroveň B2. Spolu s částmi těla se většinou pojí i nemoci či bolesti. I taková slovíčka úroveň přesahují, např. die Krankheit (nemoc) odpovídá receptivně úrovni B1 a produktivně B2. Taktéž slovíčko představující bolest, der Schmerz, odpovídá spíše úrovni A2 receptivně a produktivně dokonce B1. Z oblasti orientace ve městě a jí příbuznému určování směrů, pak učebnicový soubor obsahuje následující slova přesahující požadovanou A1 úroveň: das Rathaus, das Schloss či der Markt a die Kirche. Opět se pohybujeme v rozmezí úrovní A2-B2, což je poměrně široká škála. Slovíčka das Rathaus a das Schloss program Profile Deutsch řadí na úroveň B1 receptivně a B2 produktivně. Die Kirche a der Markt odpovídají úrovni A2. Pro určování směrů či pozice

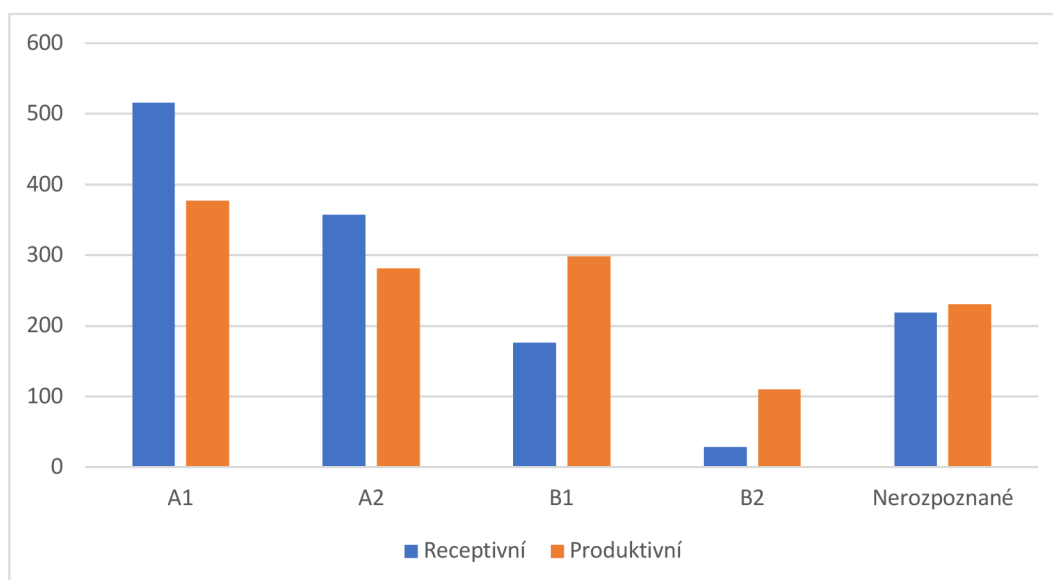
předmětů odpovídají úrovni A1 pouze předložky jako in, auf, unter a an a také slova jako geradeaus, rechts a links. Ostatní často vyučovaná slovíčka a předložky jsou pak odpovídající především úrovni A2 a vyšším.

V tomto učebnicovém souboru bylo nalezeno 1 296 slovíček. Slovíček v receptivním užití program nebyl schopen rozpoznat 219 (16,90 %), v produktivním užití nebylo rozpoznáno 230 slovíček (17,75 %). Zastoupení jednotlivých jazykových kategorií je zobrazeno v tabulce 3.

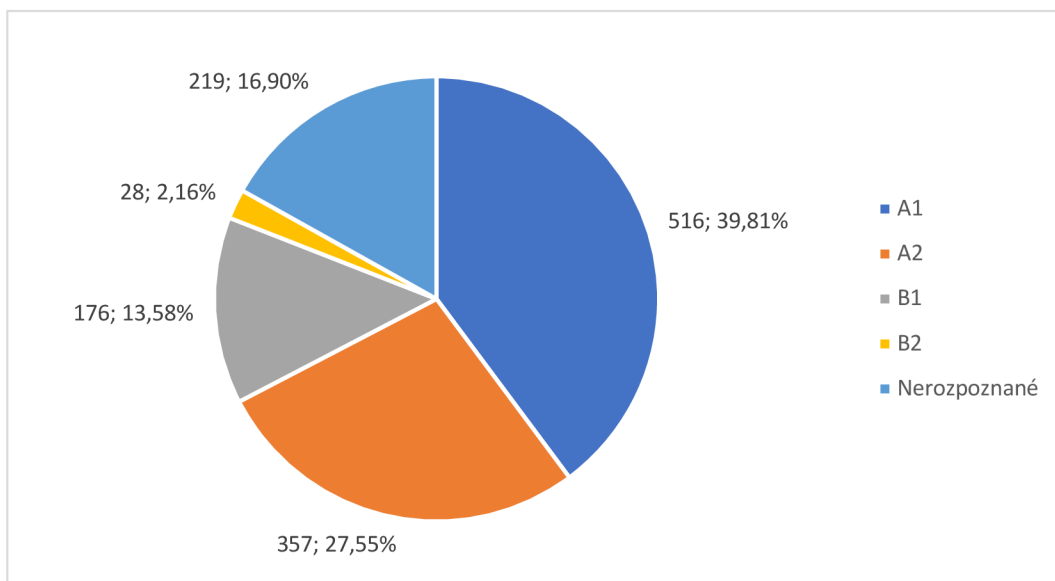
Tabulka 3: Zaznamenané výskyty slovíček v učebnici Momente

	A1	A2	B1	B2	Nerozpoznané	Celkem
Receptivní	516	357	176	28	219	1296
Produktivní	377	281	298	110	230	1296

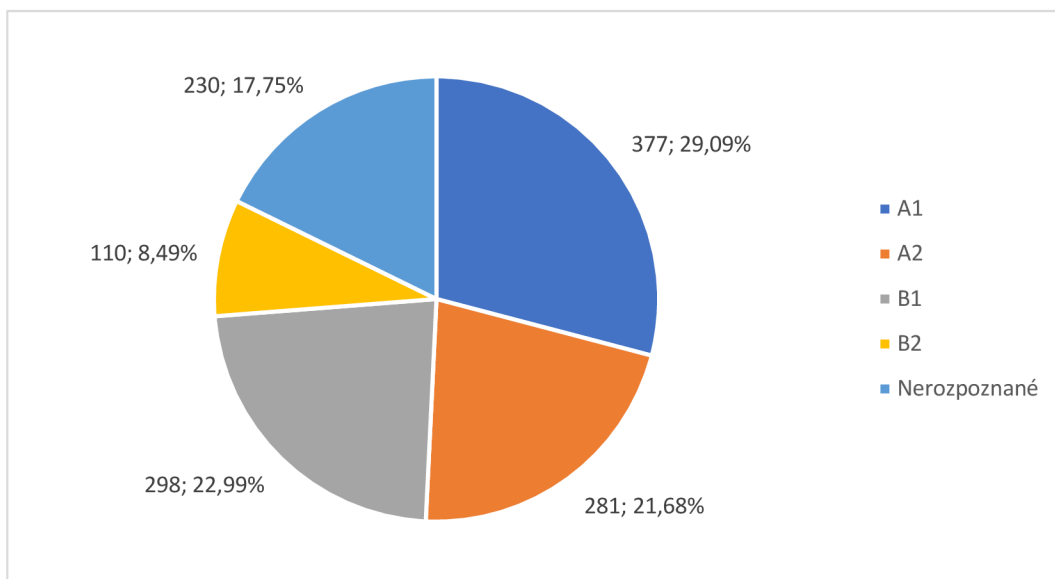
Graf 7: Znárodnění výskytu slovíček podle kategorií v učebnici Momente

Graf 8: Relativní zastoupení skupin při receptivním užití

Graf 9: Relativní zastoupení skupin při produktivním užití

Poslední a také nejnovější analyzovaný soubor nesoucí název Momente stejně jako předchozí dva analyzované soubory obsahuje SZ odpovídající úrovni A1, která také převažuje nad ostatními. Avšak u tohoto souboru, vzhledem k rozmanitosti tematického zaměření a chybějícímu věkovému ohraničení, další jazykové úrovně tvoří, až na úroveň B2, značný procentuální podíl, který je téměř totožný jako podíl pro úroveň A1.

Shrnutí zjištěných dat z hlediska rozsahu SZ zkoumaných učebnicových souborů

Z výše uvedených informací o analýze slovní zásoby učebnicových souborů vyplývá, že u všech souborů přesahuje SZ odpovídající úrovni A1 (receptivně i produktivně), avšak z nepříliš velké části. V mnoha případech (hlavně u souboru Momente a Klett Maximal Interaktiv) SZ přesahuje do úrovně A2, jejíž podíl představuje téměř stejné procento jako úroveň A1. Obě úrovně jsou v učebnicových souborech zastoupeny téměř stejně. U souboru Momente je zastoupení jazykových úrovní nejrovnoměrnější, a to hlavně z důvodu chybějícího věkového ohraničení a také díky rozsáhlému tematickému zaměření sahajícího téměř do všech oblastí běžného života.

Oba první díly souboru zvaného Klett Maximal Interaktiv v první polovině, až na výjimky, obsahují slovní zásobu odpovídající deklarované úrovni. Avšak v druhé polovině slovíčka úrovně A1 často silně přesahují, a to až na B2.

Analýza SZ obsažené v učebnicovém souboru Beste Freunde ukázala, že uvedená slovíčka deklarované úrovni odpovídají opět pouze na začátku, a to v prvních dvou lekcích. Dále pak některá slovíčka jazykovou úroveň A1 přesahují, stejně jako Klett Maximal Interaktiv až na úroveň B2. Po produktivní stránce užití se pro úroveň B1 jedná o 12,62 %, což se dá považovat v porovnání se zastoupením ostatních jazykových úrovní za poměrně vysokou hodnotu. Společně se souborem Momente obsahuje stejná slovíčka vhodná nejlépe pro žáky, kteří německý jazyk ovládají již na vyšší úrovni. Jedná se o následující slova: hassen, anstrengend, eigentlich, která program Profile Deutsch vyhodnotil jako slovíčka pro úroveň B2, což je úroveň pokročilých uživatelů daného jazyka.

Učebnicový soubor Momente obsahuje největší počet slovíček ze všech třech analyzovaných souborů, a to celkem 1296 slov. Slovíčka jsou sice uvedena jednotlivě i v kontextu, což je pro žáky velkou výhodou. Jedná se také o poměrně jiné okruhy SZ, které ale jsou důležité pro běžný život. Avšak pouze některá slovíčka uvedená ve slovníčku A1 úrovni odpovídají. Vzhledem k tomu, že se jedná o poměrně nový soubor, jsou obsažena slovíčka, která při vzniku ostatních analyzovaných učebnicových souborů

neexistovala, či se nepoužívala tak hojně jako v dnešní době, např. der Influencer/die Influencerin. Program Profile Deutsch je právě z důvodu nepříliš dávného vzniku ani nevyhodnotil, jelikož je nezná. V dnešní době však žáci taková slovíčka jistě hojně používají, a to nejen v angličtině, ale i v mateřském jazyce. Učebnicový soubor Momente tedy jistě vyniká velkým množstvím uvedených okruhů, diskutabilní je však otázka, zda mu taková rozmanitost neubírá na kvalitě, vzhledem k procentuálnímu zastoupení jazykových úrovní by se dalo předpokládat, že ve značné míře úrovni A1 neodpovídá, jelikož obsahuje téměř stejné procentuální rozvrstvení pro všechny ostatní jazykové úrovně.

5.3.2 Vyhodnocení z hlediska komunikační hodnoty SZ použité ve vybraném učebnicovém souboru podle žáků

V dotazníkovém šetření bylo vyhodnocováno 502 slov (viz příloha č. 10). Z celkového počtu 25 dotazníků bylo platných celkem 15. Žáci ve věku 13-15 let, kteří se německý jazyk učí teprve od sedmé třídy, a to jako tzv. Další cizí jazyk, jak popisuje dokument RVP. Němčinu tedy mají hned po angličtině. Každé slovo vyhodnocovali z pohledu mateřského jazyka (používám vs. nepoužívám) a německého jazyka (je důležité vs. není důležité). Pro základní členění bylo každé slovo vyhodnoceno pozitivně, pokud jej tak ohodnotila alespoň polovina žáků tj. 8 ($15:2 = 7.5 \cong 8$).

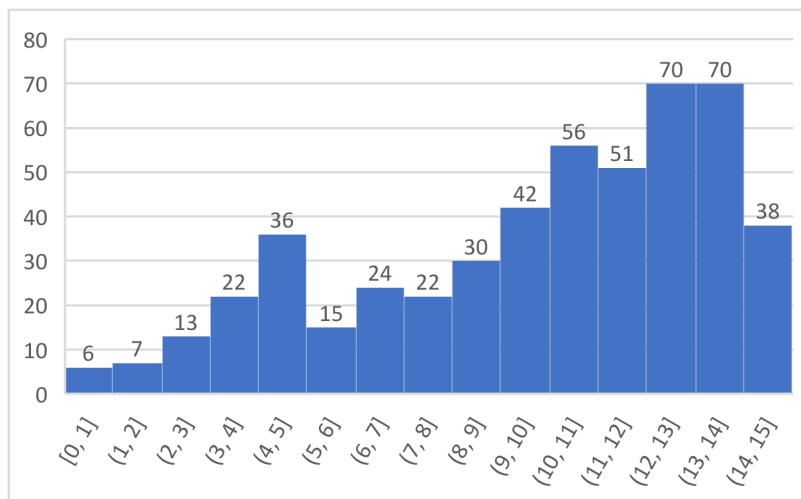
Tabulka 4: Vyhodnocení slovíček v dotazníku

POUŽÍVÁM běžně v mateřském jazyce	NEPOUŽÍVÁM běžně v mateřském jazyce	Toto slovo JE pro němčinu důležité	Toto slovo NENÍ pro němčinu důležité
379	123	388	114

Ze všech slovíček je možné 379 vyhodnotit jako ta, která žáci užívají běžně v mateřském jazyce a zároveň je považují za důležitá pro němčinu.

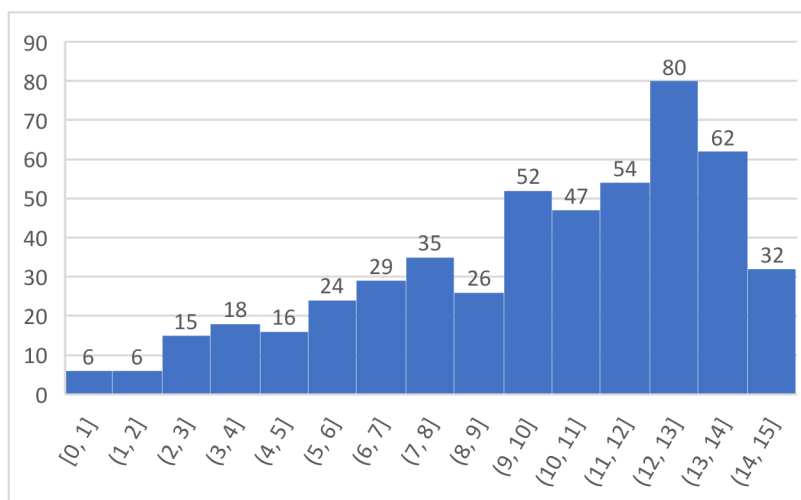
Histogram četností uvádí, kolik slovíček za daného kritéria (zde Používám) dosáhlo daného počtu odpovědí. Např. 38 slovíček ohodnotilo všech 15 respondentů jako ta, která běžně používají v mateřském jazyce.

Graf 10: Histogram odpovědí dle kritéria "Používám běžně v mateřském jazyce"

Seznam slov, která všech 15 respondentů označilo za slova běžně užívaná v mateřském jazyce: a, ahoj, ale, angličtina, ano, babička, často, děkuji, dnes, dobrý den, hezký, hlad, hudba, kamarád, kde, kdo, kdy, malý, maminka, měkký, na, na shledanou, ne, někdy, nikdy, ok, otec, plný, pořád, souhlasit, teta, to, trochu, málo, večer, velký, vůbec, z, zdravý.

Graf 11: Histogram odpovědí dle kritéria "Toto slovo je pro němčinu důležité"

Seznam slov, která všech 15 respondentů označilo za slova důležitá pro němčinu: ahoj, ale, ano, často, děkuji, dnes, dobrý den, kdo, na, na shledanou, ne, teta, vůbec, jak, kamarádka, káva, město, moje, nebo, od, s/se, sýr, těžký, čaj, číslo, já, ještě, rád/a, smát se, vysvětlit, bratranec, mít rád/a.

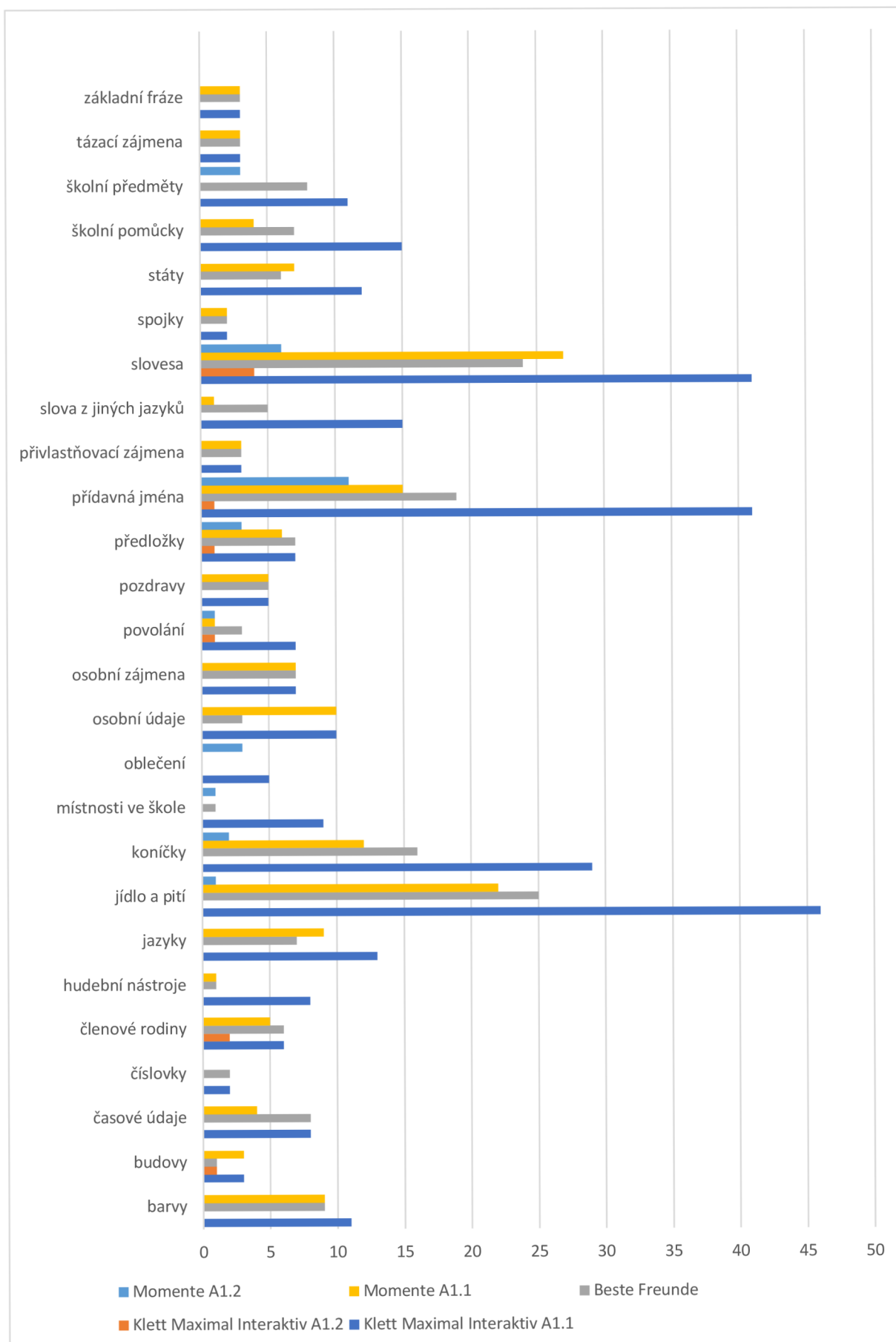
Pro porovnání výsledků z dotazníkového šetření s obsahem učebnicových souborů byla provedena redukce na 322 slovíček, která byla rozdělena do 26 kategorií (barvy, budovy, časové údaje, číslovky, členové rodiny, hudební nástroje, jazyky, jídlo a pití, koníčky, místnosti ve škole, oblečení, osobní údaje, osobní zájmena, povolání, pozdravy, předložky, přídavná jména, přivlastňovací zájmena, slova z jiných jazyků, slovesa, spojky, státy, školní pomůcky, školní předměty, tázací zájmena, základní fráze).

V tabulce 5 jsou uvedeny zaznamenané výskyty slovíček dle daných kategorií ve všech učebnicových souborech.

Tabulka 5: Výskyty slovíček v učebnicích dle daných kategorií

kategorie	Klett Maximal Interaktiv A1.1	Klett Maximal Interaktiv A1.2	Beste Freunde	Momen- te A1.1	Momen- te A1.2
barvy	11	0	9	9	0
budovy	3	1	1	3	0
časové údaje	8	0	8	4	0
číslovky	2	0	2	0	0
členové rodiny	6	2	6	5	0
hudební nástroje	8	0	1	1	0
jazyky	13	0	7	9	0
jídlo a pití	46	0	25	22	1
koníčky	29	0	16	12	2
místnosti ve škole	9	0	1	0	1
oblečení	5	0	0	0	3
osobní údaje	10	0	3	10	0
osobní zájmena	7	0	7	7	0
povolání	7	1	3	1	1
pozdravy	5	0	5	5	0
předložky	7	1	7	6	3
přídavná jména	41	1	19	15	11
přivlastňovací zájmena	3	0	3	3	0
slova z jiných jazyků	15	0	5	1	0
slovesa	41	4	24	27	6
spojky	2	0	2	2	0
státy	12	0	6	7	0
školní pomůcky	15	0	7	4	0
školní předměty	11	0	8	0	3
tázací zájmena	3	0	3	3	0
základní fráze	3	0	3	3	0
Celkový součet	322	10	181	159	31

Graf 12: Výskyty slovíček v učebnicích dle daných kategorií

Tabulka 6: Průměrné relativní hodnocení kategorií slovíček dle dotazníkového šetření

kategorie	POUŽÍVÁM běžně v mateřském jazyce	NEPOUŽÍVÁM běžně v mateřském jazyce	Toto slovo JE pro němčinu důležité	Toto slovo NENÍ pro němčinu důležité
barvy	77,58 %	22,42 %	83,64 %	16,36 %
budovy	73,33 %	26,67 %	84,44 %	15,56 %
časové údaje	90,83 %	9,17 %	86,67 %	13,33 %
číslovky	90,00 %	10,00 %	80,00 %	20,00 %
členové rodiny	91,11 %	8,89 %	92,22 %	7,78 %
hudební nástroje	39,17 %	60,83 %	34,17 %	65,83 %
jazyky	43,08 %	56,92 %	48,21 %	51,79 %
jídlo a pití	67,25 %	32,75 %	72,90 %	27,10 %
koníčky	57,01 %	42,99 %	55,40 %	44,60 %
místnosti ve škole	40,00 %	60,00 %	45,93 %	54,07 %
oblečení	70,67 %	29,33 %	54,67 %	45,33 %
osobní údaje	67,33 %	32,67 %	82,67 %	17,33 %
osobní jména	83,81 %	16,19 %	81,90 %	18,10 %
povolání	53,33 %	46,67 %	57,14 %	42,86 %
pozdravy	92,00 %	8,00 %	92,00 %	8,00 %
předložky	91,43 %	8,57 %	81,90 %	18,10 %
přídavná jména	73,01 %	26,99 %	67,15 %	32,85 %
přivlastňovací jména	91,11 %	8,89 %	95,56 %	4,44 %
slova z jiných jazyků	42,67 %	57,33 %	36,44 %	63,56 %
slovesa	76,26 %	23,74 %	77,89 %	22,11 %
spojky	100,00 %	0,00 %	96,67 %	3,33 %
státy	43,33 %	56,67 %	43,89 %	56,11 %
školní pomůcky	67,56 %	32,44 %	65,33 %	34,67 %
školní předměty	55,76 %	44,24 %	55,15 %	44,85 %
tázací jména	97,78 %	2,22 %	93,33 %	6,67 %
základní fráze	100,00 %	0,00 %	100,00 %	0,00 %

Hodnoty vyjadřují průměrné hodnocení slovíček v kategorii respondenty v dotaznících. Např. slovíčka v kategorii barvy používá v průměru běžně v mateřském jazyce 77,48 % respondentů.

Pro bližší vyhodnocení jednotlivých kategorií byly vybrány ty z nich, které dosáhly průměrného hodnocení dle alespoň jednoho z kritérií většího než 75 %. Celkem se jedná o následujících 14 kategorií:

barvy (77,58 % - používám v mateřském jazyce; 83,64 % - toto slovo je pro němčinu důležité),

budovy (73,33 % - používám v mateřském jazyce; 84,44 % - toto slovo je pro němčinu důležité),

časové údaje (90,83 % - používám v mateřském jazyce; 86,67 % - toto slovo je pro němčinu důležité),

číslovky (90,00 % - používám v mateřském jazyce; 80,00 % - toto slovo je pro němčinu důležité),

členové rodiny (91,11 % - používám v mateřském jazyce; 92,22 % - toto slovo je pro němčinu důležité),

osobní údaje (67,33 % - používám v mateřském jazyce; 82,67 % - toto slovo je pro němčinu důležité),

osobní zájmena (83,81 % - používám v mateřském jazyce; 81,90 % - toto slovo je pro němčinu důležité),

pozdravy (92,00 % - používám v mateřském jazyce; 92,00 % - toto slovo je pro němčinu důležité),

předložky (91,43 % - používám v mateřském jazyce; 81,90 % - toto slovo je pro němčinu důležité),

přivlastňovací zájmena (91,11 % - používám v mateřském jazyce; 95,56 % - toto slovo je pro němčinu důležité),

slovesa (76,26 % - používám v mateřském jazyce; 77,89 % - toto slovo je pro němčinu důležité),

spojky (100,00 % - používám v mateřském jazyce; 96,67 % - toto slovo je pro němčinu důležité),

tázací zájmena (97,78 % - používám v mateřském jazyce; 93,33 % - toto slovo je pro němčinu důležité),

základní fráze (100,00 % - používám v mateřském jazyce; 100,00 % - toto slovo je pro němčinu důležité)

5.4 DOPORUČENÍ K VÝBĚRU SLOVNÍ ZÁSOBY DO UČEBNICOVÝCH SOUBORŮ

5.4.1 Doporučení k rozsahu SZ do učebnicových souborů

Po vypočtení hodin, které žáci ZŠ a nižších ročníků víceletých gymnázií absolvují, aby dosáhli úrovně A1 došlo k výsledku 216 hodin (žáci se němčinu jako Další cizí jazyk učí dva roky x 36 týdnů x 3 hodiny každý týden). V porovnání s angličtinou se jedná o mnohonásobně větší číslo, jelikož pro dosažení úrovně A1 v aj mají celkem 324 hodin (3. – 9. ročník ZŠ/3+4 roky x 36 týdnů x 3 hodiny týdně = 324 hod). Totéž platí pro jazykové certifikáty, pro získání úrovně A1 se většinou udává kolem 80-100 vyučovacích hodin, např. pro certifikát Cambridge English (A1) se doporučuje 60-80 vyučovacích hodin, avšak pro certifikát Goethe platí rozmezí 80-200 hodin.

Pro úroveň A1 se doporučuje, aby se žáci zvládli naučit 350 slovíček receptivně a celkově 650, z toho vyplývá, že za jednu vyučovací hodinu by stačilo, aby se pro počet 350 naučili pouze jedno nové slovíčko a pro dosažení celkového počtu zmíněných 650 slov dvě nebo tři za jednu hodinu. Avšak v porovnání s analyzovanými učebnicovými soubory došlo ke zjištění, že SZ, která dnešní žáky příliš nezajímá a nepovažují ji za důležitou, je v učebnicích obsažena poměrně hojně.

Např. SZ zaměřená na místnosti ve škole, typu die Bibliothek, der Computerraum, die Turnhalle atp., je v učebnici, v lekci věnující se dané tematice, zahrnuta již v prvním cvičení, hned po úvodním textu. Žáci se tak tedy se všemi slovíčky zaručeně setkají během jedné vyučovací hodiny. Pro porovnání s doporučeným počtem slovíček, se jedná celkem o devět nových slovíček, která by žáci měli stihnout probrat, tedy poznat je alespoň receptivně. Totéž platí pro hudební nástroje. Ačkoliv zrovna u hudebních nástrojů lze hovořit o tzv. internacionalismech, které žákům mohou být nápomocné při uhodnutí významu daných slovíček, opět hned na druhé stránce lekce pojednávající o tématu Musik (hudba), se nachází poslechové cvičení, v němž se žáci prvotně setkávají se SZ zaměřenou na jednotlivé hudební nástroje. Cvičení celkem zahrnuje čtyři slovíčka (das Klavier, die Gitarre, das Schlagzeug, der Bass). Hned poté následuje cvičení zaměřené na mluvení, při kterém žáci mají mluvit o vlastních zkušenostech se hrou na

hudební nástroj. Je tedy jasné, že čtyři slovíčka z poslechového cvičení jim nepostačí a musí se tak doučit další. Opět tedy během jedné hodiny dojde k učení se mnoha, pro některé žáky, pravděpodobně zbytečným, slovíčkům. Totéž platí pro učebnicový soubor *Beste Freunde*, v němž jsou např. vyobrazena slovíčka k tématu školní potřeby. Jedno cvičení obsahující obrázky a jednotlivá slovíčka, která žáci mají s obrázky spojit, opět obsahuje poměrně velké množství slovíček, a to šest slovíček, která jsou však ještě dále rozvedena do následujícího cvičení a obohacena o další tři slovíčka odpovídající probíranému tématu. Soubor *Momente* se hned v první lekci věnuje SZ zaměřené na státy. Na rozdíl od předchozích souborů, však žáky nejdříve seznamuje s tématem, výuce SZ předchází poslechové cvičení a až poté se zaměřuje na výuku SZ. Žáci za lekci celkem proberou pět slovíček ze zmíněného okruhu SZ. Další odlišností oproti ostatním souborům je, že se k SZ neustále vrací, a to např. v lekci č. 3, v níž žáci čtou článek obsahující slovíčka, která by měli ovládat již od samého začátku.

Slovíčka obsažená v učebnicových souborech přesahují doporučený počet slovíček probraných za jednu vyučovací hodinu, avšak nelze vyvrátit, že není důležité, aby žáci se slovíčky byli seznámeni. Záleží na učiteli, která cvičení si pro svou výuku vybere a která vynechá. Určitě je ale třeba brát v potaz tematické zaměření a nezapomenout, že ačkoliv jsou slovíčka v učebnici uvedena, neznamená to, že je učitelovou povinností, aby je žáky nutil se učit. Je třeba uvědomit si, zda je učitel schopen pokrýt tematické požadavky RVP ZV, zda vybraná SZ odpovídá úrovni A1 a z velké části pak také, zda je vybraná vyučovaná SZ pro žáky důležitá. Vzhledem k vysokému počtu hodin, který je žákům poskytnut pro němčinu, jako Další cizí jazyk, je pak v pořádku, aby se žáci během jedné vyučovací hodiny učili více slovíček. Pak je ale zapotřebí, aby jejich jazyková úroveň byla na vyšším stupni, než je A1, jelikož potom by jejich znalosti neodpovídaly např. znalostem porovnávaným s angličtinou, u které k dosažení úrovně A1 mají poskytnuto celkem 324 hodin. Stihnou pak totiž probrat více slovíček v nj než v aj, a to za menší počet vyučovacích hodin, a ještě k tomu dosáhnou stejné úrovně.

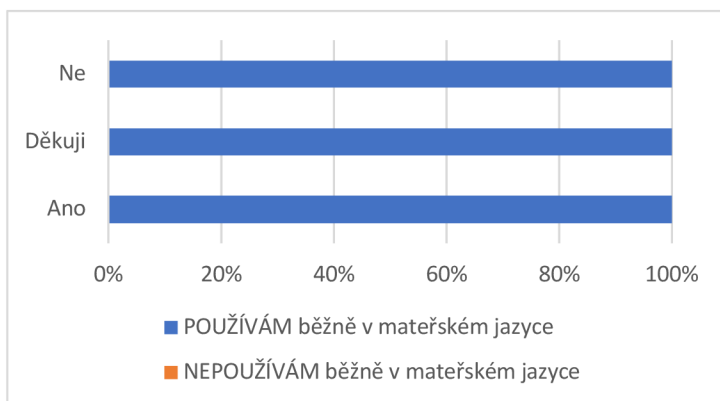
5.4.2 Doporučení k výběru lexikálních jednotek do učebnicových souborů

Z výše uvedeného grafu (viz graf 12) vyplývá, že všechny analyzované učebnicové soubory obsahují slovíčka z oblastí jako jsou slovesa, přídavná jména, povolání, předložky, členové rodiny a budovy. Nutno však brát v potaz, že u některých oblastí nedochází ke zmínce ve všech souborech, protože se jedná o pokračování předchozích souborů (týká se učebnicového souboru Klett Maximal Interaktiv a Momente, které jsou rozděleny na dva díly). Na některé okruhy se tak tedy zaměřuje např. pouze první část a druhá část zase pojednává o jiném tematickém zaměření, které není obsaženo v předchozím díle. Jedná se např. o okruhy uvedené v tabulce 5 – hudební nástroje a školní předměty.

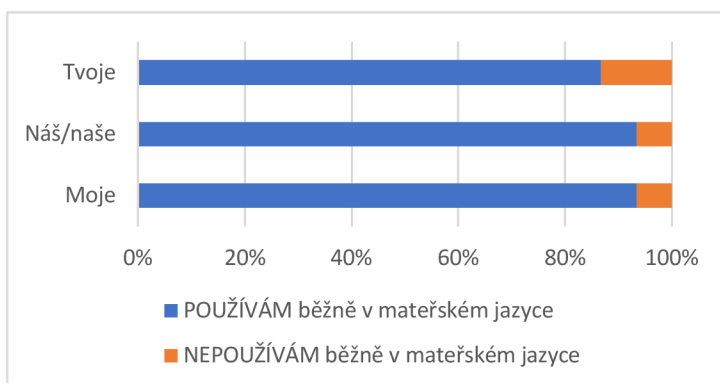
Po porovnání analyzovaných učebnicových souborů se souborem, jehož SZ byla uvedena i v dotazníku, tedy se souborem Klett Maximal Interaktiv A1.1, došlo ke zjištění, že se mu nejvíce podobá učebnicový soubor Beste Freunde, jelikož má podobné tematické zaměření a je stejně jako Klett Maximal Interaktiv určen pro žáky základních škol a nižší ročníky víceletých gymnázií. S ohledem na souvislosti ve slovní zásobě, se i učebnicový soubor Momente dá považovat za podobný, avšak pouze první díl. Druhý díl, tedy Momente A1.2 opět první díl spíše doplňuje a zaměřuje se na jiné okruhy SZ, které souboru Klett Maximal Interaktiv neodpovídají.

Žáci, kteří se zúčastnili dotazníkového šetření, v mateřském jazyce běžně používají základní fráze jako je např. děkuji, a fráze pro vyjádření souhlasu nebo naopak nesouhlasu (viz graf 20). Dále pak přivlastňovací zájmena (viz graf 43), pozdravy (viz graf 37), číslovky (viz graf 25), časové údaje (viz graf 22) a slovíčka zaměřená na okruh pojednávající o členech rodiny (viz graf 14).

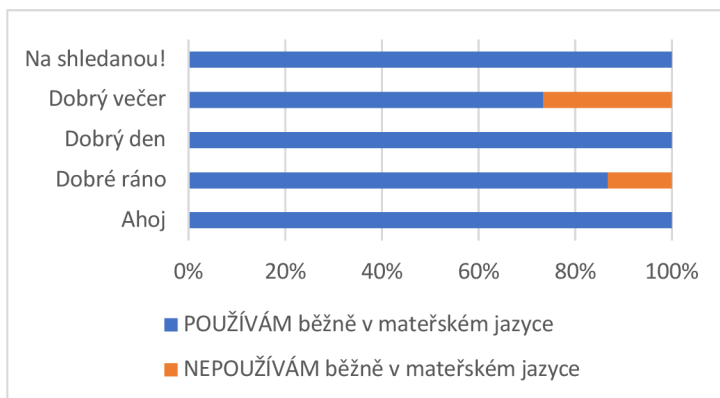
Graf 20: Vyhodnocení slov z kategorie základní fráze podle kritéria používám v mateřském jazyce

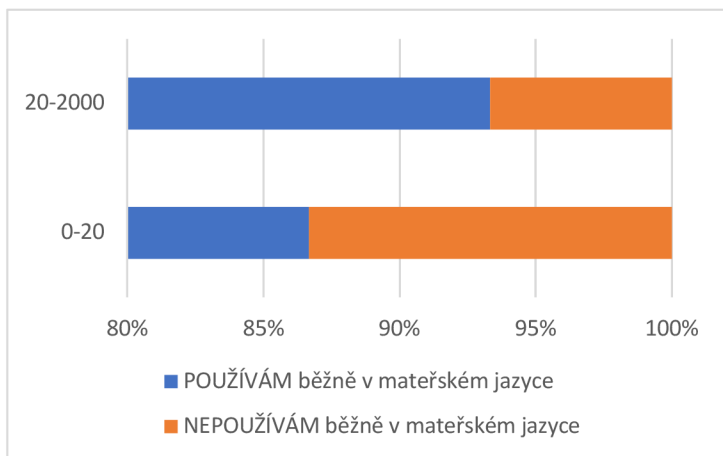
Graf 13: Vyhodnocení slov z kategorie přivlastňovací zájmena podle kritéria používám v mateřském jazyce

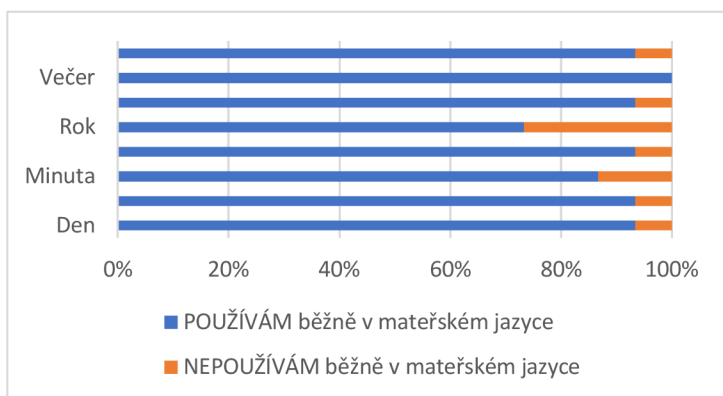
Graf 14: Vyhodnocení slov z kategorie pozdravy podle kritéria používám v mateřském jazyce

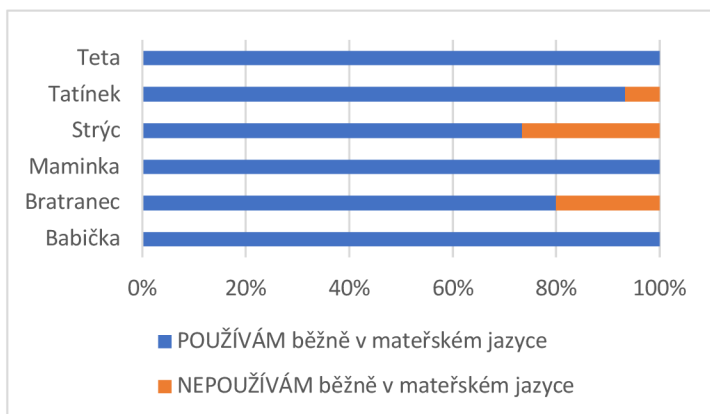
Graf 15: Vyhodnocení slov z kategorie číslovky podle kritéria používám v mateřském jazyce

Graf 16: Vyhodnocení slov z kategorie časové údaje podle kritéria používám v mateřském jazyce

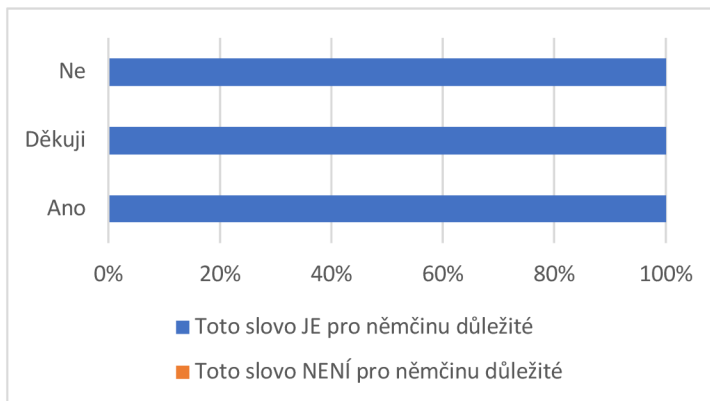

Graf 14: Vyhodnocení slov z kategorie členové rodiny podle kritéria používám v mateřském jazyce

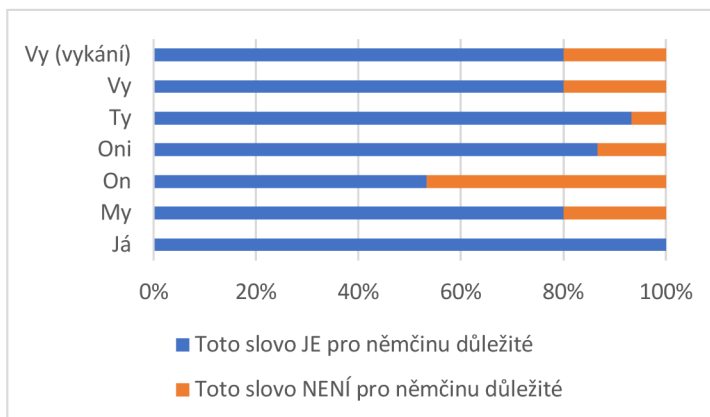

Za důležité pro výuku německého jazyka považují okruhy jako jsou základní fráze (viz graf 56), osobní zájmena (viz graf 15), přivlastňovací zájmena (viz graf 17), spojky (viz graf 18), pozdravy (viz graf 16) a členové rodiny (viz graf 29).

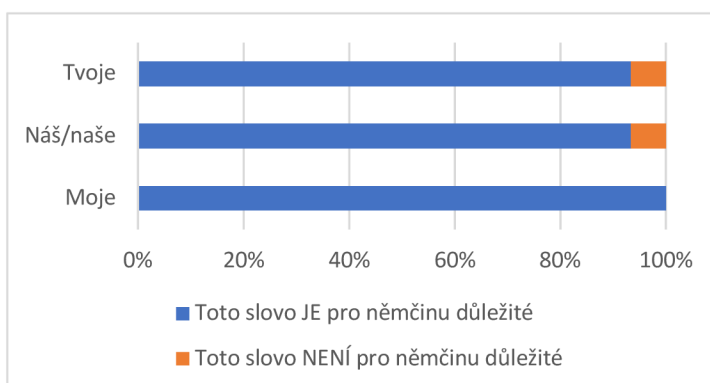
Graf 17: Vyhodnocení slov z kategorie základní fráze podle kritéria důležitosti pro němčinu

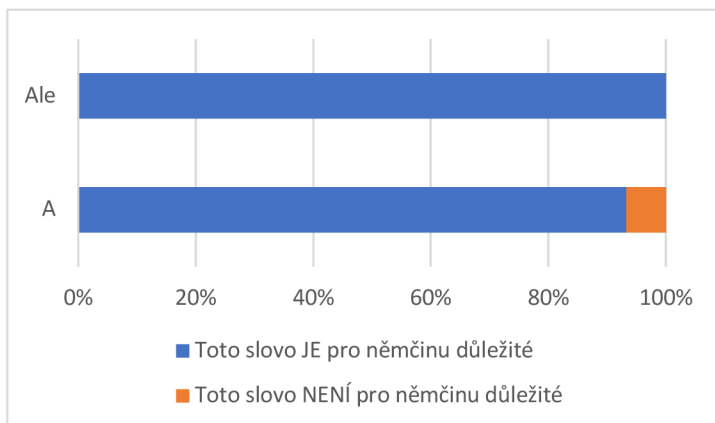
Graf 15: Vyhodnocení slov z kategorie osobní zájmena podle kritéria důležitosti pro němčinu

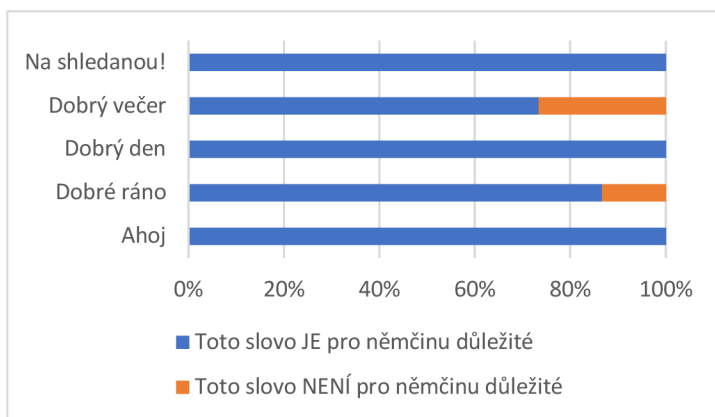
Graf 17: Vyhodnocení slov z kategorie přivlastňovací zájmena podle kritéria důležitosti pro němčinu

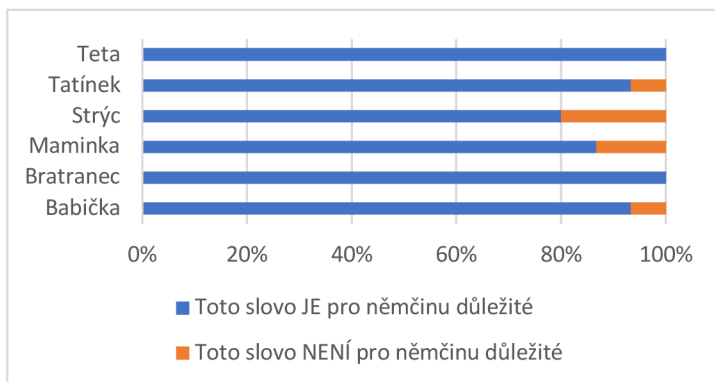
Graf 18: Vyhodnocení slov z kategorie spojky podle kritéria důležitosti pro němčinu

Graf 16: Vyhodnocení slov z kategorie pozdravy podle kritéria důležitosti pro němčinu

Graf 18: Vyhodnocení slov z kategorie členové rodiny podle kritéria důležitosti pro němčinu

Žáci v dnešní době nepoužívají v mateřském jazyce slovíčka z následujících okruhů: hudební nástroje, státy, místnosti ve škole a překvapivě ani slova pocházející z cizích jazyků a paradoxně ani taková slova, která označují školní pomůcky. Slovíčka, která nepovažují za důležitá se týkají stejných oblastí jako u výše uvedených okruhů SZ, které v mateřském jazyce nepoužívají.

Jak bylo výše uvedeno, obě skupiny (tedy skupina označující slovíčka, která žáci nepoužívají v mateřském jazyce a skupina pro slovíčka nedůležitá pro výuku německého jazyka) se v oblastech SZ shodují. Je tedy třeba se zamyslet nad otázkou, zda vyjmenované skupiny v učebnicových souborech, alespoň v takových, které jsou určeny pro jazykovou úroveň A1, nejsou navíc a zda právě kvůli nim nedochází k často probíranému přetěžování žáků.

Po provedení dotazníkového šetření je tedy jasné, že žáky nezajímají slovíčka označující místnosti ve škole, stejně tak znalost názvů států v němčině či SZ zaměřená na hudební nástroje, školní pomůcky a slova pocházející z cizích jazyků. Ovšem není špatné, pro výuku ponechat některá slovíčka představující základní školní pomůcky, nejfrekventovanější hudební nástroje či státy, které jsou pro výuku nej důležitější (např. německy mluvící země či Česká republika), avšak pouze ve chvíli, kdy žáci taková slovíčka potřebují a aby došlo k naplnění požadavků RVP ZV. Nemusí jim tedy rozhodně být věnovány jednotlivé lekce.

Určitě je tedy, vzhledem k preferencím žáků, souladu s požadavky RVP a odpovídající jazykové úrovni, třeba v učebnicových souborech zahrnovat následující SZ:

kategorie	SZ
barvy	bílá, černá, žlutá, zelená, oranžová, červená, hnědá, modrá
budovy	kino, kavárna, restaurace, muzeum, kavárna, kostel, obchod, bazén, stadion, škola
časové údaje	hodina, týden, minuta, dnes, nyní, večer, ráno, odpoledne, dopoledne, rok, včera, zítra, den, víkend, pondělí, úterý, středa, čtvrtek, pátek, sobota, neděle, leden, únor, březen, duben, květen, červen, červenec, srpen, září, říjen, listopad, prosinec
číslovky	0–20; 20 – 2 000
členové rodiny	maminka, tatínek, babička, dědeček, bratr, sestra, teta, strýc, syn, dcera, (rodiče), kamarád/ka
jídlo a pití	jablko, banán, voda, brambor, rýže, limonáda, ryba, polévka, čokoláda, mléko, šunka, sýr, čaj, káva, maso, hranolky, nudle, zelenina, chléb, koláč, marmeláda, džus, zmrzlina, salát
koníčky	fotbal, počítač, vaření, sport, tanec, čtení, ping-pong, hokej, basketbal, volejbal, pečení, hudba, malování, cestování, judo, hry
oblečení	boty, svetr, bunda, tričko, kalhoty, ponožky, mikina, brýle
osobní zájmena	já, ty, on, ona, ono, my, vy, oni, ony
povolání	učitel/ka, lékař/ka, policista/ka, prodavač/ka, číšník/číšnice, fotograf/ka, instalatér, elektrikář, architekt/ka
pozdravy	ahoj, dobré ráno, dobrý večer, dobrý den, na shledanou, ahoj (loučení)
předložky	v, od, do, na, z, před, mezi, o, s, k
přídavná jména	velký, malý, dlouhý, krátký, nový, starý, veselý, smutný, hezký, těžký, lehký, chybný, správný, plný, důležitý, špatný, hloupý
přivlastňovací zájmena	náš/naše, tvůj/tvá/tvé, můj/moje, jeho/její, jejich, váš/vaše/ Váš/Vaše
slovesa	milovat, smět, potřebovat, pracovat, mluvit, smát se, psát, telefonovat, zpívat, dělat, učit se, poslouchat, fotografovat, hrát, mít rád, bydlet, jmenovat se, umět, jíst, líbit se, ukázat, pomoci, znát, muset, platit, číst, psát, kreslit, koupit, být
spojky	ale, a, nebo
základní fráze	děkuji, ano, ne, prosím, ok
formulář	ulice, e-mail, adresa, křestní jméno, město, příjmení, PSC, podpis
cestování	cesta, přijít, tam, nastoupit, vystoupit, přestoupit, nádraží, taxi, metro, autobus, auto, loď, letadlo, kufr,

	nástupiště, zastávka, přístav, letiště, hotel, výlet, dovolená
moderní technologie a média	počítač, mobilní telefon, rádio, USB, chatovat, internet, video
státy a jazyky	Německo, Rakousko, Švýcarsko, Lucembursko, Lichtenštejnsko, Česká republika, Polsko, Slovensko, Chorvatsko, Itálie, němčina, čeština, angličtina, francouzština
kultura	Vánoce, Velikonoce, prohlédnout si, svátek, tradice, památky, budova,
SZ-důležitá k uposlechnutí pokynů	tužka, papír, sešit, tabule, vzít si, jít, ticho, klid, udělat, hotový
počasí	slunce, déšť, sníh, vítr, mrak, zataženo, větrno, slunečno, deštivo, mlha, zima, teplo, sucho, vlhko, stupeň
stravovací návyky	snídaně, oběd, večeře, svačina

ZÁVĚR

V teoretické části mé diplomové práce jsem se věnovala teoretickému vymezení definic a zaměření dokumentů důležitých pro výuku cizích jazyků, jako je Společný evropský referenční rámec pro jazyky, Rámcový vzdělávací program, Standardy, Evropské jazykové portfolio a požadovanému obsahu slovní zásoby, který by žáci základních škol a víceletých gymnázií, kteří se německý jazyk učí na druhém stupni, tedy většinou od sedmé či osmé třídy) měli být schopni ovládat, aby v daném jazyce dosahovali úrovně A1. Srovnala jsem také požadavky s ohledem na slovní zásobu pro nejnámější jazykové zkoušky, které jsem porovnávala s angličtinou. Vymezila jsem také srovnání pojmů receptivní a produktivní slovní zásoba, který byl důležitý pro práci s analýzou slovní zásoby v praktické části. Zároveň jsem se věnovala poslední revizi RVP a snažila se zamyslet nad otázkou přetěžování žáků ve školách.

Empirická část diplomové práce byla věnována analýze slovní zásoby ze třech vybraných učebnicových souborů, které jsou nabízeny pro výuku německého jazyka a jsou určeny pro úroveň A1. Ze zmíněných učebnicových souborů jsem pak vybrala jeden, se kterým jsem sama pracovala, vypsal jednotlivá slovíčka do dotazníku zaměřeného na to, zda žáci slovíčka používají v mateřském jazyce a zda je považují za důležitá pro výuku němčiny. Nejdříve jsem nechala mou sestru, aby dotazník vyplnila, a to za účelem, abych zjistila podmínky potřebné pro zbylé respondenty. Po zjištění potřebných podmínek jsem dotazník nechala vyplnit sestřiny spolužáky, žáky osmé třídy základní školy. Celkem se dotazníkového šetření zúčastnilo 25 žáků, avšak platných dotazníků bylo pouze 15. Z celkových 15 platných dotazníků jsem pak slovíčka seřadila do skupin znázorňujících slovíčka v tematických okruzích pro snazší statistické vyhodnocení, se kterým mi pomohl pan Mgr. Přemysl Rosa. Ze zjištěných výsledků vzešel závěr, že dnešní učebnicové soubory, které jsou určeny pro jazykovou úroveň A1, obsahují SZ, která deklarovanou úroveň v mnoha případech přesahuje a že tematické zaměření SZ často není v souladu s požadavky SERRJ a RVP. Obsahují také velké množství slovíček, která žáci v mnoha případech ani nepovažují za důležitá, jak vyplynulo z dotazníkového šetření a zároveň počet slovíček pro jednotlivé tematické okruhy a lekce v učebnicích neodpovídá danému

počtu. Na rozdíl od jiných států, kde je k dosažení úrovně A1 poskytnuto kolem 80–100 vyučovacích hodin, se v naší zemi žákům poskytuje k výuce němčiny, jako druhého cizího jazyka, celkově 216 vyučovacích hodin.

Důležitým zvratem, ke kterému jsem při psaní práce došla, je myšlenka, že vzhledem k vysokému počtu hodin a nízkému počtu slovíček, která by se žáci během jedné hodiny měli naučit, by tak žáci mohli snáze dosáhnout vyšší úrovně, než je A1. To je možná i důvodem pro velkou rozmanitost SZ na různých jazykových úrovních v učebnicových souborech.

Slovní zásobu v učebnicových souborech určených pro jazykovou úroveň A1 by tedy bylo třeba lépe uzpůsobit komunikačním potřebám dnešních žáků. Zjistila jsem, že za důležitá považují zpravidla slovíčka, která jsou nápomocná i u gramatiky, jedná se o slovní druhy, bez kterých většinou nelze utvořit větu (např. zájmena). Překvapivě nepovažují za důležité, aby se v hodinách nej učili školní pomůcky, místnosti ve škole a názvy států. Naopak 100% důležitost měly v průzkumu základní fráze pro vyjádření souhlasu/nesouhlasu a fráze děkuji. Stejně tak jako např. pozdravy a časové údaje. Určitě je tedy třeba, žáky učit SZ zastupující každodenní situace a taková slovíčka, která jsou důležitá např. pro budoucí práci v německy mluvících zemích či pro komunikaci s přáteli pocházejícími z německy mluvících zemí stejně jako taková slovíčka, díky kterým lze utvořit věty. Rozhodně netřeba vyučovat SZ, která je zaměřena pouze na školní prostředí, názvy, a to nejen států, v němčině.

Rozhodně je tedy zapotřebí srovnat počet vyučovacích hodin pro úroveň A1 tak, aby odpovídal ostatním státům, vyselektovat SZ přesahující úroveň A1, pokud je v učebnicových souborech pro A1 úroveň obsažena. Autoři by se rovněž jistě měli více zajímat o komunikaci žáků a jak SZ odráží život, aby pro ně obsažená SZ byla lépe využitelná.

RESUMÉ

Im theoretischen Teil meiner Arbeit konzentrierte ich mich auf theoretisch Definitionen und schwerpunktmäßig auf Dokumente, die für den Fremdsprachenunterricht wichtig sind, wie z.B. den Gemeinsamen Europäischen Referenzrahmen für Sprachen, den Rahmenlehrplan, die Standards, das Europäische Sprachenportfolio und die geforderten Wortschatzinhalte, die Schülerinnen und Schüler in Grundschulen und weiterführenden Schulen, die Deutsch auf der zweite Stufe (normalerweise ab der siebenten oder achten Klasse) lernen, beherrschen sollten, um das A1-Niveau in der Sprache zu erreichen. Ich habe zudem die Anforderungen in Bezug auf den Wortschatz für die bekanntesten Sprachprüfungen verglichen, die ich hernach einem Abgleich mit jenen des Englischen unterzog. Weiterhin führte ich einen Vergleich zwischen den Konzepten des rezeptiven und des produktiven Wortschatzes durch, was für die Wortschatzanalyse im praktischen Teil wichtig war. Gleichzeitig diskutierte ich die jüngste Überarbeitung des RVP und versuchte, das Problem die Überforderung der Schüler in den Schulen miteinzubeziehen.

Der empirische Teil der Arbeit widmet sich der Analyse des Wortschatzes dreier ausgewählter Lehrwerke, die für den Deutschunterricht angeboten werden und für die Niveaustufe A1 konzipiert sind. Aus den genannten Lehrwerken wählte ich dann eines aus, mit dem ich selbst arbeitete, indem ich die einzelnen Vokabeln in einem Fragebogen auflistete, der sich darauf konzentrierte, ob die Schüler diese Vokabeln in ihrer Muttersprache verwenden und ob sie diese für das Erlernen der deutschen Sprache für wichtig halten. Ich habe den Fragebogen zunächst von meiner Schwester ausfüllen lassen, um die Eignung für die danach zu Befragenden festzustellen. Nachdem ich die notwendigen Bedingungen herausgefunden hatte, ließ ich die Klassenkameraden meiner Schwester, Grundschüler der achten Klasse, den Fragebogen ausfüllen. Insgesamt nahmen 25 Schüler an der Erhebung teil, aber es gab nur 15 gültige Fragebögen. Die gültigen Fragebögen habe ich sodann in Gruppen einsortiert, die den Wortschatz unter thematischen Überschriften zeigen, um die statistische Auswertung zu erleichtern, wobei mir Herr Přemysl Rosa geholfen hat. Die Ergebnisse zeigten, dass

die heutigen Lehrwerke, die für das Sprachniveau A1 bestimmt sind, in vielen Fällen einen Wortschatz enthalten, der über das ausgewiesene Niveau hinausgeht, und dass der thematische Schwerpunkt des Wortschatzes oft nicht den Anforderungen des GER und des RVP entspricht. Außerdem enthalten sie eine große Anzahl von Vokabeln, die in vielen Fällen von den Schülern nicht einmal als wichtig erachtet werden, wie die Umfrage ergab, und die Anzahl der Vokabeln für die verschiedenen Themen und Lektionen in den Lehrbüchern entspricht nicht der angegebenen Anzahl. Im Gegensatz zu anderen Ländern, in denen etwa 80-100 Unterrichtsstunden für das Erreichen des Niveaus A1 vorgesehen sind, werden die Schüler in unserem Land insgesamt 216 Unterrichtsstunden lang beschult, um Deutsch als zweite Fremdsprache zu lernen.

Ein wichtiger Aspekt, auf den ich beim Verfassen dieser Arbeit gestoßen bin, ist der Gedanke, dass die Schüler aufgrund der hohen Stundenzahl und der geringen Anzahl von Vokabeln, die sie in einer Stunde lernen sollen, einfacher ein höheres Niveau als A1 erreichen könnten. Dies ist vielleicht der Grund für die große Vielfalt von Wörtern auf verschiedenen Sprachniveaus in den Lehrwerken.

Daher sollte der Wortschatz in den Lehrwerken, die für das Niveau A1 konzipiert sind, besser an die Kommunikationsbedürfnisse der heutigen Lernenden angepasst werden. Ich habe festgestellt, dass sie in der Regel Vokabeln für wichtig halten, die auch für die Grammatik hilfreich sind, d. h. Wortarten, ohne die es normalerweise unmöglich ist, einen Satz zu bilden (z. B. Pronomen). Überraschenderweise halten die Respondenten es nicht für wichtig, im Deutschunterricht Schulmaterial, Räume in der Schule und Namen von Ländern zu lernen. Im Gegenteil, grundlegende Sätze wie Zustimmung/Ablehnung und Dankesbekundungen waren in der Umfrage zu 100 % wichtig. Ebenso wie z. B. die Begrüßung und die Uhrzeit. Es ist also auf jeden Fall notwendig, den Schülern Wörter beizubringen, die Alltagssituationen repräsentieren und Wörter, die z.B. für die zukünftige Arbeit im deutschsprachigen Raum oder für die Kommunikation mit Freunden aus dem deutschsprachigen Raum wichtig sind, sowie Wörter, mit denen man Sätze bilden kann. Es besteht keinerlei Notwendigkeit, den Lernenden einen Wortschatz, der nur auf das schulische Umfeld ausgerichtet ist, sowie Namen, nicht nur von Ländern, auf Deutsch beizubringen.

Es besteht eine Notwendigkeit, die Anzahl der Lektionen, welche für das Niveau A1 an die der anderen Länder anzupassen und den Wortschatz über die A1-Stufe zu streichen, wenn er in den Wortlisten in den Lehrwerken für die A1-Stufe enthalten ist. Die Autoren sollten zudem mehr an der Kommunikation der Schüler interessiert sein und daran, wie die Wörter das Leben widerspiegeln, damit der enthaltene Wortschatz für sie besser anwendbar ist.

SEZNAM LITERATURY

Council of Europe on Publication in English and French. *Společný evropský referenční rámec pro jazyky*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN: 80-244-1425-2.

BALLWEG Sandra, et al. *Wie lernt man die Fremdsprache Deutsch? 2*. München: Goethe-Institut e. V., 2013. ISBN: 078-3-12-606966-3.

DECKE-CORNILL Helene a Lutz KÜSTLER. *Fremdsprachendidaktik*. Tübingen: Narr Francke Attempto Verlag GmbH + Co. KG, 2010. ISBN: 978-3-8233-6474-0.

GEORGIAKAKI, Manuela, et al. *Beste Freunde A1.1*. München: Hueber Verlag GmbH & Co., 2014. ISBN: 978-3-19-101058-4.

JANÍKOVÁ, Věra. *Didaktik des Unterrichts Deutsch als Fremdsprache*. Brno: Masarykova Univerzita, 2015. ISBN: 978-80-210-5035-8.

MOTTA, Giorgio, et.al. *Klett Maximal Interaktiv A1. 1*. Praha: Klett nakladatelství s. r. o., 2017. ISBN: 978-80-7397-220-2.

MOTTA, Giorgio, et al. *Klett Maximal Interaktiv A1. 2*. Praha: Klett nakladatelství s. r. o., 2018. ISBN: 978-80-7397-267-7.

ROCHE Jörg. *Fremdsprachenerwerb Fremdsprachendidaktik*. Tübingen: Narr Francke Attempto Verlag GmbH + Co.KG, 2008. ISBN: 978-3-7720-8256-6.

STORCH Günther. *Deutsch als Fremdsprache-Eine Didaktik*. München: Wilhelm Fink Verlag GmbH & Co.KG, 1999. ISBN: 3-7705-3408-5.

INTERNETOVÉ ZDROJE

URL1: Historical overview of the development of the CEFR, 2023. [online]. coe.int. [cit. 10.11.2023]. Dostupné z: <https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages/history>

URL2: Common European Framework of Reference for Languages Companion Volume 2020: The New CEFR Level Pre A1. [online]. profesorbaker.wordpress.com. [cit. 10.11.2023] Dostupné z: <https://profesorbaker.wordpress.com/2022/05/08/common-european-framework-of-reference-for-languages-companion-volume-2020-the-new-cefr-level-pre-a1/>

URL3: European Levels-Self Assesment Grid. [online]. greekcourses.uoa.gr. [cit. 30.11.2023]. Dostupné z: https://en.greekcourses.uoa.gr/fileadmin/depts/uoa.gr/greekcourses/uploads/EN/Levels/LEVELS_EN.pdf

URL4: Hlavní směry revize Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. [online]. velke-revize-zv-rvp.cz [cit. 18.2.2024]. Dostupné z: <https://velke-revize-zv.rvp.cz/files/iii-hlavni-smery-revize-rvp-zv-po-vpr-final-230111.pdf>

URL5: Companion Volume With New Descriptors. [online]. rm.coe.int. [cit. 8.3.2024]. Dostupné z: <https://rm.coe.int/cefr-companion-volume-with-new-descriptors-%202018/1680787989>

URL6: RVP-Rámcové vzdělávací programy. [online]. edu.cz. [cit. 8.3.2024]. Dostupné z: <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/>

URL7: Kurikulární reforma. [online]. wiki.rvp.cz. [cit. 8.3.2024]. Dostupné z: https://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogický_lexikon/K/Kurikulární_reforma

URL8: Opatření ministryně školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se mění Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online]. msmt.cz. [cit. 8.3.2024].

Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/opatreni-ministryne-skolstvi-mladeze-a-telovychovy-kterym-se-meni-ramcovy-vzdelavaci-program-pro-zakladni-vzdelavani-1>

URL9: Přehled úprav RVP ZV od roku 2004 do současnosti. [online]. archiv-nuv.npi.cz. [cit. 9.3.2024]. Dostupné z: <https://archiv-nuv.npi.cz/t/prehled-uprav-rvp-zv-1.html>

URL10: Opatření ministryně školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se mění RVP ZV. [online]. archiv-nuv.npi.cz. [cit. 10.3.2024]. Dostupné z: https://archiv-nuv.npi.cz/uploads/Opatreni_ministryne_RVP_ZV_2016.pdf

URL11: Rámcový program pro základní vzdělávání červen 2023. [online]. edu.cz. [cit. 10.3.2024]. Dostupné z: <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcovy-vzdelavacici-program-pro-zakladni-vzdelavani-rvp-zv/>

URL12: Standardy pro základní vzdělávání, Německý jazyk. [online]. digifolio.rvp.cz. [cit. 13.3.2024]. Dostupné z: <https://digifolio.rvp.cz/artefact/file/download.php?file=67491&view=9832>

URL13: Evropské jazykové portfolio. [online]. msmt.cz. [cit. 14.3.2024]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/evropske-jazykove-portfolio>

URL14: European Language Portfolio. [online]. ecml.at. [cit. 14.3.2024]. Dostupné z: <https://www.ecml.at/Thematicareas/EvaluationandAssessment/EuropeanLanguagePortfolio/tabid/4179/Default.aspx>

URL15: Standardy. [online]. digifolio.rvp.cz. [cit.15.3.2024]. Dostupné z: <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=9832>

URL16: BRYCHOVÁ Alice, et al. Evropské jazykové portfolio v praxi. 1. vydání. [online]. Plzeň: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, Praha 10. [cit. 15.3. 2024]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/ped/jaro2016/NJ_PFoE/EJP_v_praxi_prirucka_pro_ucitele.pdf

URL17: Goethe-Zertifikat A1: Fit in Deutsch. [online]. goethe.de. [cit.17.3.2024]. Dostupné z: <https://www.goethe.de/ins/cz/cs/spr/prf/gzfit1.cfm>

URL18: Další informace. [online]. goethe.de. [cit. 17.3.2024]. Dostupné z: <https://www.goethe.de/ins/cz/cs/spr/prf/gzfit1/inf.html>

URL19: Goethe-Zertifikat A1 Fit in Deutsch Prüfungsziele Testbeschreibung. [online]. goethe.de. [cit. 17.32.2024]. Dostupné z: https://www.goethe.de/pro/relaunch/prf/cs/Pruefungsziele_Testbeschreibung_A1_Fit_1.pdf

URL20: Goethe-Zertifikat A1: Start Deutsch. [online]. goethe.de. [cit. 17.3.2024]. Dostupné z: <https://www.goethe.de/ins/cz/cs/spr/prf/gzsd1.cfm>

URL21: Goethe-Zertifikat A1 Start Deutsch 1 Wortliste. [online]. goethe.de. [cit.17.3.2024]. Dostupné z: https://www.goethe.de/pro/relaunch/prf/de/A1_SD1_Wortliste_02.pdf

URL22: ÖSD Zertifikat A1 (ZA1). [online]. osd.at. [cit. 17.3.2024]. Dostupné z: <https://www.osd.at/en/exams/oesd-exams/oesd-zertifikat-a1/>

URL23: Referenzniveaus. [online]. osd.at. [cit.17.3.2024]. Dostupné z: <https://www.osd.at/das-oesd/profile-deutsch/die-referenzniveaus/#>

URL24: ÖSD KID A1. [online]. osd.at. [cit. 17.3.2024]. Dostupné z: <https://www.osd.at/en/exams/oesd-exams/oesd-kid-a1/>

URL25: Jazykové zkoušky a certifikáty z němčiny. [online]. jc-correct.com. [cit. 17.3.2024]. Dostupné z: <https://www.jc-correct.com/jazykove-zkousky/z-nemciny>

URL26: Einfach gut! Deutsch für die Integration A1.1. [online]. telc.net. [cit. 17.3.2024]. Dostupné z: https://www.telc.net/fileadmin/user_upload/Downloads_Verlag/Einfach_gut/Wortschatzlisten/Einfach_gut_A1.1_Wortschatzliste_Deutsch.pdf

URL27: Cambridge English Qualifications Wordlists. [online]. cambridgeenglish.org. [cit. 17.3.2024]. Dostupné z: <https://www.cambridgeenglish.org/images/149681-yle-flyers-word-list.pdf>

URL28: TOEIC Bridge test. [online]. etsglobal.org. [cit. 17.3.2024]. Dostupné z: <https://www.etsglobal.org/cz/en/test-type-family/toEIC-bridge-test>

URL29: TOEIC Bridge Test-preparation guide. [online]. viancep2012.files.wordpress.com. [cit.17.3.2024]. Dostupné z: <https://viancep2012.files.wordpress.com/2011/12/ac-toEIC-rb.pdf>

URL30: International Certificate Young Learners Springboard. [online]. qualifications.pearson.com. [cit. 17.3.2024]. Dostupné z: <https://qualifications.pearson.com/content/dam/pdf/pearson-test-of-english/pte-young-learners-guides/guide-springboard.pdf>

URL31: Jazyková zkouška PTE Springboard. [online]. jazykovezkousky.cz. [cit. 17.3.2024]. Dostupné z: <https://www.jazykovezkousky.cz/PTE+SPRINGBOARD>

URL32: telc English A1. [online]. telc.net. [cit. 17.3.2024]. Dostupné z: <https://www.telc.net/en/language-examinations/certificate-exams/english/telc-english-a1/>

URL33: Profile Deutsch. [online]. goethe.de. [cit. 17.3.2024]. Dostupné z:
<https://www.goethe.de/de/spr/unt/kum/prd.html>

URL34: „Profile Deutsch“ und was man damit machen kann. [online].
fremdsprachedeutschdigital.de. [cit.17.3.2024]. Dostupné z:
<https://fremdsprachedeutschdigital.de/ce/profile-deutsch-und-was-man-damit-machen-kann/detail.html>

URL35: Profile deutsch. [online]. buch24.de. [cit.17.3.2024]. Dostupné z:
<https://www.buch24.de/shopdirekt.cgi?id=13378579&p=3&t=&h=&kid=0&klid=2&sid=13>

URL36: Pasivní vs. Aktivní slovní zásoba. [online]. ucitelonline.cz. [cit. 17.3.2024].
Dostupné z: <https://ucitelonline.cz/pasivni-vs-aktivni-slovni-zasoba/>

URL37: 500 nebo 3000? Kolik slovíček potřebujete, abyste se bez problémů domluvili.
[online]. sogoodlanguages.com. [cit. 17.3.2024]. Dostupné z:
<https://www.sogoodlanguages.com/cs/500-nebo-3-000-kolik-slovickek-potrebuje-abyste-se-domluvili/>

URL38: Beste Freunde. [online]. shop.hueber.de. [cit. 28.3.2024]. Dostupné z:
<https://shop.hueber.de/de/reihen-und-lehrwerke/beste-freunde.html#category-20514>

URL39: Standardy pro základní vzdělávání anglický jazyk. [online]. digifolio.rvp.cz. [cit. 24.4.2024]. Dostupné z:
<https://digifolio.rvp.cz/artefact/file/download.php?file=67487&view=9832>

URL40: Standardy pro základní vzdělávání německý jazyk. [online]. digifolio.rvp.cz. [cit. 24.4.2024]. Dostupné z:
<https://digifolio.rvp.cz/artefact/file/download.php?file=67491&view=9832>

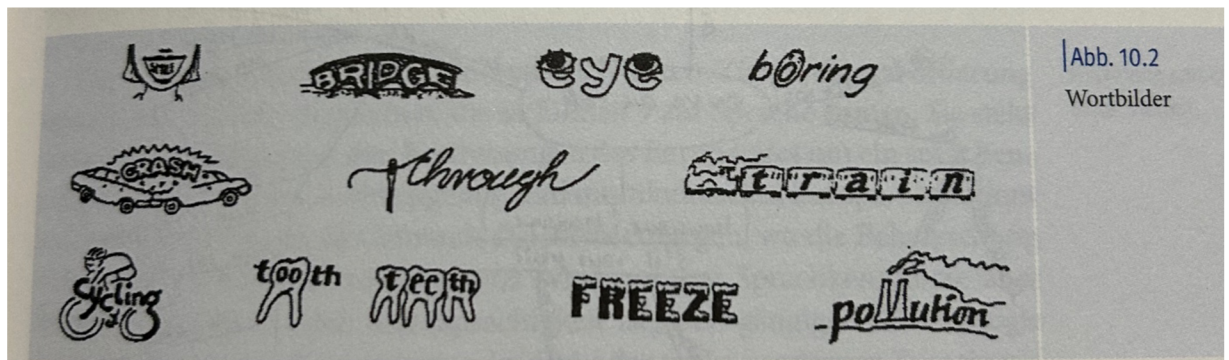
URL41: ÖSD A1 Modellsatz. [online]. sprachschule-aktiv-wien.at. ösd. [cit.24.4.2024].
Dostupné z: <https://www.sprachschule-aktiv-wien.at/wp-content/uploads/2019/05/ÖSD-A1-Zertifikat-Prüfung-in-Wien-Modeltest.pdf>

URL42: ÖSD KID A1 Modellsatz. 2. vydání. [online]. osd.at. [cit. 24.4.2024]. Dostupné z:
<https://www.osd.at/en/exams/oesd-exams/oesd-kid-a1/>

PŘÍLOHY

Obrázek č. 1

DECKE-CORNILL Helene, Lutz KÜSTER. Fremdsprachendidaktik, 2010, s. 169

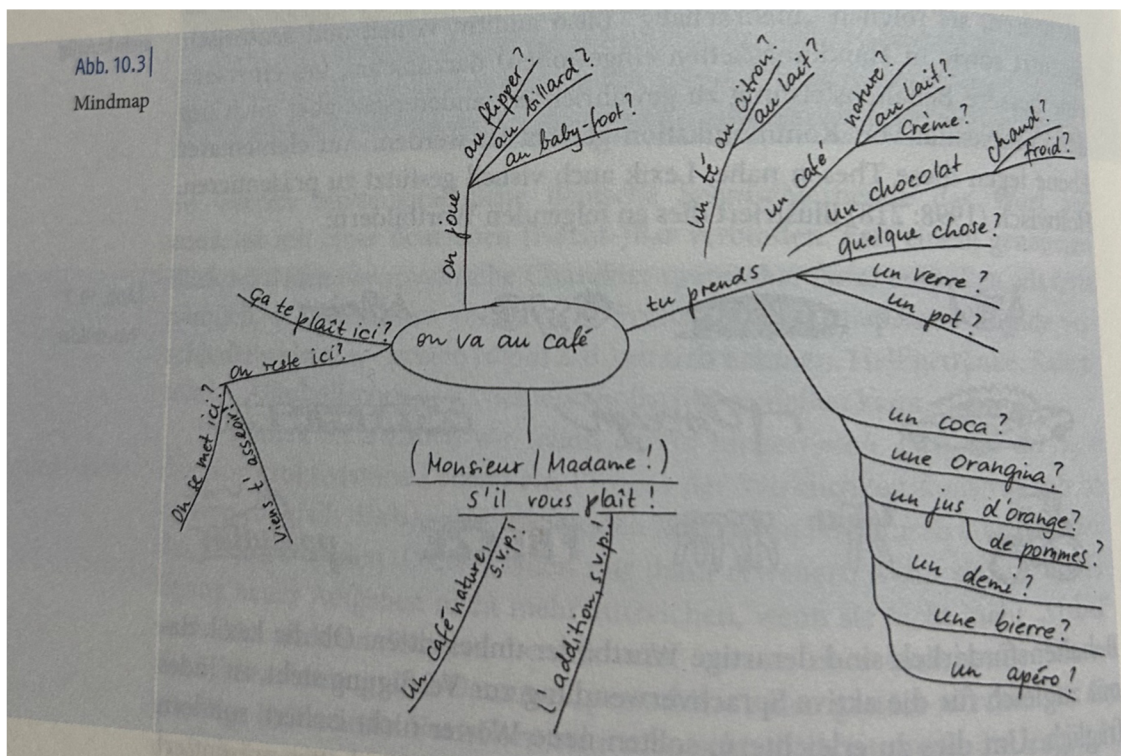
Obrázek č. 2

STORCH Günther. Deutsch als Fremdsprache-Eine Didaktik, 1999, s. 56

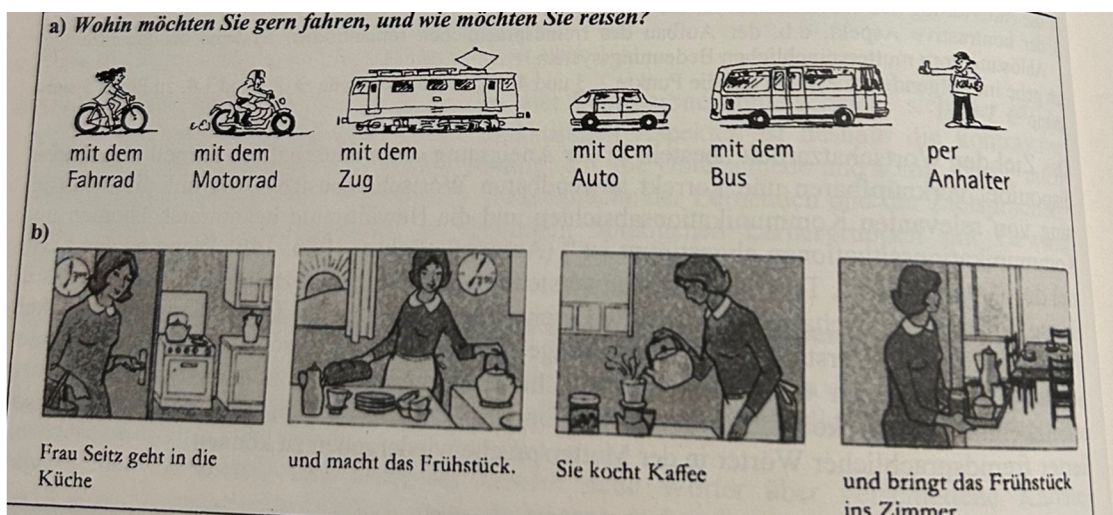
Obrázek č. 3

DECKE-CORNILL Helene, Lutz KÜSTER. Fremdsprachendidaktik, 2010, s. 170

Obrázek č. 4

STORCH Günther. Deutsch als Fremdsprache-Eine Didaktik, 1999, s. 58

Příloha č. 1

Council of Europe on Publication in English and French. *Společný evropský referenční rámec pro jazyky*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. str. 24. ISBN: 80-244-1425-2

Společný evropský referenční rámec pro jazyky

3.3 Prezentace Společných referenčních úrovní

Ustanovení souboru společných referenčních bodů nijak neomezuje způsob, jakým se různé oblasti vzdělání v rámci různých pedagogických tradicí rozhodnou uspořádat či popsat svůj systém úrovní a modulů. Zároveň lze očekávat, že se přesné formulování souboru společných referenčních bodů a slovního vyjádření deskriptorů bude časem vyvíjet s tím, jak do popisu budou zahrnovány zkušenosti členských států a institucí s podobnou odborností.

Je rovněž žádoucí, aby společné referenční body byly pro různé účely prezentovány různými způsoby. Pro některé účely bude vhodné shrnout soubor navržených společných referenčních úrovní do jednotlivých holisticky pojatých odstavců, jak to ukazuje Tabulka 1. Taková jednoduchá „globální“ reprezentace zjednoduší vysvětlení systému uživatelům, kteří nejsou specialisté v oboru, a zároveň poskytne orientační body učitelům a těm, kteří plánují kurikula.

Tabulka 1 *Společné referenční úrovně: globálně pojatá stupnice*

Zkušený uživatel	C2	Snadno rozumí téměř všemu, co si vyslechne nebo přečte. Dokáže shrnout informace z různých mluvených a psaných zdrojů a přitom dokáže přednést polemiku a vysvětlení v logicky uspořádané podobě. Dokáže se spontánně, velmi plynule a přesně vyjadřovat a rozlišovat jemné významové odstíny dokonce i ve složitějších situacích.
	C1	Rozumí širokému rejstříku náročných a dlouhých textů a rozpozná implicitní významy textů. Umí se plynule a pohotově vyjadřovat bez zjevného hledání výrazů. Umí jazyka užívat pružně a efektivně pro společenské, akademické a profesní účely. Umí vytvořit srozumitelné, dobře uspořádané, podrobné texty na složitá témata, čímž prokazuje ovládnutí kompozičních útvarů, spojovacích výrazů a prostředků koheze.
Samostatný uživatel	B2	Dokáže porozumět hlavním myšlenkám složitých textů týkajících se jak konkrétních, tak abstraktních témat včetně odborně zaměřených diskusí ve svém oboru. Dokáže se účastnit rozhovoru natolik plynule a spontánně, že může vést běžný rozhovor s rodilými mluvčími, aniž by to představovalo zvýšené úsilí pro kteréhokoli účastníka interakce. Umí napsat srozumitelné podrobné texty na širokou škálu témat a vysvětlit své názorové stanovisko týkající se aktuálního problému s uvedením výhod a nevýhod různých možností.
	B1	Rozumí hlavním myšlenkám srozumitelné spisovné vstupní informace (input) týkající se běžných témat, se kterými se pravidelně setkává v práci, ve škole, ve volném čase atd. Umí si poradit s většinou situací, jež mohou nastat při cestování v oblasti, kde se tímto jazykem mluví. Umí napsat jednoduchý souvislý text na témata, která dobře zná nebo která ho/ji osobně zajímají. Dokáže popsat své zážitky a události, sny, naděje a cíle a umí stručně vysvětlit a odůvodnit své názory a plány.
Uživatel základů jazyka	A2	Rozumí většinu a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se ho/jí bezprostředně týkají (např. základní informace o něm/ní a jeho/její rodině, o nakupování, místopisu a zaměstnání). Dokáže komunikovat prostřednictvím jednoduchých a běžných úloh, jež vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a běžných skutečnostech. Umí jednoduchým způsobem popsat svou vlastní rodinu, bezprostřední okolí a záležitosti týkající se jeho/jejích nejnáléhavějších potřeb.
	A1	Rozumí známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám, a umí tyto výrazy a fráze používat. Umí představit sebe a ostatní a klást jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu, např. o místě, kde žije, o lidech, které zná, a věcech, které vlastní, a na podobné otázky umí odpovídat. Dokáže se jednoduchým způsobem domluvit, mluví-li partner pomalu a jasně a je ochoten mu/jí pomoci.

Příloha č. 2

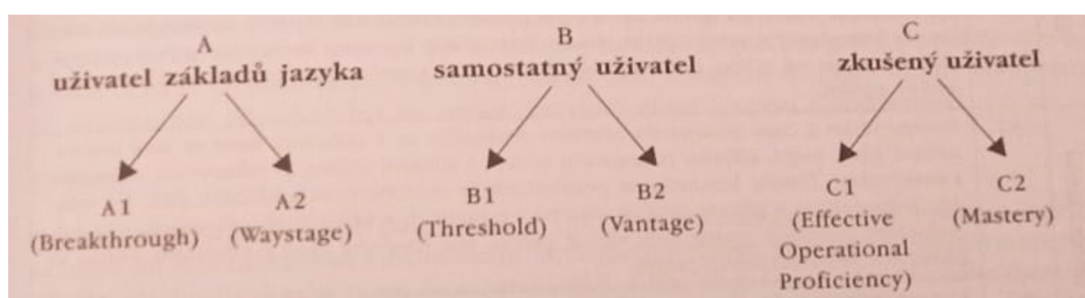
URL3:

EUROPEAN LEVELS-SELF ASSESSMENT GRID							
		ELEMENTARY		INTERMEDIATE		ADVANCED	
		A1	A2	B1	B2	C1	C2
		Breakthrough	Waystage	Threshold	Vantage	Proficiency	Mastery
U N D E R S T A N D I N G	Listening	I can understand familiar words and very basic phrases concerning myself, my family and immediate concrete surroundings when people speak slowly and clearly.	I can understand phrases and the highest frequency vocabulary related to areas of most immediate personal relevance (e.g. very basic personal and family information, shopping, local area, employment). I can catch the main point in short, clear, simple messages and announcements.	I can understand the main points of clear standard speech on familiar matters regularly encountered in work, school, leisure, etc. I can understand the main point of many radio or TV programmes on current affairs or topics of personal or professional interest when the delivery is relatively slow and clear.	I can understand extended speech and lectures and follow even complex lines of argument provided the topic is reasonably familiar. I can understand most TV news and current affairs programmes. I can understand the majority of films in standard dialect.	I can understand extended speech even when it is not clearly structured and when relationships are only implied and not signalled explicitly. I can understand television programmes and films without too much effort.	I have no difficulty in understanding any kind of spoken language, whether live or broadcast, even when delivered at fast native speed, provided I have some time to get familiar with the accent.
	Reading	I can understand familiar names, words and very simple sentences, for example on notices and posters or in catalogues.	I can read very short, simple texts. I can find specific, predictable information in simple everyday material such as advertisements, prospectuses, menus and timetables and I can understand short simple personal letters.	I can understand texts that consist mainly of high frequency everyday or job-related language. I can understand the description of events, feelings and wishes in personal letters.	I can read articles and reports concerned with contemporary problems in which the writers adopt particular attitudes or viewpoints. I can understand contemporary literary prose.	I can understand long and complex factual and literary texts, appreciating distinctions of style. I can understand specialised articles and longer technical instructions, even when they do not relate to my field.	I can read with ease virtually all forms of the written language, including abstract, structural or linguistically complex texts such as manuals, specialised articles and literary works.
S P E A K I N G	Spoken interaction	I can interact in a simple way provided the other person is prepared to repeat or rephrase things at a slower rate of speech and help me formulate what I'm trying to say. I can ask and answer simple questions in areas of immediate need or on very familiar topics.	I can communicate in simple and routine tasks requiring a simple and direct exchange of information on familiar topics and activities. I can handle very short social exchanges, even though I can't usually understand enough to keep the conversation going myself.	I can deal with most situations likely to arise whilst travelling in an area where the language is spoken. I can enter unprepared into conversation on topics that are familiar, of personal interest or pertinent to everyday life (e.g. family, hobbies, work, travel and current events).	I can interact with a degree of fluency and spontaneity that makes regular interaction with native speakers quite possible. I can take an active part in discussion in familiar contexts, accounting for and sustaining my views.	I can express myself fluently and spontaneously without much obvious searching for expressions. I can use language flexibly and effectively for social and professional purposes. I can formulate ideas and opinions with precision and relate my contribution skilfully to those of other speakers.	I can take part effortlessly in any conversation or discussion and have a good familiarity with idiomatic expressions and colloquialisms. I can express myself fluently and convey finer shades of meaning precisely. If I do have a problem I can backtrack and restructure around the difficulty so smoothly that other people are hardly aware of it.
	Spoken production	I can use simple phrases and sentences to describe where I live and people I know.	I can use a series of phrases and sentences to describe in simple terms my family and other people, living conditions, my educational background and my present or most recent job.	I can connect phrases in a simple way in order to describe experiences and events, my dreams, hopes and ambitions. I can briefly give reasons and explanations for opinions and plans. I can narrate a story or relate the plot of a book or film and describe my reactions.	I can present clear, detailed descriptions on a wide range of subjects related to my field of interest. I can explain a viewpoint on a topical issue giving the advantages and disadvantages of various options.	I can present clear, detailed descriptions of complex subjects integrating subthemes, developing particular points and rounding off with an appropriate conclusion.	I can present a clear, smoothly-flowing description or argument in a style appropriate to the context and with an effective logical structure which helps the recipient to notice and remember significant points.
W R I T I N G	Writing	I can write a short, simple postcard, for example sending holiday greetings. I can fill in forms with personal details, for example entering my name, nationality and address on a hotel registration form.	I can write short, simple notes and messages. I can write a very simple personal letter, for example thanking someone for something.	I can write simple connected text on topics which are familiar or of personal interest. I can write personal letters describing experiences and impressions.	I can write clear, detailed text on a wide range of subjects related to my interests. I can write an essay or report, passing on information or giving reasons in support of or against a particular point of view. I can write letters highlighting the personal significance of events and experiences.	I can express myself in clear, well-structured text, expressing points of view at some length. I can write about complex subjects in a letter, an essay or a report, underlining what I consider to be the salient issues. I can select a style appropriate to the reader in mind.	I can write clear, smoothly-flowing text in an appropriate style. I can write complex letters, reports or articles which present a case with an effective logical structure which helps the recipient to notice and remember significant points. I can write summaries and reviews of professional or literary works.

Council of Europe: Common European Framework of Reference for Languages (CEF)

Příloha č. 3

Council of Europe. *Společný evropský referenční rámec pro jazyky*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. str. 23. ISBN: 80-244-1425-2

Příloha č. 4

Council of Europe. *Společný evropský referenční rámec pro jazyky*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. str. 24. ISBN: 80-244-1425-2

Rozdělení jednotlivých úrovní dle SERR

Společný evropský referenční rámec pro jazyky se dělí na tři základní úrovně – A, B a C, které se dále větví na další dvě úrovně – 1 a 2 (viz příloha č. 1 a příloha č. 3). Jednotlivé jazykové úrovně tedy rozlišujeme následovně, dle stupně pokročilosti: A1 (úplný začátečník), A2 (začátečník), B1 (mírně pokročilý), B2 (středně pokročilý), C1 (pokročilý) a C2 (expert).

Úroveň A1 (Breakthrough)

Uživatelé jazyka na úrovni A1 jsou schopni porozumět a využívat fráze, které jsou vhodné pro běžnou každodenní komunikaci. Jedná se např. o situace, kdy se musíme představit, popsat místo bydliště, pokládat druhým osobám jednoduché otázky a zároveň na jednoduché otázky odpovědět. (Council of Europe, 2006, s. 24)

Úroveň A2 (Waystage)

Jazyková úroveň značená jako A2 se více přiklání k uživateli samotnému, a to především v rodinné a osobní oblasti. Dokáže jednoduchým způsobem popsat členy rodiny, blízké osoby, sám sebe, své zaměstnání a vyjádřit vlastní potřeby. (Council of Europe, 2006, s. 24)

Úroveň B1 (Threshold)

Mírně pokročilí uživatelé, kteří dosáhnou úrovně B1, jsou schopni kriticky uvažovat a vyjádřit tak své vlastní myšlenky, jak by postupovali např. v situacích při cestování do zemí, kde se daným jazykem hovoří, odůvodnit své názory a popsat své plány. Zvládají rovněž sepsat souvislý text zaměřený na jim známá témata či témata, o která se sami zajímají. (Council of Europe, 2006, s. 24)

Úroveň B2 (Vantage)

Úroveň B2 se již nezaměřuje pouze na konkrétní, ale i na abstraktní témata. Uživatel je schopen vést plynulou konverzaci s rodilým mluvčím. Dokáže mimo jiné sepsat souvislý a podrobný text zaměřený na aktuální situace, ve kterém rozlišuje výhody a nevýhody popisovaných možností, argumentuje. (Council of Europe, 2006, s. 24)

Úroveň C1 (Effective Operational Proficiency)

Zkušení uživatelé ovládající cizí jazyk na úrovni C1 nemají žádné závažnější problémy při běžné konverzaci, především v ohledu na slovní zásobu, protože nemají potřebu hledat jednotlivá slovíčka. Nemají problém se čtením dlouhých a složitých textů a jazyk dokáží používat nejen pro běžné komunikační účely, ale i v zaměstnání či na akademické úrovni. Jimi psané texty dosahují vysoké úrovně, jsou podrobné a koherentní a využívají v nich spojovací výrazy, jež jsou pro popisovanou úroveň typické. (Council of Europe, 2006, s. 24)

Úroveň C2 (Mastery)

Nejvyšší jazyková úroveň se vyznačuje spontaneitou a plynulostí. Uživatel jazyka snadno rozumí poslouchanému či čtenému textu a bez problémů shrne nově získané informace, které dovede logicky vysvětlit. (Council of Europe, 2006, s. 24)

Pro sebehodnocení a určení jazykové úrovně, aniž by žák absolvoval některou z uznávaných jazykových zkoušek, typu Cambridge Certificate, lze využít tabulku (viz příloha č. 2). Nutno brát v potaz, že sebehodnocení je pak pouze orientační.

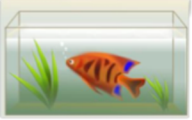

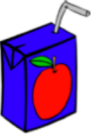
Příloha č. 5

Ukázka standardů pro německý jazyk (URL40):

Vzdělávací obor	Cizí jazyk
Ročník	5.
Tematický okruh	1. Poslech s porozuměním
Očekávaný výstup RVP ZV	CJ-5-1-02 Žák rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
Indikátory	1. žák rozpozná známá slova a slovní spojení (např. předměty, osoby, zvířata, činnosti nebo číselné a časové údaje) v pomalém a zřetelném projevu, který se vztahuje k osvojovaným tématům 2. žák porozumí významu slov a slovních spojení vztahujících se k osvojovaným tématům v projevu, který je pronášen pomalu a zřetelně, má-li k dispozici vizuální oporu (např. vybere, přiřadí, seřadí, ukáže, doplní znak, obrázek nebo text znázorňující význam daného slova nebo slovního spojení, vykoná činnost) 3. žák porozumí smyslu jednoduchých vět vztahujících se k osvojovaným tématům v projevu, který je pronášen pomalu a zřetelně, má-li k dispozici vizuální oporu (např. vybere, přiřadí, seřadí, ukáže, doplní znak, obrázek nebo text znázorňující význam dané věty nebo její části, vykoná činnost)
Ilustrativní úloha	Poslechni si text dvakrát. Potom doplň do textu chybějící slova. <u>Das bin ich</u> Hallo! Ich heiße Bettina und bin 11 _____ alt. Ich wohne mit meiner Familie in Salzburg. Mein Vater ist Arzt und meine _____ ist Lehrerin. Ich habe eine Schwester. Sie _____ Maria und ist erst 5 Jahre alt. Ich habe viele Hobbys. Ich _____ gern und mache Sport. Oft fahre ich Inliner oder _____ Tennis.
Poznámky k ilustrativní úloze	CJ-5-1-02.1 Zdroje obrázků: Salzburg: [cit. 2013-07-24]. Dostupný pod licencí Creative Commons na www: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:SalzburgerAltstadt02.JPG>
Další poznámky:	Transkripce textu: Das bin ich Hallo! Ich heiße Bettina und bin 11 Jahre alt. Ich wohne mit meiner Familie in Salzburg. Mein Vater ist Arzt und meine Mutter ist Lehrerin. Ich habe eine Schwester. Sie heißt Maria und ist erst 5 Jahre alt. Ich habe viele Hobbys. Ich singe gern und mache Sport. Oft fahre ich Inliner oder spiele Tennis.

Příloha č. 6

Ukázka standardů pro anglický jazyk (URL39):

Vzdělávací obor	Další cizí jazyk				
Ročník	9.				
Tematický okruh	2. Mluvení				
Očekávaný výstup RVP ZV	DCJ-9-2-02 Žák sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat				
Indikátory	1. žák se představí, sdělí svůj věk, kde bydlí, co dělá, vlastní, umí, má rád/nerad, za použití jednoduchých slovních spojení a vět 2. žák sdělí informace o členech své rodiny, kamarádech a spolužácích (např. jméno, věk, kde bydlí, co dělají, vlastní, umí, mají rádi/neradi) za použití jednoduchých slovních spojení a vět 3. žák popíše skutečnosti (např. předměty, zvířata, činnosti), se kterými se běžně setkává, za použití jednoduchých slovních spojení a vět				
Ilustrativní úloha					
Televizní soutěž Přihlásil/a ses do své oblíbené televizní soutěže. Soutěžící v ní musí během 30–60 sekund představit část svého života a přitom uvést jednu nepravdivou informaci. Pokud diváci (tvoji spolužáci) nepravdivou informaci neodhalí, postupuješ do dalšího kola. V prvním kole soutěžící popisují pokoj, ve kterém spí. (Námět na některém obrázku můžeš využít pro formulaci nepravdivé informace.)					
A.		B.		C.	
D.		E.		F.	
Poznámky k ilustrativní úloze	DCJ-9-2-02.3 Zdroje obrázků: A. [cit. 2013-04-13] Dostupné pod licencí Public domain na WWW: http://www.clker.com/clipart-fish-tank.html B. [cit. 2013-04-13] Dostupné pod licencí Public domain na WWW: http://www.clker.com/clipart-closed-blue-window-1.html C. [cit. 2013-04-13] Dostupné pod licencí Public domain na WWW: http://www.clker.com/clipart-4614.html D. [cit. 2013-04-13] Dostupné pod licencí Public domain na WWW: http://www.clker.com/clipart-25460.html E. [cit. 2013-04-13] Dostupné pod licencí Public domain na WWW: http://www.clker.com/clipart-15252.html F. [cit. 2013-04-13] Dostupné pod licencí Public domain na WWW: http://www.clker.com/clipart-3928.html				

Příloha č. 7

Příklad cvičení z certifikátu ÖSD A1 (URL41):

Name:

Schreiben

insgesamt 20 Minuten

Aufgabe 1

5 Punkte

Situation: Ihr Freund Ricardo Torres will im September mit seiner Freundin Urlaub in der Schweiz machen. Sie fahren mit dem Zug und brauchen ein Zimmer für zwei Personen mit Frühstück. Sie möchten schwimmen und wandern. Die Reise zahlt Ricardo mit Kreditkarte. Er ist am 26. November 1979 geboren.

Helfen Sie Ihrem Freund und füllen Sie das Formular aus.

Reiseangebote www.auf-und-weg.com Formular

Nachname:	Torres
Vorname:	
Geburtsdatum:	
Urlaubsland:	
Monat:	
Zimmer:	☐ Einzelzimmer ☐ Doppelzimmer
Frühstück:	☐ Ja ☐ Nein
Anreise mit:	
Sport:	☐ Fußball ☐ Wandern ☐ Radfahren ☐ Schwimmen
Bezahlung:	☐ bar ☐ Kreditkarte

Příloha č. 8

Příklad cvičení z certifikátu ÖSD KID A1 (URL42):

Name: _____

Lesen

insgesamt 30 Minuten

Aufgabe 3

10 Punkte

Situation: Du liest in einer Jugendzeitschrift folgenden Text. Der Text hat fünf Lücken (☁️). Finde für jede Lücke das passende Wort und schreib es hinein. Achtung: Es gibt zwei Wörter zu viel.

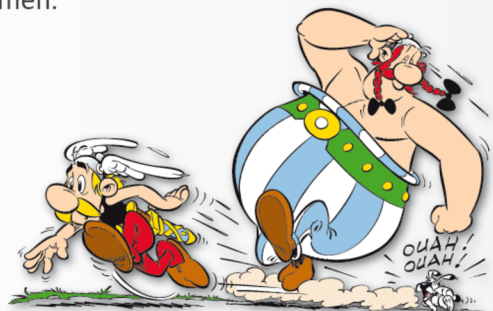
Asterix und Obelix

Kennst du Asterix und Obelix? Das (0) sind zwei Comicfiguren aus einem kleinen Dorf in Gallien. Asterix ist klein und dünn, aber sehr intelligent! Sein dicker Freund Obelix (1) _____ immer großen Hunger. Er isst am liebsten Wildschweine.

Asterix (2) _____ mit Obelix oft in andere Länder und erlebt dort große Abenteuer. Obelix hat einen Hund. Er (3) _____ Idefix. Idefix (4) _____ nicht gern allein zu Hause. Meistens (5) _____ er mit Asterix und Obelix mitkommen.

- hat
- ~~sind~~
- lernt
- bleibt
- heißt
- schickt
- darf
- reist

Asterix

www.asterix.com © 2011 LES ÉDITIONS ALBERT RENÉ / GOSCINNY - UDERZO

Příloha č. 9

Příklad cvičení z certifikátu ÖSD KID A1 (URL42):

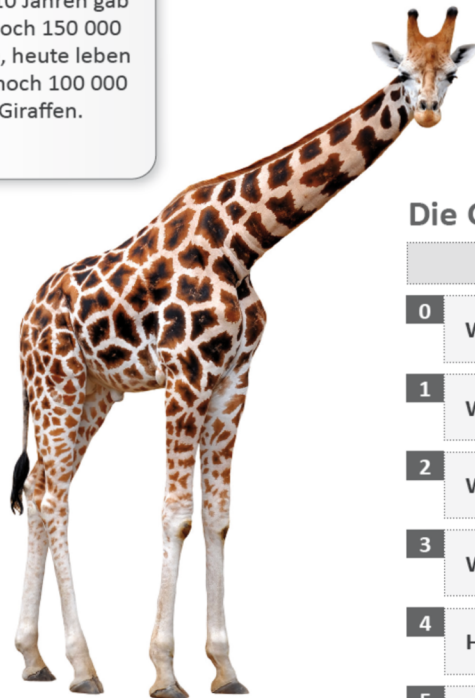
	Name: _____
Lesen	insgesamt 30 Minuten
Aufgabe 1	10 Punkte

Situation: Was weißt du über die Giraffe? Hier gibt es 5 Fragen. Findest du die richtige Antwort (A – G) zu den Fragen? Die Antwort auf Frage 0 haben wir für dich schon gefunden. Achtung: Es gibt eine Antwort zu viel.

A
Vor 10 Jahren gab es noch 150 000 Tiere, heute leben nur noch 100 000 Giraffen.

B
Giraffen gibt es nur in Afrika, südlich der Sahara.

C
Giraffen fressen nur Pflanzen, ihre Lieblingspeise sind die Blätter der Bäume.

Die Giraffe

	Fragen	Antwort
0	Wo leben Giraffen?	B
1	Wie groß sind Giraffen?	____
2	Wie schnell sind Giraffen?	____
3	Was schmeckt Giraffen am besten?	____
4	Haben Giraffen gute Augen?	____
5	Wie viele Giraffen gibt es?	____

D
Giraffen sehen sehr gut. Sie können Tiere sehen, die eineinhalb Kilometer weit weg sind.

E
Giraffen werden circa 25 Jahre alt, im Zoo können sie sogar 35 Jahre alt werden.

F
Sie können 50 bis 60 Kilometer pro Stunde laufen. Giraffen sind also gar nicht langsam!

G
Die Giraffe kann bis zu 5,5 Meter hoch werden, sie ist circa 4 Meter lang und 700 Kilogramm schwer.

DOTAZNÍK K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Zaškrtni, zda některá z uvedených slov používáš v běžném životě a zda je pro němčinu důležitá

SLOVO	POUŽÍVÁM běžně v mateřském jazyce	NEPOUŽÍVÁM běžně v mateřském jazyce	Toto slovo JE pro němčinu důležité	Toto slovo pro němčinu NENÍ důležité
Balet	3	12	3	12
Komiks	4	11	2	13
Fotbal	11	4	10	5
Kytara	12	3	2	13
Kino	13	2	11	4
Klavír	12	3	8	7
Vařit	13	2	14	1
Selfie	2	13	0	15
Videohra	7	8	7	8
Na	15	0	14	1
Brzy	13	2	12	3
Děkuji	15	0	15	0
To	15	0	14	1
Paní	10	5	13	2
Zdravít	9	6	12	3
Ahoj	15	0	15	0
Dobrý večer	11	4	11	4
Dobré ráno	13	2	13	2
Dobrý den	15	0	15	0
Pan	10	5	10	5
Milý	8	7	8	7
Babička	15	0	14	1
Být	12	3	11	4
Super, bezva	13	2	10	5
Den	14	1	14	1
Jak	14	1	15	0
Na shledanou!	15	0	15	0
Večer	15	0	13	2
Celkem (celkem dobře)	11	4	8	7
Ne	15	0	15	0
Ok	15	0	14	1
Skvělé	12	3	12	3
Špatné	14	1	12	3
Velmi	10	5	11	4
Velmi dobře!	6	9	7	8

Tak	13	2	12	3
A	15	0	14	1
Ale	15	0	15	0
Starý	7	8	7	8
U (předložka)	12	3	11	4
Brazílie	4	11	2	13
Tvoje	13	2	14	1
Ty	14	1	14	1
Omluva	5	10	9	6
Jmenovat se	5	10	13	2
Já	13	2	15	0
V	12	3	14	1
Ano	15	0	15	0
Rok	11	4	10	5
Nyní	7	8	8	7
Maminka	15	0	13	2
Moje	14	1	15	0
Příjmení	12	3	13	2
Nebo	14	1	15	0
Tatínek	14	1	14	1
Kde	15	0	13	2
Kde bydlíš?	13	2	13	2
Bydlet	9	6	3	12
0-20	13	2	11	4
Naslouchat	4	11	11	4
Věk	11	4	14	1
Z	15	0	7	8
Bratranec	12	3	15	0
Německo	10	5	7	8
On	14	1	8	7
Francie	7	8	6	9
Kamarád	15	0	14	1
Itálie	8	7	13	2
Země	10	5	4	11
Jméno	12	3	13	2
Číslo	13	2	15	0
Místo	12	3	12	3
Švýcarsko	4	11	3	12
Oni	12	3	13	2
Město	14	1	15	0
Turecko	4	11	4	11
Kdo	15	0	15	0
Odkud	12	3	12	3
Velká Británie	7	8	6	9
Rakousko	11	4	9	6

Polsko	4	11	7	8
Slovensko	6	9	7	8
Španělsko	3	12	6	9
Čechy	10	5	9	6
Abeceda	7	8	9	6
Sibír	2	13	2	13
Hláskovat	4	11	6	9
Co	14	1	14	1
Slovo	8	7	10	5
Adresa	11	4	12	3
Rodiče	14	1	14	1
E-mailová adresa	12	3	14	1
Kamarádka	14	1	15	0
Kapela	7	8	8	7
Hloupý	9	6	9	6
Cool	5	10	3	12
Hloupý	8	7	7	8
Myslet si	13	2	12	3
Jít	14	1	14	1
Geniální	9	6	6	9
Dnes	15	0	15	0
Třída	12	3	10	5
Nudný	13	2	10	5
Mít rád/a	12	3	15	0
Hudba	15	0	14	1
Zkouška	11	4	10	5
Rock	4	11	6	9
Špatný	13	2	13	2
Šikmý	5	10	8	7
Hrát	14	1	13	2
Špičkový	3	12	4	11
Skvělý	13	2	14	1
Úžasný	11	4	10	5
Basa	4	11	5	10
Basová kytara	4	11	5	10
Flétna	3	12	5	10
Housle	3	12	4	11
Kytara	7	8	9	6
Klávesy	5	10	7	8
Bicí souprava	4	11	5	10
Angličtina	15	0	13	2
Fotografovat	12	3	10	5
Poslouchat	13	2	13	2
Judo	5	10	5	10
Klub mládeže	4	11	1	14
Učit se	13	2	14	1

Zpívat	10	5	13	2
Telefonovat	11	4	12	3
Stolní tenis	4	11	5	10
Náš/naše	14	1	14	1
Počítač	14	1	14	1
Fotbal	8	7	9	6
Rád/a	13	2	15	0
Karaoke	2	13	5	10
Basketbal	8	7	8	7
Koníček	9	6	11	4
Tenis	8	7	8	7
Aktivita/činnost	9	6	13	2
Také	12	3	13	2
Kulečník	7	8	6	9
Tu/tady	14	1	14	1
Pozdrav	10	5	11	4
Běhat	13	2	12	3
Limonáda	10	5	12	3
Make-up	5	10	3	12
Šachy	8	7	7	8
Sport	13	2	11	4
Teta	15	0	15	0
Divadlo	9	6	9	6
Stolní fotbal	5	10	5	10
Mnoho	11	4	13	2
Dílna/workshop	5	10	6	9
Na	15	0	15	0
Listovat	7	8	6	9
Uvolnit se/odpočívat	10	5	9	6
prázdniny	13	2	11	4
Pro/za	14	1	14	1
Užívat si	13	2	12	3
Právě/zrovna teď	13	2	11	4
Zde	11	4	13	2
Surfovat na internetu	5	10	4	11
S/se	14	1	15	0
Model/ka	7	8	4	11
Ještě	13	2	15	0
Strýc	11	4	12	3
Psát	14	1	14	1
Legrace	9	6	11	4
Sportovec	12	3	10	5
Doma	13	2	14	1
Akce	10	5	10	5
Aktivní	7	8	8	7
Castingová show	2	13	3	12

Dokument	10	5	9	6
Intelligentní	10	5	9	6
Zajímavý	14	1	11	4
Veselý	13	2	12	3
Manga, japonský komiks	5	10	4	11
Móda	12	3	11	4
Party/večírek	13	2	10	5
Nakupovat	13	2	11	4
Tancovat	9	6	7	8
Časopis	11	4	13	2
Casting	6	9	4	11
DJ	11	4	3	12
Natáčet	14	1	10	5
Vy	11	4	12	3
Sport	10	5	12	3
Branka	7	8	7	8
Volejbal	9	6	10	5
My	13	2	12	3
Zkoušet	14	1	13	2
Programovat	5	10	3	12
Přihláška	9	6	10	5
Kavárna	10	5	13	2
Disko	4	11	6	9
Je/existuje	14	1	13	2
fotka	14	1	10	5
Mládež	5	10	6	9
Chlapec	8	7	8	7
Kino	11	4	10	5
Komentář	9	6	7	8
Smát se	13	2	15	0
Lidé	12	3	14	1
Dívka	10	5	13	2
Nový	14	1	13	2
Organizovat	6	9	7	8
Program	10	5	9	6
Rapovat	5	10	6	9
Start/začátek	13	2	12	3
Video	13	2	11	4
Vítejte!	11	4	13	2
Skutečně	10	5	10	5
Čínsky/čínština	6	9	5	10
Číslo mobilního telefonu	9	6	11	4
Domovní číslo	6	9	8	7
Karta	11	4	13	2
Poštovní směrovací číslo	8	7	12	3
Ulice	10	5	13	2

Telefonní číslo	10	5	14	1
Číslovky 20-2000	14	1	13	2
Trochu, málo	15	0	13	2
Německy/němčina	10	5	12	3
Francouzsky/francouzština	5	10	8	7
Italsky/italština	5	10	8	7
Portugalsky/portugalština	5	10	7	8
Slovensky/slovenština	5	10	6	9
Španělsky/španělština	5	10	7	8
Jazyk	13	2	10	5
Mluvit	13	2	12	3
Česky/čeština	13	2	11	4
Turecky/turečtina	3	12	3	12
Která/které	13	2	13	2
Žádný/žádná/žádné	13	2	12	3
Slovo	10	5	11	4
Arabsky/arabština	2	13	4	11
Centrum mládeže	3	12	4	11
Pizza	13	2	11	4
Polsky/polština	5	10	5	10
Rusky/ruština	5	10	5	10
Pondělí/út/st/čt/pá/so/ne	14	1	14	1
Přestávka	14	1	14	1
Hodina	14	1	13	2
Maturita	7	8	9	6
Všichni	13	2	13	2
Navštívit	11	4	13	2
Biologie	5	10	8	7
Chemie	11	4	10	5
Předmět	13	2	11	4
Volný	12	3	12	3
Cizí jazyk	9	6	12	3
Mít	12	3	14	1
Informace	11	4	11	4
Informatika	9	6	7	8
Třída	12	3	12	3
Maximální	9	6	9	6
Více	13	2	13	2
Zítřka	14	1	13	2
Po	14	1	10	5
Fyzika	10	5	8	7
Těžiště	2	13	0	15
Rozvrh hodin	9	6	6	9
Vyučování	8	7	8	7
Od	14	1	15	0
Od...do	13	2	14	1

Důležitý	11	4	10	5
Pracovat	11	4	13	2
Aula	3	12	2	13
Knihovna	7	8	11	4
Knih	11	4	12	3
CD	7	8	8	7
Počítačová místnost	5	10	4	11
Ředitelna	7	8	9	6
DVD	4	11	4	11
Společenská akce	5	10	4	11
Experimentovat	6	9	6	9
Házená	4	11	5	10
Třídní schůzka	8	7	5	10
Třída/učebna	11	4	8	7
Laboratoř	7	8	11	4
Místnost	13	2	12	3
Počítač	11	4	10	5
Odpočívat	10	5	10	5
Školní dvůr	3	12	3	12
Ředitel školy	7	8	7	8
Sekretariát	0	15	4	11
Sekretářka	0	15	3	12
Cvičit (sport)	12	3	11	4
Tělocvična	10	5	8	7
Cvičit/procvičovat	10	5	11	4
Vyučovat	9	6	9	6
Centrála	2	13	1	14
Pak/potom	14	1	14	1
Zeměpis	11	4	7	8
Dějepis	13	2	10	5
Umělecká výchova	0	15	2	13
Matematika	12	3	11	4
Náboženství	5	10	8	7
Hezký	15	0	14	1
Volitelný předmět	7	8	8	7
Hospodářství a politika	5	10	7	8
Začít	14	1	13	2
Trvat	9	6	10	5
Končit	14	1	14	1
Velký	15	0	13	2
Malý	15	0	13	2
Dlouhý	14	1	14	1
Minuta	13	2	13	2
Nejdříve	10	5	8	7
Žurnalistika	0	15	3	12
Učitel/ka	13	2	12	3

Obtížený předmět	11	4	12	3
Politika	6	9	8	7
Robotika	4	11	7	8
Hospodářství	7	8	13	2
Úkol/úloha	13	2	10	5
Jednoduchý	12	3	10	5
Domácí úkol	11	4	10	5
Řešení	10	5	6	9
Nudný	10	5	9	6
Těžký	14	1	15	0
Obtížný/složitý	11	4	13	2
SMS	8	7	10	5
Poutavý	5	10	6	9
Židle	14	1	13	2
Hodina	14	1	13	2
dveře	13	2	14	1
Od (cí)	11	4	10	5
Otec	15	0	13	2
Týden	14	1	14	1
Přece	9	6	8	7
Férový	9	6	6	9
Gramatika	8	7	7	8
Mobilní telefon	11	4	12	3
Jasný	13	2	11	4
Matka	13	2	13	2
Mluvit/říkat	13	2	14	1
Správný	14	1	14	1
Vy (vykání)	11	4	12	3
Přísný	12	3	12	3
Slovičko	8	7	9	6
Sešit	12	3	11	4
Pero	10	5	11	4
Pravítko	11	4	11	4
Krabička na make-up	3	12	3	12
Vodovky	9	6	6	9
Nůžky	11	4	11	4
Bota	12	3	13	2
Zvýrazňovač	9	6	10	5
Slovník	9	6	10	5
Banán	13	2	12	3
Tužka	12	3	12	3
Poznámkový blok	4	11	5	10
Vídlíčka	14	1	12	3
Rtěnka	3	12	4	11
Sportovní bota	8	7	7	8
Potřebovat	13	2	14	1

Štěstí	14	1	13	2
Pero	10	5	10	5
Penál	12	3	10	5
Mně/mi	14	1	11	4
čepice	14	1	9	6
Svetr	12	3	7	8
Guma	9	6	9	6
Škoda	14	1	12	3
Už/již	14	1	12	3
Hledat	12	3	12	3
Tablet	9	6	10	5
Kalkulačka	11	4	10	5
Hnědý	10	5	13	2
Pastelka	13	2	13	2
Počítačová myš	11	4	10	5
Barva	13	2	14	1
Láhev	9	6	13	2
Krabice s nálezy	5	10	13	2
Šedý	11	4	10	5
Školník	8	7	14	1
Zde	14	1	11	4
Krátký	14	1	4	11
Bohužel	12	3	11	4
Milý	14	1	6	9
Věc	14	1	13	2
Žák	10	5	11	4
Školačka	4	11	6	9
Dokonce	12	3	12	2
Plný	15	0	14	1
měkký	15	0	12	3
Modrý	14	1	13	2
Žlutý	12	3	14	1
Zelený	12	3	12	3
Oranžový	11	4	14	1
Pořádek	11	4	12	3
Růžový	12	3	14	1
Červený	13	2	13	2
Říct	13	2	14	1
Hrozný/strašný	14	1	14	1
Černý	14	1	13	2
Tyrkysový	6	9	8	7
Bílý	13	2	14	1
Vysvětlit	13	2	15	0
Dospělý/á	13	2	13	2
Souhlasit	15	0	8	7
Sympatický	10	5	8	7

Talent	6	9	8	7
Staromódní	6	9	7	8
Férový	8	7	10	5
Přátelský	13	2	13	2
Podlý	5	10	6	9
Nefér	11	4	10	5
Včela	12	3	12	3
Chybný/nesprávný	14	1	12	3
Hej! Hele!	13	2	11	4
Pomoc	14	1	14	1
Hlad	15	0	13	2
Pořád	15	0	13	2
Kombinace	8	7	8	7
Školní jídelna	10	5	8	7
Lézt na nervy	11	4	9	6
Svetřík	7	8	5	10
Show	5	10	4	11
Chuť	12	3	11	4
Žízeň	14	1	13	2
Jíst	14	1	13	2
Jídlo	14	1	13	2
Labužník	4	11	3	12
Chuť/nálada	14	1	13	2
Restaurace	11	4	14	1
Sytý	5	10	7	8
Později	14	1	10	5
Čas	14	1	13	2
Tak/tedy	14	1	13	2
Chléb	12	3	11	4
Hustá polévka/Eintopf	3	12	6	9
Ryba	10	5	11	4
Masový knedlíček	5	10	9	6
Zelenina	11	4	11	4
Guláš	10	5	10	5
Brambor	13	2	12	3
Menu	12	3	12	3
Chtít	12	3	12	3
Nudle	10	5	10	5
Hranolky	10	5	10	5
Kaše/pyré	8	7	7	8
Rýže	11	4	13	2
Rizoto	10	5	11	4
Salát	11	4	12	3
Řízek	10	5	13	2
Špenát	6	9	9	6
Polévka	10	5	12	3

Rajská omáčka	9	6	10	5
Vegetariánský	5	10	7	8
Párek	7	8	9	6
Litovat	8	7	8	7
Vegetarián/ka	5	10	6	9
kdy	15	0	14	1
Obstuha	6	9	9	6
Brokolice	6	9	10	5
Smět	6	9	8	7
Zeleninový nákyp	4	11	7	8
Kuchař	9	6	10	5
Raději	11	4	10	5
Muž	11	4	11	4
Jídelníček	11	4	10	5
Vůbec	15	0	15	0
Chutný/lahodný	11	4	11	4
Chutnat	12	3	12	3
Klobása posypaná kari kořením	1	14	1	14
Maso	12	3	11	4
Milovat	13	2	13	2
Někdy	15	0	14	1
Jídlo ve školní jídelně	12	3	11	4
Nikdy	15	0	14	1
Často	15	0	15	0
Čokoláda	13	2	13	2
zřídka	5	10	5	10
Proč	13	2	14	1
Jablko	11	4	13	2
Jablečný džus	11	4	12	3
Jablečný střík	4	11	4	11
Cola	11	4	12	3
Euro	12	3	14	1
Nápoj	13	2	14	1
Káva	14	1	15	0
Kakao	13	2	13	2
Sýr	14	1	15	0
Stát (o ceně)	12	3	10	5
Lasagne	7	8	8	7
Limonáda	9	6	13	2
Mléko	12	3	14	1
Minerální voda	12	3	14	1
Müsli	12	3	13	2
Ovoce	14	1	13	2
Pomerančový džus	12	3	13	2
Cena	14	1	14	1

Šunka	13	2	13	2
Čokoládový muffin	11	4	12	3
Snack, drobné občerstvení	8	7	8	7
Čaj	13	2	15	0
Pít	14	1	14	1
Vegetariánský burger	3	12	3	12
voda	14	1	13	2
Döner	1	14	1	14
Zdravý	15	0	14	1
Vítěz, výherce	11	4	12	3

